

సంపుటము-XV
సమావేశము-IX
నంబరు. 4



వెల : 12-00
15 మార్చి, 2017
బుధవారము
(శక సంవత్సరము,
1938
ఫాల్గుణ- 18)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ కార్యకలాపాలు
**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT
విషయ సూచిక

క్రమ సంఖ్య	విషయం	పేజీ నం.
1.	సభ ప్రారంభం (ఉ. గం. 9.00లకు)	01-01
2.	వాగ్రూప ప్రశ్నలు-సమాధానాలు	01-20
3.	సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రములు	21-21
4.	ప్రకటనలు	22-22
	ఎ. బడ్జెట్ ప్రసంగపు ప్రతులను సభ్యులకు అందుబాటులో ఉంచుట గురించి	
	బి. సభాధ్యక్షుల (ప్యానల్ చైర్మన్) పేరు ప్రకటన	
5.	సాధారణ బడ్జెట్ 2017-18 సభలో ప్రవేశపెట్టుట	22-67
6.	వ్యవసాయ బడ్జెట్ 2017-18 సభలో ప్రవేశపెట్టుట	68-92
7.	సభ వాయిదా (మధ్యాహ్నం గం. 1.20 ని.లకు)	93-93

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	డా. కోడెల శివప్రసాదరావు
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ మండలి బుద్ధప్రసాద్
కార్యదర్శి(ఇంచార్జ్)	:	శ్రీ కె.సత్యనారాయణ రావు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.బాలకృష్ణమూచార్యులు శ్రీ ఎం. విజయరాజు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.వి.సుబ్బారెడ్డి శ్రీ కె.రాజకుమార్ శ్రీమతి ఆర్.వనితారాణి శ్రీ పి.నరసింహ శ్రీ బి.కమలాకర్ శ్రీమతి డా.వై.కామేశ్వరి శ్రీ ఇ. సంజీవరావు శ్రీ కె.వెంకటేశ్వరరావు శ్రీ డి.జగన్మోహన్రావు శ్రీ బి.ప్రభాకర్రావు
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ శ్రీనివాస్ అల్లాడి

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
బుధవారం, తేది 15.03.2017

(సభ ఉదయం 9.00 గంటలకు సమావేశమైనది. గౌరవ సభాపతి అధ్యక్షస్థానంలో ఉన్నారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: ప్రస్తుతం ప్రశ్నోత్తరాల సమయం. ప్రశ్న నం.3128

ప్రశ్న నం.3128 (31)

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి, ఎమ్మెల్యే

గౌరవనీయులైన సమాచార, పౌరసంబంధాలు, అల్పసంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం మరియు సాధికారత శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈకింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

అ) నెల్లూరులోని సి.ఎ.ఎం ఉన్నత పాఠశాలకు చెందిన క్రైస్తవ ఆస్తులు అన్యాయక్రాంతం అయిన విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా;

ఆ) సదరు ఆస్తులను అన్యాయక్రాంతం నుంచి నివారించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

గౌ.సమాచార, పౌరసంబంధాలు, అల్పసంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం మరియు సాధికారత శాఖ మంత్రి (శ్రీ వల్లె రఘునాథరెడ్డి):

అ) అవునండీ.

ఆ) ఈ విషయాన్ని విచారించి, అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలని ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్ నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరును ప్రభుత్వం ఆదేశించింది.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి (నెల్లూరు గ్రామీణం): అధ్యక్షా, నెల్లూరులోని సి.ఎ.ఎం ఉన్నత పాఠశాలకు చెందిన క్రైస్తవ ఆస్తులు అన్యాయాక్రాంతమైన విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా అని అడిగితే మంత్రిగారు అవునండీ అని సమాధానమిచ్చారు. సదరు ఆస్తులను అన్యాయాక్రాంతం నుంచి నివారించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటని అడిగితే ఈ విషయాన్ని విచారించి అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలని ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్ నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు గారికి ప్రభుత్వం ఆదేశాలిచ్చిందని చెప్పారు. సి.ఎ.ఎం ఉన్నత పాఠశాల నెల్లూరు జిల్లాలో 110 సంవత్సరాల చరిత్ర ఉన్న క్రైస్తవ విద్యా సంస్థ. దురదృష్టవేషమంటే, ఆ విద్యా సంస్థకు నెల్లూరు నగరం నడిబొడ్డున వందల కోట్ల విలువచేసే 16 ఎకరాల స్థలంలో ఇప్పటికీ చాలావరకు అన్యాయాక్రాంతమైనది. చిట్టచివరగా మిగిలింది కేవలం ఆరు ఎకరాలు మాత్రమే. ఆ ఆరు ఎకరాలను కూడా కబ్జా చేసేందుకు భూకబ్జాదారులు, రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారులు ప్రయత్నాలు సాగిస్తున్నారు. స్థానిక శాసనసభ్యులుగా నేను, స్థానిక తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు, వైఎస్సార్‌సీపీ నాయకులతోబాటు అన్ని పార్టీల నాయకులు కలుపుకొని ఆ సంస్థ ఆస్తులను కాపాడేందుకు క్రైస్తవ సంఘాలతో కలిసి పోరాటం సాగిస్తున్నాం. అయినా కూడా ఎటువంటి భయం లేకుండా భూకబ్జాదారులు ఇది మా ప్రావర్ధి అని బోర్డులు పెడుతున్నా కూడా స్థానిక పోలీసు యంత్రాంగం గానీ, రెవెన్యూ యంత్రాంగం గానీ స్పందించడంలేదు. మీ ద్వారా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమంటే క్రైస్తవ, మైనారిటీల ఆస్తులే కాకుండా వారి విద్యాసంస్థల ఆస్తులు ఎంతో సదుద్దేశంతో పెట్టిన ఆస్తులు కావున అందులోనూ చిట్టచివరి ఆస్తులు కావున కనీసం ఆ సంస్థకు చెందిన చివరి ఆరెకరాలను అయినా కాపాడాలి. క్రైస్తవులకు ఒక మంచి ఫంక్షన్ హాల్ కూడా లేదు కాబట్టి వారికి ఉపయోగపడేట్లు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎందుకంటే ఇప్పుడు చెబుతున్నవి ఆయా సంస్థలకు చెందిన చిట్టచివరి ఆస్తులు. అదే విధంగా ఈ స్థలమే కాకుండా నెల్లూరు జిల్లాలో క్రైస్తవులు, ముస్లింలకు చెందిన ఆస్తులున్నాయి. నెల్లూరు జిల్లాలోనే కాకుండా రాష్ట్రమంతా కూడా మైనారిటీల ఆస్తులు చాలా అన్యాయాక్రాంతమవుతున్నాయి. గౌరవ మంత్రిగారు ఉత్సాహంగా, చురుగ్గా కదలి రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలలోని క్రైస్తవ, ముస్లిం ఆస్తులను పరిరక్షించాలి. ఎందుకంటే నెల్లూరులో జరుగుతున్న భూకబ్జా మీద అన్ని రాజకీయ పార్టీలు, ప్రభుత్వం కూడా గట్టిగా ఉన్నప్పటికీ కూడా భూకబ్జాదారులు క్రైస్తవులకు చెందిన ఆస్తుల కబ్జాకు ముందుకు వస్తున్నారంటే పోలీసు యంత్రాంగం వారి మీద క్రిమినల్ కేసులు పెట్టాలి. రాష్ట్రంలో ఎక్కడైనా క్రైస్తవ, ముస్లిం ఆస్తులతోబాటు విద్యాసంస్థల ఆస్తులను ఆక్రమించుకొంటే వారి మీద రౌడీషీట్ తెరచి కేసులు బలంగా పెడతామని గట్టి సంకేతాలు ప్రభుత్వం నుంచి వెళితే ప్రభుత్వానికి కూడా గౌరవముంటుంది. దయచేసి మీద్వారా వినయపూర్వకంగా మంత్రిగారికి విన్నవిస్తున్నాను. దీనిమీద పూర్తిస్థాయిలో మంత్రిగారు స్పందించి జిల్లా కలెక్టర్ గారు ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. తక్షణమే వారి మీద కేసులు నమోదు చేయించాలని క్రైస్తవ సోదరులకు ఉపయోగపడే మంచి కార్యక్రమాలకు సిఎఎం ఆస్తులు ఉపయోగించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ గొల్లవల్లి సూర్యారావు (రాజోలు): అధ్యక్షా, పూర్వకాలంలో క్రైస్తవ మతం స్వీకరించిన దళితులకు ఆయా గ్రామాలు, పట్టణాలలోని దళితవాడలలో స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తొలి రోజులలో చర్చిలు, విద్యాసంస్థలు స్థాపించారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: సూర్యారావు గారూ, అనుబంధ ప్రశ్నలు మాత్రమే అడగండి. తరవాత సభకు బడ్జెట్ సమర్పించాల్సి ఉంది.

శ్రీ గొల్లవల్లి సూర్యారావు: అధ్యక్షా, చిన్న చిన్న సామాజికవర్గాల అభివృద్ధికోసం నాడు స్థాపించిన చర్చిలు, విద్యాసంస్థల స్థలాలు నేడు వేల కోట్ల రూపాయల విలువచేసే స్థలాలు చాలావరకు అన్యాయక్రంతమవుతున్నాయి. గడచిన అనేక సంవత్సరాల నుంచి, అనేకుల పాలనలో ఒక పథకం ప్రకారం క్రిస్టియన్ ఆస్తులు అన్యాయక్రంతమైన పరిస్థితులు రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాంతాలలో ఉన్నాయి. చాలా సందర్భాలలో వాటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి కూడా తీసుకురావడం జరిగింది. గతంలో గ్రామాలకు, పట్టణాలకు దూరంగా ఏర్పాటుచేసిన ఈ విద్యాసంస్థలు గ్రామాలు, పట్టణాలు విస్తరించడంతో ఆయా గ్రామాలు, పట్టణాలలో ముఖ్య కేంద్రాలుగా తయారయ్యాయి. ఇవాళ మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడుగారు పీటీ మీద ఏదైనా ప్రత్యేక ఏజెన్సీని ఏర్పాటుచేయాలి. అలాంటి ఆస్తులను పేదవర్గాలకోసం, పాఠశాలలకోసం, చర్చిలకోసం ఏర్పాటుచేసిన సంస్థల ఆస్తులను పరిరక్షించడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుందో చెప్పాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ మోదుగుల వేణుగోపాలరెడ్డి (గుంటూరు పశ్చిమం): అధ్యక్షా, గుంటూరులోని యునైటెడ్ ఇవాంజిలికల్ లూథరన్ చర్చ్ స్థాపించి ఇప్పటికి 175 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకున్నది. దాని ద్వారా ఆంధ్రా క్రిస్టియన్ కళాశాల మా గుంటూరు పట్టణానికి వచ్చింది. తెలుగుదేశం పార్టీ ఆవిర్భావ అధ్యక్షుడు శ్రీ నందమూరి తారకరామారావు గారు కూడా అదే కళాశాలలో చదువుకున్నారు. అయితే గుంటూరు నగరంలోని ఉన్న క్రిస్టియన్ ఆస్తులు అన్యాయక్రంతమవుతున్నాయి. ఆ విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా, లేదా? దీని మీద మైనారిటీ కమిషన్ వేసి అన్యాయక్రంతమైన, అన్యాయక్రంతమవుతున్న మసీదులు, చర్చిల స్థలంలో ఆసుపత్రులు, కమర్షియల్ కాంప్లెక్స్ కూడా వస్తున్నాయి. ఈరోజు క్రిస్టియన్ ప్రావర్ణిలను నడవలేకపోతున్నామనే వంకతో వేల కోట్ల రూపాయల విలువైన ఆస్తులను అన్యాయక్రంతం చేయడంలో కొందరు వ్యక్తులతోబాటు రాజకీయ నాయకులు కూడా ఉన్నారని తెలుస్తున్నది. వక్స్ బోర్డు చట్టం ప్రకారం, ఎండోమెంట్ యాక్ట్ ప్రకారం క్రిస్టియన్, మైనారిటీల ఆస్తులను మనం కాపాడకపోతే తప్పచేసినవారమవుతాం. గుంటూరు పట్టణంలో క్రిస్టియన్ విద్యాసంస్థలు వచ్చిన తరవాతే చదువు అందరికీ అందుబాటులోకి వచ్చింది. క్రిస్టియన్ విద్యాసంస్థలకున్న భూములు చాలా విలువైన భూములు, పవిత్రమైన భూములు కాబట్టి వాటిని కాపాడాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉంది. గుంటూరు నగరంతోబాటు రాష్ట్రంలోని క్రిస్టియన్, మైనారిటీలకు చెందిన భూములు, ఆస్తులను కాపాడేందుకు ఒక కమిటీని నియమించి, ఆ కమిటీ రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాలలో పర్యటించి అన్యాయక్రంతమైన క్రిస్టియన్ మైనారిటీ భూములు ఎక్కడెక్కడ ఎలియనేషన్ అయ్యాయో, లీజుకు ఇచ్చారో వాటిని రికవరీ చేసే దిశగా ముందుకెళ్లాలని సభాపతి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వల్లె రఘునాథరెడ్డి (పుట్టవర్తి): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డిగారు, సూర్యారావు గారు, వేణుగోపాలరెడ్డిగారు క్రిస్టియన్ ప్రావర్ణికకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఏవిధంగా చర్యలు తీసుకుంటుందనే విషయం గురించి ప్రశ్నలో అడిగారు. గౌరవసభ్యులు శ్రీ శ్రీధర్ రెడ్డిగారు 20.02.2017న జిల్లా కలెక్టర్ గారికి ఒక లేఖ రాశారు. సీఎఎంకు సంబంధించిన ఆస్తులు అన్యక్రాంతమయ్యాయి కాబట్టి తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా 21.02.2017న కూడా లేఖ రాశారు. ఆ లేఖను చూసిన తరువాత ఆ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. ఈ ఆస్తి అసోసియేషన్ ఆఫ్ బాప్టిస్టు చర్చెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ పేరుతో 1829వ సంవత్సరంలో 18.29 ఎకరాలలో ఏర్పాటుచేయబడింది. సిఐఎస్ పాఠశాల కూడా ఆ ఆవరణలో ఉంది. సర్వే నం.469/2లో 5.22 ఎకరాలలో పాఠశాల భవనం, హాస్టల్, ఆటస్థలం ఉన్నాయి. సర్వే నం.473లో 4.14 ఎకరాలు, సర్వే నం.474/2లో 1.72 ఎకరాలు, సర్వే నం.474/3లో 2.01ఎకరాలు, సర్వే నం.142లో 5.11 ఎకరాలు మొత్తం కలిపి 18.29 ఎకరాలు. ఆ భూమి అంతా సిఐఎస్ పాఠశాల సెక్రటరీ పేరుతో ఆర్ఎస్ఆర్లో కూడా పట్టా భూమిగా నమోదై ఉంది. దానిలో సర్వే నం. 416/2లో పాఠశాల చుట్టూ కాంపౌండ్ వాల్ ఉంది. మిగతా సర్వే నం.473 నుంచి దాదాపు పది ఎకరాలు 1979లో లేబోర్ వేసి ప్లాట్లు వేశారు, ఇప్పుడు అక్కడ వంద కుటుంబాలు నివసిస్తున్నాయి. మిగిలిన భూమిలో సమావేశం ఆఫ్ తెలుగు బాప్టిస్టు చర్చెస్ (ఎస్టిబిసి), ఆఫీసు ఉంది. ఎస్టిబిసి స్థలంలో కొంత స్థలం ఖాళీగా ఉంది. కొంత భూమిలో ప్లాట్లువేసి అమ్మివేశారు. మిగిలిన భూమి ఎస్టిబిసి ఆధీనంలోనే ఉంది. దానిని పరిరక్షించమని జిల్లా కలెక్టరుకు ఆదేశాలిచ్చాం. పాఠశాల భూమిని తప్పనిసరిగా పరిరక్షించాలని ఆదేశాలిచ్చాం కాబట్టి తప్పకుండా అమలుజరుగుతుంది. 30 రోజులలో తప్పనిసరిగా తగిన చర్య తీసుకుంటాం కాబట్టి కబ్బాదారులెవరైనా ఆ ఆస్తులను ఆక్రమించుకొనేందుకు వీలుపడదు. అటువంటివారిని ప్రభుత్వం ఉక్కుపాదంతో అణచివేయాలని ఆదేశాలిచ్చాం. 30 రోజులలో దానిపైన చర్యలు తీసుకుంటాం.

9.10 am

(మైకు లేకుండా) సార్, రాష్ట్రంలోని క్రిస్టియన్, మైనారిటీలకు చెందిన భూములు, ఆస్తులను కాపాడేందుకు ఒక కమిటీని నియమించాలి. కమిటీ వేస్తున్నారా, లేదా మంత్రి గారు చెప్పాలి. ఆ కమిటీ రాష్ట్రమంతా పర్యటిస్తుందా, లేదా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వల్లె రఘునాథ రెడ్డి: ఆ విషయంలో కూడా నేను సమాధానం చెబుతాను. ఈ స్కూలు కాంపౌండ్ పరివార ప్యాలెస్ అని హైదరాబాద్లో ఒక ఎకరం రెంట్కు ఇచ్చాము. ఈ రెంట్ వాస్తవమూ, కాదా, లీజు రూల్ ప్రకారం ఉందా, లేదా చూస్తాం. 15 సంవత్సరాలకి లీజుక్లియరు. ఒక సంవత్సరం వూరైంది. ప్రతీ నెల రూ.60,000/- అద్దె ఇస్తున్నారు. ఇది కూడా నిజమూ, కాదా అనేది పరిశీలిస్తాం. శ్రీధర్ రెడ్డి గారికి హామీ ఇస్తున్నాను. తప్పనిసరిగా క్రైస్తవుల ఆస్తిని పరిరక్షించడానికి, గ్రూప్ ఆఫ్ మినిస్టర్లతో ఒక కమిటీని వేయడం జరిగింది. ఆ గ్రూప్ ఆఫ్ మినిస్టర్లలో నేను కూడా సభ్యుడిగా ఉన్నాను. రావెల కిషోర్బాబు గారు కూడా ఉన్నారు. పంచాయతీరాజ్ మినిస్టర్ గారున్నారు. తప్పకుండా ఈ బడ్జెట్ సమావేశాలైన వెంటనే ఒక్కసారి కమిటీ పరిశీలించి వాటి మీద తగు శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఎటువంటి పరిస్థితుల్లోనైనా క్రిస్టియన్ మైనార్టీ ఆస్తులను కాపాడతాం.

ముస్లిం మైనార్టీ ఆస్తుల గురించి కూడా సభ్యులు మాట్లాడటం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఈ ప్రభుత్వం యొక్క ఆశయం, లక్ష్యం ఏమిటంటే ఈ రాష్ట్రంలోని మైనార్టీల ఆస్తులు అన్యాయానికి కారణమైన అన్యాయానికి కారణమైన ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అందు కొరకు ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత 2014 సంవత్సరంలో జీ.ఓ.నెం.18 రిలీజ్ చేశాము. ఈ జీఓ ప్రకారం కలెక్టర్ని అధ్యక్షుడిగా, ఎస్సీని మెంబరుగా, మైనారిటీ వెల్ఫేర్ ఆఫీసర్ని కన్వీనర్గా నియమించి, ఆ కమిటీ ఆయా ప్రాంతాల్లో పర్యటించి ఎవరైతే ఆక్రమించుకున్నారో ఆ ఆస్తులన్నీ తిరిగి స్వాధీనం చేసుకునే ప్రయత్నం చేశాం. ఇంత వరకూ దాదాపుగా 4000 ఎకరాల పై చిలుకు వెనక్కు తీసుకున్నాం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలోని ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముస్లిం మైనారిటీలు, క్రిస్టియన్ మైనారిటీలకు చెందిన ఆస్తులను పరిరక్షించడానికి అహర్నిశలు కృషి చేస్తుందని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను.

శ్రీ కోటంరెడ్డి శ్రీధర్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఈ సమస్య మీద వేగవంతంగా స్పందించిన గౌరవ మంత్రి గారిని అభినందిస్తూ ఒకే ఒక్క మాట చెబుతాను. అధ్యక్షా, క్రైస్తవ, ముస్లిం మైనారిటీల ఆస్తులు, హిందూ దేవాలయాలు, ధర్మాదాయ ఆస్తులు, విద్యా సంస్థల ఆస్తులు, ఒక మహోన్నత ఆశయంతో మన పూర్వీకులు ఇచ్చిన ఆస్తులను పరిరక్షించేందుకు, భూ కబ్జాదారుల మీద వాళ్లు ఎంత పెద్ద రాజకీయ నాయకులైనా, ఎంత కోటీశ్వరులైనా ఉపేక్షించకుండా ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం ఉక్కుపాదంతో వేగవంతంగా క్రిమినల్ కేసులు నమోదు చేసేందుకు ఆదేశాలివ్వాలని మీద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి.ప్రభాకర్ చౌదరి (అనంతపూర్ అర్బన్): అధ్యక్షా, గత శీతాకాల సమావేశాల్లో ఇదే నిండు సభలో క్రిస్టియన్ మైనార్టీ ఆస్తుల గురించి అనంతపూర్లో మిస్సమ్మ అనే 7 ఎకరాల 60 సెంట్ల ప్రాంగణంలో బంగళా ఆస్తులను అధికారం అనే ఆయుధాన్ని చేతబూని, చట్టంలో ఉన్న లొసుగులను ఆధారంగా చేసుకుని ఒక మాజీ శాసనసభ్యుడు, వైఎస్ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన వ్యక్తి, ఆ రోజు దానిని ఆక్రమించుకున్నాడని చెప్పినప్పుడు గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా యాక్షన్ తీసుకోమని చెప్పడం జరిగింది. సి.ఐ.డి. ఇన్వెస్టిగేషన్ కూడా జరిగింది. ఆ ఇన్వెస్టిగేషన్లో 7 మందిని నిందితులుగా గుర్తించారు. అందులో వైఎస్ఆర్ఎస్ఎస్ మాజీ శాసనసభ్యుడు కూడా ఉన్నాడు. పులివెందులకు చెందిన వైఎస్ ప్రకాశ్ రెడ్డి అనే వ్యక్తి కూడా ఉన్నాడు. ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా తప్పకుండా ఎవరు నిందితులున్నా యాక్షన్ తీసుకోమన్నారు కాబట్టి వెంటనే చర్యలు తీసుకుని ప్రభుత్వం ఆ ఆస్తిని పేద ప్రజలకు, క్రిస్టియన్ మైనారిటీ సంస్థలకు ఎప్పుడు అప్పజెబుతారో తెలియచేయాలని మీద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వల్లె రఘునాథ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముస్లిం మైనారిటీ ప్రావర్ణిలను పరిరక్షించేందుకు ఇచ్చిన జీ.ఓ.నెం.18 ప్రకారం ప్రతీ నెల రెవ్యూ చేసి ఆ ఆస్తులను పరిరక్షించేందుకు తీవ్రంగా కృషి చేస్తున్నాం. అదే సమయంలో గ్రూప్ ఆఫ్ మినిస్టర్స్ కమిటీ కూర్చుని శ్రీధర్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా ఒక్క ఎకరా కూడా ఆక్రమించుకోకుండా చేయడమే కాకుండా అందరి మీద క్రిమినల్ కేసులు బుక్ చేస్తాం. కలెక్టర్ గారి నివేదిక వచ్చిన వెంటనే ఎటువంటి స్థాయి వ్యక్తినైనా కూడా, ఇది ఒక మతానికి సంబంధించిన ప్రావర్ణి కాబట్టి పరిరక్షించవలసిన బాధ్యత, జవాబుదారీతనం ఉంది కాబట్టి తప్పకుండా కఠినమైన చర్యలు తీసుకుంటామని ఈ సభ ద్వారా తెలియచేసుకుంటున్నాను.

అధ్యక్షా, గౌరవ శాసనసభ్యులు శ్రీ ప్రభాకర్ చౌదరి గారు మిస్సమ్మ భూముల గురించి గత అసెంబ్లీలో కూడా ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ మిస్సమ్మ భూములు వట్టణంలోని నడిబొడ్డున, హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్ ప్రక్కనే 7 ఎకరాల 75 సెంట్ల విస్తీర్ణంలో ఉంది. దీనిలో సభ్యులు చెప్పినట్లు సిబిసిఐడికి అప్పగించమని కోరారు. సిబిసిఐడికి అప్పగించడం జరిగింది. సిబిసిఐడి సైమాఫేసీ ఉందని చెప్పడం వలన ఈ మధ్యనే ఛార్జ్ షీటు పైలు చేయడం జరిగింది. దీనిలో మాజీ శాసనసభ్యులు నారాయణరెడ్డి గారు, ఆయన తమ్ముడు రెడ్డవరెడ్డి గారు, ఎదుస్వామిరెడ్డి గారు, గుర్నాధ రెడ్డి గారి మీద కేసులు బుక్ చేశారు. వైఎస్ ప్రకాశ్ రెడ్డి గారు, వై.ఎమ్.జాన్సన్ గారు ఫార్జరీ డాక్యుమెంటు క్రియేట్ చేసి ఇవ్వడం వలన వారి మీద ఛార్జ్ షీటు దాఖలు చేయడం జరిగింది. 406, 465, 468, 471 రెడ్ విత్ 120 బి క్రిమినల్ కాన్స్టేబుల్ సెక్షన్ల కింద కేసులు పెట్టారు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనైనా ఆ భూమి కూడా పరిరక్షించబడుతుంది. ఆ భూమిని హాస్పిటల్ కి ఇవ్వమని ప్రభుత్వం కూడా జీ ఒ ఇన్సూ చేసింది. ఆ స్థలం హాస్పిటల్ కు ఎక్స్ టెన్షన్ కాబట్టి ఆ స్థలాన్ని కాపాడటం జరుగుతుంది.

MR.SPEAKER: Question No.3122 is postponed at the request of the Member. Now, Question No.3127 Deputy Chief Minister, Revenue.

(ఈ సందర్భంలో శ్రీ తోట త్రిమూర్తులు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వాలని కోరారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: బడ్జెట్ ప్రజెంటేషన్ ఉంది. దయచేసి కూర్చోండి.

ప్రశ్న నెం.3127 (33)

శ్రీ చెవిరెడ్డి భాస్కర్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన ఉప ముఖ్యమంత్రి (రెవెన్యూ) గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ;

- అ) తిరువతి గ్రామీణ మండలంలో ప్రభుత్వ భూముల ఆక్రమణ గురించి ప్రభుత్వానికి తెలుసా ;
- ఆ) అయితే, ఆక్రమణకు గురైన ప్రభుత్వ భూమి విస్తీర్ణం ఎంత ; ఆ భూమి విలువ ఎంత ;
- ఇ) ఆక్రమణలను నివారించడానికి మరియు ఖాళీ చేయించడానికి, అంతేకాకుండా విధుల పట్ల అశ్రద్ధ మరియు ఉపేక్ష వహించిన వారిపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి ?

గౌరవనీయులైన ఉప- ముఖ్యమంత్రి (రెవెన్యూ) (శ్రీ కె.ఇ.కృష్ణమూర్తి):

అ) అవునండీ.

ఆ) 292.68 ఎకరాల భూమి ఆక్రమణలో ఉంది. ఆ భూమి విలువ సుమారు రూ.165.88 కోట్లు.

- ఇ) (i) ఆక్రమణలో ఉన్న కొన్ని ప్రభుత్వ భూముల విషయంలో కోర్టు కేసులు ఉన్నాయి. అందువల్ల, ఆ భూములపై చర్య తీసుకోవడం వీలుకాదు.
- (ii) గత 2 సంవత్సరాలుగా కార్యనిర్వాహక సెబ్బంది ప్రభుత్వ భూములలో ఆక్రమణలను గమనించిన వెంటనే వాటిని తొలగించడానికి పటిష్టమైన చర్యలు చేపట్టారు. పరిపాలనా విభాగం సకాలంలో తీసుకుంటున్న చర్య వల్ల ప్రస్తుతం ఆక్రమణలు తగ్గాయి.
- (iii) తహశీల్దారు, రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరు, విఆర్ఓలపై క్రమశిక్షణా చర్యను ప్రారంభించడమయింది.

SRI CHEVIREDDY BHASKARA REDDY (CHANDRAGIRI): Speaker Sir, I am grateful to you for giving me an opportunity to talk in the new House. If I come up with any issues, please don't take them in a negative way and any constructive suggestions given by me, please take it in a positive way. సార్, నేను చంద్రగిరి ఎంఎల్ఏని అయినా తిరువతి రూరల్ మాకు మెయిన్ పార్టు. ఇక్కడ కొన్ని వందల, వేల ఎకరాలు ఆక్రమణకు గురయ్యాయి. నేను పార్టీ వరంగా మాట్లాడటం లేదు. స్థానిక ప్రజల సమస్యలు చూస్తున్నాను. 2016 లో వర్షాలు వచ్చినప్పుడు మొత్తం పల్లెల్లోని ఇళ్లన్నీ మునిగిపోవడం జరిగింది. ఈ కాలువలు, కుంటలన్నీ మునిగిపోవడం వలన ఇళ్లన్నీ మునిగిపోయాయి. మా నియోజక వర్గంలో భీమా నది, స్వర్ణముఖినది ఉన్నాయి. భీమా నదిలో 210 ఎకరాలు, స్వర్ణముఖినదిలో 510 ఎకరాలు ఆక్రమణకు గురయ్యాయని రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంటు వారు నివేదిక ఇవ్వడం జరిగింది. చివరకు ఎన్డిఆర్ఎఫ్ వాళ్లు వచ్చి పబ్లిక్ను రక్షించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. బాధాకరమైన విషయం ఏమిటంటే మంత్రి గారు సమాధానం చెబుతూ కేవలం 296 ఎకరాలు మాత్రమే ఆక్రమణకు గురయ్యాయి, దీని విలువ రూ.165 కోట్లు అని చెప్పడం జరిగింది. కానీ అక్కడ తహశీల్దారు గారు మీరు ప్రశ్న వంపించిన తరువాత కలెక్టర్ గారికి నివేదిక వంపించారు. తహశీల్దారు గారు 139.41 ఎకరాలు ఆక్రమించుకుని ఇళ్లు నిర్మించుకున్నారు, 789.88 ఎకరాల్లో అగ్రికల్చర్, హార్టికల్చర్ ల్యాండులో బరియల్ గ్రౌండ్లో ఆక్రమించుకున్నారని తహశీల్దారు గారు కలెక్టర్ గారికి రాస్తే కలెక్టర్ గారు 296 ఎకరాలు ఆక్రమణకు గురయ్యాయని మంత్రి గారికి నివేదిక ఇచ్చారు. దాని విలువ కలెక్టర్ గారి లెక్క ప్రకారం రూ.165 కోట్లు. తహశీల్దారు గారు ఏమి రాసారంటే **there is no basic value for the Government lands and hence value cannot be assured** అని ఇచ్చారు. కలెక్టర్ గారు ఆయనకు బుద్ధి పుట్టినట్లు ఆయనకు నచ్చినట్లు నివేదిక ఇచ్చారు. తహశీల్దారు గారికి తెలియంది, కలెక్టర్ గారికి ఏ విధంగా తెలుస్తుంది సార్? తహశీల్దారు గారు స్పష్టంగా సంతకం పెట్టి ఇచ్చిన కాపీలు మినిస్టర్ గారికి వంపిస్తున్నాను. నేనడుగుతున్నదేమంటే కలెక్టర్ గారు బాధ్యతారాహిత్యంగా ఇచ్చిన నివేదిక తప్పు. తహశీల్దారు గారు నిన్న సంతకం పెట్టి ఈ నివేదిక ఇచ్చారు (కాగితాలు చూపిస్తూ). కలెక్టర్ గారు వేరే విధంగా ఇచ్చారు. నేను అడిగేదేమంటే తిరువతి లాంటి పుణ్యక్షేత్రంలో ఆక్రమణకు గురైన స్థలాలపైన చర్య తీసుకోవాలి.

9.20 am

My request to the Hon'ble Minister garu is.. ఇదిగాసి చేయకపోతే, 2016లో ఎన్డిఆర్ఎఫ్ వాళ్ళొచ్చి వబ్లిక్స్ సేవ చేయాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. సీఎం గారి సొంత ఊరుది కూడా అదే పరిస్థితి. ఎన్డిఆర్ఎఫ్ వాళ్లు రావాల్సి వచ్చింది. కాబట్టి ఇలాంటి తప్పుడు నివేదికనిచ్చిన కలెక్టర్ పైన ముందు చర్యలు తీసుకుంటారా? రెండోది నిజానిజాలను తేల్చడానికి ఒక సీనియర్ అధికారి సమక్షంలో కమిటీని వేస్తారా? ఆ విధంగా కమిటీని వేసి వాస్తవాలను విచారించి చర్యలను తీసుకుంటారా? దీని పైన స్పష్టమైన సమాధానం ఇవ్వాలిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.యీ.కృష్ణమూర్తి (పత్తికొండ): అధ్యక్షా భాస్కరరెడ్డి గారు అడిగిన కొన్ని వివరణల నిమిత్తం మేము కలెక్టర్ గారిని సమాచారం పంపించమని కోరడం జరిగింది. తిరువతి రూరల్ మండలంలో 29 గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఈ మండలంలో అటవి, దేవదాయ, వక్స్, ఇతర భూములు మరియు ప్రభుత్వ భూములు అన్నీ కలిపి 7,428 ఎకరాల 78 సెంట్లు ఉన్నది. వారు చెప్పినట్లు వరదలొచ్చినప్పుడు కొద్దిగా ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అక్కడ ఆక్రమించుకున్న వారికి, అబ్జెక్షనబుల్ మరియు అస్-అబ్జెక్షనబుల్ ఉన్న వారికి అప్పుడు చాలా వివరీతమైన బాధ కలిగింది. కాసి మాకు కలెక్టర్ గారు ఇచ్చిన సమాచారం ప్రకారం, గృహ అవసరాల కోసం ఆక్రమణలకు గురైన భూమి 139 ఎకరాల 41 సెంట్లు, దీని విలువ రూ.100 కోట్లు. వండ్ల తోటల కొరకు ఆక్రమణలకు గురైన భూమి 156 ఎకరాల 87 సెంట్లు. మొత్తం ఆక్రమణలో ఉన్న భూమి 196 ఎకరాల 28 సెంట్లు. ఈ విధంగా ఆక్రమణలకు గురైన భూములను స్వాధీనపరచుకోవడంలో జిల్లా యంత్రాంగం ఎన్నో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటోంది. షాకోర్టులో కూడా చాలా కేసులు ఉన్నాయి. షాకోర్టులో ఉన్న కేసుల విషయంలో కొంత భూమిని క్రమబద్ధీకరించడం, గుర్తించడం కూడా జరిగింది. కాసి కోర్టులో కేసులు ఉన్నందు వలన సరైన చర్యలను తీసుకోలేకపోతున్నాము. గత 33 నెలల్లో మాత్రం కొత్తగా ఆక్రమించిన భూములైతే ఏమి లేవు. గత ఇరవై ముప్పై సంవత్సరాల కాలంలో ఆక్రమణలకు గురైన భూములు ఉన్నాయని చెప్పడానికి నేను వెనుకాడటం లేదు.

MR.SPEAKER: Question No.3129 is postponed at the request of the Member. Now, Question No:2901 I request the Minister for Endowments.

ప్రశ్న నెం.2901(35)

నర్వశ్రీ కోన రఘుపతి, ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి, పిన్నెల్లి రామకృష్ణారెడ్డి, ఎమ్మెల్యేలు.

గౌరవనీయులైన దేవాదాయశాఖామంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

అ) రాష్ట్రంలోని వివిధ దేవాలయాలు కలిగి ఉన్న భూమి విస్తీర్ణం ఎంత?

అ) అట్టి అనేక భూములను సైవేటు వ్యక్తులు ఆక్రమించుకున్నారన్న విషయం వాస్తవమేనా?

ఇ) దేవాలయాల భూములను కాపాడటం కోసం అమలు చేస్తున్న కార్యాచరణ ప్రణాళిక ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన దేవాదాయ శాఖామంత్రి (శ్రీ పైడికొండల మాణిక్యాలరావు)

అ) రాష్ట్రంలోని వివిధ ధర్మాదాయ మరియు మతపరమైన సంస్థలు 4,86,317 ఎకరాల 81 సెంట్ల విస్తీర్ణాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.

ఆ) అవునండీ.

ఇ) 23.12.2015 తేది గల డబ్ల్యు.ఎ.నెం.343/2005 లోని హైకోర్టు ఉత్తర్వుల ప్రకారం దేవాలయ భూములన్నింటిని జిల్లా వారీగా జాబితా పరిచి, ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థాంపులు, రిజిస్ట్రేషన్ చట్టంలోని 22-ఎ(1)(సి) విభాగం ప్రకారంగా నిర్వహించిన రిజిస్ట్రులో చేర్చడమైనది. దేవాదాయ భూముల అక్రమ రిజిస్ట్రేషన్లను నిషేధించడం కోసం మూడవ అనుబంధంలో సంబంధిత రిజిస్ట్రార్లు కోరినట్లుగా వారికి జాబితాను సమర్పించడమైంది.

శ్రీ ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి (మంగళగిరి): అధ్యక్షా ఈరోజున మంత్రిగారిచ్చిన సమాధానాన్ని పరిశీలించినట్లయితే, రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ భూములకే కాదు దేవుడి మాన్యాలకు కూడా రక్షణ లేకుండా పోతోందనేది చాలా స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది. ఎందుకంటే సుమారు నాలుగు లక్షల 86 వేల పైచిలుకు ఎకరాలు దేవాదాయ శాఖకు సంబంధించిన భూములు ఈ రాష్ట్రంలో ఉంటే, ప్రతి చోటా కూడా, రాష్ట్రంలో ఉన్న 13 జిల్లాల్లో కూడా ఈ భూములను ఆక్రమించుకోవడానికి రాజకీయాల్లో ఉన్న వాళ్లు, రాజకీయాల్లో పలుకువడి కలిగిన వాళ్లు, సైవేటు వ్యక్తులు, అందరూ కూడా ఈ భూములను కాజేస్తున్న తరుణంలో, ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యల గురించి అడిగితే మంత్రి గారి సమాధానం అస్పష్టంగా ఉందనేది చాలా స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. బయటి జిల్లాలను ఒదిలేసినా, కనీసం రాజధాని అమరావతి చుట్టు ప్రక్కల ఉన్న భూములను ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే, ప్రక్కనే సదావర్తి భూములున్నాయి, సుమారు 473 ఎకరాలను వందలాది సంవత్సరాల క్రితం, రాజా వాసిరెడ్డి వెంకటాద్రి నాయుడు గారు దేవాలయం కోసం, దేవాలయం అభివృద్ధి కోసం, అదేవిధంగా బ్రాహ్మణులు, వేద విద్యను అభ్యసించే వారి కోసం చెన్నై దగ్గర తాలంబూరు అనే గ్రామంలో ఆ భూములను కేటాయిస్తే, ఈ రోజున ఆ 473 ఎకరాల భూమి కేవలం 83 ఎకరాలకు కుచించుకు పోయింది. అక్కడ తమిళనాడు ప్రభుత్వంతోబాటు సైవేటు వ్యక్తులు కూడా ఆ భూములను ఆక్రమించారు. దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వేలం వేయడానికి పూనుకున్న నేపథ్యంలో ఎకరం కేవలం రూ.22 లక్షల చొప్పున అమ్మిన మాట వాస్తవం కాదా అని అడుగుతున్నాము. దానిని చివరికి, అక్కడే ఎకరం రిజిస్ట్రేషన్ వ్యాల్వూ రూ.7 కోట్ల పై చిలుకు ఉందంటూ తమిళనాడు రాష్ట్రానికి సంబంధించిన రిజిస్ట్రేషన్ అధికారులు సమాచారం ఇవ్వడం, అదేవిధంగా మన రాష్ట్ర దేవాదాయ శాఖకు సంబంధించిన అధికారి కూడా దానిని సర్టిఫై చేస్తూ లేఖ రాసిన విషయం వాస్తవం

కాదా అని అడుగుతున్నాము. అంటే సుమారు రూ.1100 కోట్ల పై చిలుకు విలువ కలిగిన దేవాదాయశాఖకు సంబంధించిన ఆస్తులను కొట్టియాలనే ప్రయత్నాలను రాజకీయ నాయకులు చేస్తుంటే, దానిని కనీసం పట్టించుకోకపోవడమనేది తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చేస్తున్న పని కాదా అని అడుగుతున్నాము.

చివరికి ఎంత దారుణంగా తయారైయ్యిందంటే, హైకోర్టులో మేము సేల్ నర్టిఫికేట్ ఇవ్వము, దీనిని రద్దు చేసుకుంటున్నామని లిఖిత పూర్వకంగా ఇవ్వడం కూడా మనందరం చూశాము. ఒక ప్రక్కన కుడిచేతి వైపున అమరావతిని ఒదిలి పెడితే, ఎడమ చేతివైపున ముఖ్యమంత్రిగారి నివాసానికి వెనుక వైపు ఉన్న దుర్గమ్మ గుడిని కూడా ఒదిలిపెట్టని పరిస్థితిలో ఈరోజున ప్రభుత్వం తయారైంది. ఎందుకంటే దుర్గమ్మ గుడికి సంబంధించి సుమారు 14.2 ఎకరాల భూమిని సిద్ధార్థ అకాడమికి గతంలో కేటాయింపులు జరిగాయి. దానిని 2006వ సంవత్సరంలో ఆ లీజుల్ని, కేటాయింపుల్ని క్యాన్సిల్ చేస్తే, అక్కడ గజం లక్షన్నర విలువ ఉన్న దానిని, ఎకరం సంవత్సరానికి లక్షన్నర రూపాయలకు కేటాయించడమనేది, ఎంత దారుణం, అన్యాయమని అడుగుతున్నాము. నిజంగా చంద్రబాబు నాయుడు గారికి ఈ దేవాదాయ ఆస్తులను కాపాడాలనే లక్ష్యం ఉన్నట్లయితే, ఆయన ఇదే రాజధాని ప్రాంతంలో సిద్ధార్థ అకాడమికి ఇరవై కాకపోతే నలభై ఎకరాలను కేటాయించుకోండి, కానీ దేవాదాయ శాఖకు సంబంధించిన భూములను మాత్రం దేవాదాయశాఖకు ఒదిలిపెట్టమని అడుగుతున్నాము. ఎందుకంటే అదే శాఖకు సంబంధించిన అధికారులు అది దేవాదాయశాఖకు సంబంధించిన స్థలం దానిని మాకు విడిచి పెట్టండని ప్రభుత్వానికి లేఖలు రాసిన పరిస్థితి ఉంది. అటు దుర్గమ్మను ఒదిలి పెట్టలేదు. అంటే దండం పెట్టుకోవడానికైతే గుడికి వెళుతున్నారు గానీ దుర్గమ్మ ఆస్తులను మాత్రం వెనుక నుంచి కాజేస్తున్నారు.

అంతేకాదు ప్రక్కనే ఉన్న నందిగామ ప్రాంతంలో మెయిన్ రోడ్డును ఆనుకొని ఉన్న 42 ఎకరాల స్థలాన్ని, హైవేను ఆనుకొని ఉన్న ప్రాంతాన్ని ఆ స్థలాన్ని కూడా, హైకోర్టు వారి ఉత్తర్వుల ప్రకారం ఎండోమెంటు వాళ్లు హౌసింగ్ వారికి కేటాయించుకోవడానికి ఆక్షన్ వేసుకోమని చెబితే, కారుచౌకగా సోలార్ పవర్ వాళ్లకి అప్పజెబుతున్నారు. ఇప్పుడే అనంతపురం ప్రాంతానికి సంబంధించిన చౌదరి గారు ఒక మాట అన్నారు. ఏమన్నారంటే ప్రతివక్షనాయకులు గారు కూడా చెప్పారు, ఏమైనా అన్యాయాలు అక్రమాలు జరిగితే ఇదే శాసనసభలో ఎవరైనాసరే చట్ట పరంగా మీరు నిర్ణయాలను తీసుకోండిని చెప్పి చెప్పారో, అదేవిధంగా చంద్రబాబు నాయుడు గారికి, ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం చిత్తశుద్ధి ఉన్నా ఉదాహరణగా నేను చెప్పిన సదావర్తి గాని, దుర్గమ్మ గుడి గానీ, నందిగామ శివాలయానికి సంబంధించిన భూములు కానివ్వండి, వాటిని నిష్పక్షపాతంగా విచారించి న్యాయం చేయమని కోరుతున్నాము. చివరిగా, సుమారు రెండు సంవత్సరాల క్రితం గౌరవమంత్రివర్యులు మాణిక్యాల రావు గారు ఒక మాట అన్నారు. ఎవరైతే దేవుడి భూములను కాజేస్తారో వాళ్ల ఫోటోలను తీసి రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసుల దగ్గర, బయట దానికి సంబంధించిన దేవాదాయ ఆస్తుల దగ్గర పోస్టర్ల రూపంలో మేము అంటిస్తామన్నారు. కనీసం దానిని ఇంత వరకు పట్టించుకోలేదు.

9.30 a.m.

శ్రీ బొండా ఉమామహేశ్వరరావు (విజయవాడ సెంట్రల్): అధ్యక్షా, ఈరోజు గౌరవ సభ్యుడు లేవనెత్తినటువంటి ఇష్యూస్పైన మాట్లాడతాను. ఇవాళ వారు సదావర్తి భూముల గురించి మాట్లాడుతుంటే, అదే విధంగా అమ్మవారి గుడికి సంబంధించిన భూముల గురించి మాట్లాడుతుంటే 'దేయాలు వేదాలు వల్లిస్తున్నాయా' అనే నానుడి నిజమే అన్నట్టుగా అనిపిస్తోంది.

(అధికారపక్షం వైపు నుంచి సభలో చప్పట్లు వినిపించాయి)

(అదే సమయంలో ప్రతిపక్షపార్టీ వైపు నుంచి "అబ్బా....." అంటూ నినాదాలు వినిపించాయి)

అధ్యక్షా, ఎందుకంటే ఈ రాష్ట్రంలో వాన్పిక్ భూముల దగ్గర్నుంచి, లేపాక్షి భూముల దగ్గర్నుంచి మొత్తం మింగేసినటువంటి నాయకులు ఆ రోజున డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారైతే, శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మోహన్ రెడ్డి గారైతే, ఈయన వల్ల జైలుకు వెళ్లినటువంటి సందర్భాలు, చివరకు ఆయన కూడా జైలుకు వెళ్లిపోయాడు, ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారులు కూడా జైలుకు వెళ్లిపోయారు. పారిశ్రామిక వేత్తలు జైలుకు వెళ్లిపోయారు.

MR.SPEAKER: Please only supplementaries. What is your supplementary? Please put your supplementary.

శ్రీ బొండా ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, అదే విధంగా ఇవాళ నేను చెబుతున్నాను. సిద్ధార్థ కాలేజీ గురించి వాళ్లు మాట్లాడుతున్నారు. సిద్ధార్థ కాలేజీ అనేది ఎంతో మందికి ప్రాఫిట్ అనేది ఆశించకుండా విద్యను బోధించినటువంటిది విద్యా సంస్థ. ఏ రోజు కూడా ఒక్క రూపాయి.....

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల వైపు నుంచి ప్రసంగానికి అంతరాయం)

ఏ రోజు కూడా ఒక్క రూపాయి లాభం ఆశించకుండా లక్షల మందికి విద్యను బోధించినటువంటి సంస్థ సిద్ధార్థ కాలేజీ. ఈ రాష్ట్రంలో మరియు దేశ, విదేశాల్లోని తెలుగు ప్రజలు ఎల్.కె.జి. నుంచి పి.జి. స్థాయి వరకు ఆ విద్యా సంస్థలో విద్యనభ్యసించిన విద్యార్థులు కోకొల్లలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్నారు.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల వైపు నుంచి ప్రసంగానికి అంతరాయం)

MR SPEAKER: Please conclude.....

శ్రీ బొండా ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, ఇవాళ ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు సదావర్తి భూముల గురించి కూడా చెప్పారు. సదావర్తి భూములు తమిళనాడు రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి భూములు. ఎప్పుడో ఆక్రమణకు గురైనటువంటివి ఆ భూములు. ప్రభుత్వం స్పష్టంగా ఉంది. కావాలంటే ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసి విచారణ చేయించండి. ఆ భూములకు సంబంధించి కోర్టు కేసులు కూడా నేటికే పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి.

శ్రీ ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి (మంగళగిరి): (తన స్థానంలో నిల్చొని): అధ్యక్షా, మంత్రి గారిని మాట్లాడమని చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: స్లీప్.....

శ్రీ బొండా ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, ఇవాళ ఏదో నిజాన్ని కప్పిపుచ్చాలనే ఉద్దేశంతో మీరు మాట్లాడుతున్నారే తప్పే మరొకటి కాదు. నేను చెబుతున్నది వాస్తవం. ఎక్కడ కూడా సిద్దార్థ కాలేజీ గురించి గాసీ, సిద్దార్థ అకాడమి గురించి గాసీ, సదావర్తి భూముల గురించి మాట్లాడే నైతిక హక్కు లేదనే విషయాన్ని వాళ్ల పార్టీ నాయకులు గుర్తించాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్: గద్దె రామ్మోహన్ గారు.....

శ్రీ గద్దె రామ్మోహన్ (విజయవాడ ఈస్ట్): అధ్యక్షా, సిద్దార్థ కాలేజీ నా నియోజకవర్గ పరిధిలో ఉంది. సిద్దార్థ అకాడమి ఏర్పాటు అయిన తరువాత విజయవాడ చరిత్రే మారిపోయింది. తద్వారా విజయవాడ స్థితిగతే మారిపోయింది. గతంలో విజయవాడ నందలి కార్మిక ప్రాంతం, ఆటోనగర్ ప్రాంతం అని అందరూ భావించిన తరుణంలో సిద్దార్థ అకాడమి ఏర్పాటు అయిన తరువాత “విజయవాడ” పేరు “విద్యాలవాడ” గా మారిపోయింది. గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాం. ఆ సిద్దార్థ అకాడమికి ఏ ప్రభుత్వ హయాంలో భూములిచ్చారు? గతంలో డా.మరి చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో ఉన్న కాలంలో ఆ విద్యాసంస్థకు భూములివ్వడం జరిగింది. ఇవాళ ప్రభుత్వం రియల్ ఎస్టేట్ చేసిందా, లేక ఆ అకాడమికి భూమి కేటాయింపులు చేసిందా? నేను ఒకసారి వాళ్లను అడుగుతున్నాను.

(ఆ సమయంలో ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు శ్రీ కొడాలి శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు (గుడివాడ) తన స్థానంలో కూర్చొని “సార్, మంత్రి గారిని సమాధానం చెప్పమనండి” అంటూ గౌరవ సభాపతి స్థానం వైపు చెప్పసాగారు)

(ఆ సమయంలో ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు శ్రీ ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి తన స్థానం వద్ద నిల్చొని “నేను లీజ్ గురించే చెప్పాను..... బహుశా మాణిక్యాలరావు గారి మంత్రి పదవిని పీల్చిద్దరికి ఇస్తున్నారేమో” అంటూ చెప్పసాగారు)

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యుల వైపు నుంచి సభకు అంతరాయం)

గతంలో ఇచ్చిన భూమి లీజ్ను కేవలం ఎక్స్‌టెంట్ చేసింది. అవన్నీ తెలియకుండా వ్యక్తిగతంగా ఏవో ఆరోపణలు చేస్తూ మాట్లాడితే ఎట్లా? ఎందుకంటే, సిద్ధార్థ అకాడమి ఎటువంటి లాభాపేక్ష లేకుండా ఇవాళ విజయవాడ, రాష్ట్రం మొత్తమే గాకుండా, ఇతర రాష్ట్రాల్లోని విద్యార్థులకు, దేశ, విదేశాల్లో ఉండే విద్యార్థులకు విద్యను బోధిస్తోంది. చాలా మంది విద్యార్థులు సిద్ధార్థ అకాడమిలో విద్యనభ్యసించి మంచి స్థానాల్లో నిలదొక్కుకున్నారు. వాస్తవాలు తెలుసుకుని మాట్లాడితే ప్రయోజనం ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిస్టర్ గారు, ప్లీజ్.....

శ్రీ పైడికొండల మాణిక్యాలరావు (తాడేపల్లిగూడెం): సార్, ప్రతివక్షపార్టీ సభ్యులు శ్రీ ఆళ్ల రామకృష్ణ రెడ్డి గారు ప్రస్తావించిన అంశాలపై సమాధానం చెబుతున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ నందలి దేవాదాయ, ధర్మాదాయ శాఖకు సంబంధించిన భూములు అన్యక్రొంతమైనట్టుగా ఆయన ఆవేదన చెందుతున్నట్టుగానే, అది యాదార్థం. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా సుమారుగా ఎక. 41,719.46 సెంట్లకు సంబంధించిన భూమి ఆకుపేషన్‌లో ఉండటంతో అందుకు సంబంధించిన కేసులు వివిధ ట్రిబ్యూనల్స్ నందు గాసి, వివిధ కోర్టుల్లో గాసి లిటిగేషన్‌లో ఉండటం జరిగింది. అవన్నీ కూడా 2005వ సంవత్సరానికి ముందు నుంచి ఉన్నవే. ఆ తరువాత కోర్టు ఆర్డర్ వచ్చిన దగ్గర్నుంచి ఆకుపేషన్ ఏమి రాలేదు.

అధ్యక్ష గౌరవ సభ్యులు జగ్గయ్యపేట దగ్గర ఉండే సోలార్ పవర్ గురించి కూడా మాట్లాడటం జరిగింది. నేను మొట్టమొదటిగా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం తరపున సోలార్ పవర్ విండ్ ఎనర్జీని డెవలప్ చేయాలని భావించి అందు నిమిత్తం యూనిట్‌కు సంబంధించిన కమర్షియల్ రేటును రూ.9.50 పైనలకు ఇచ్చే పరిస్థితుల్లో, ఆ పరిస్థితి లేకుండా ఉచితంగా సోలార్ పవర్‌ను ఇస్తాం, సోలార్ పవర్ ఎనర్జీకి సంబంధించిన ప్లాంట్‌ను జగ్గయ్యపేట నందు ఏర్పాటుచేసేందుకు అవసరమైన భూమిని ప్రభుత్వం తరపున కొనుక్కుంటామని అడ్వర్టైజ్‌మెంట్ ఇవ్వగా రూ.4.49 పైనలకు ఒక యూనిట్ ధరగా ఇరవై సంవత్సరాల పాటు సబ్సిడీ చేసేట్టుగా ఒక కంపెనీ ముందుకు రావడం జరిగింది. ల్యాండ్ ఉచితంగా లీజ్ లేకుండా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇరవై సంవత్సరాల అగ్రిమెంట్ పీరియడ్ ముగిసిన తరువాత సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ ఏదైతే ఉంటుందో, ఆ యూనిట్‌తో సహా దేవాదాయ శాఖకు ఇచ్చే విధంగా అగ్రిమెంట్‌కు సంబంధించిన MoU కు రావడం జరిగింది. ఆ రూపేణ సుమారుగా ప్రతి యూనిట్ మీద రూ.5.00 ల చొప్పున 10 మెగావాట్ల సోలార్ పవర్ చొప్పున ఇవాళ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం నుంచి నిధులు వస్తున్నాయి. అదే విధంగా జగ్గయ్యపేట దగ్గర ఉండే భూమికి సంబంధించి మాట్లాడుకుందాం. జగ్గయ్యపేట దగ్గర ఉన్న భూమిని నిరూపయోగంగా ఉంచితే ఆకుపేషన్ వస్తున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ నందలి మిగిలిన దేవాలయాలకు సంబంధించిన భూమిని వినియోగించుకోవడం కోసం దేవాదాయ శాఖ చర్యలు తీసుకుంటోంది. ఇందాక చెప్పినట్టుగానే అదే విధానంలో 10 మెగావాట్ల యూనిట్స్‌కు సంబంధించిన భూమి విషయంలో ఆక్రమణకు గురైందనే భావన ఏదైతే

సభ్యులు ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి గారికి ఉందో, బహుశా వారు అర్థం చేసుకోవడంలో లోపం ఉండొచ్చు. ఇంకా ఆ అంశం పెండింగ్లోనే ఉంది. లీజ్ కోసం ముందుకు వచ్చిన కంపెనీ లీజ్కు ల్యాండ్ కావాలని కోరగా, మేం ఒకటి చెప్పడం జరిగింది. ల్యాండ్ను లీజ్కు ఇవ్వమని, ఉచితంగా భూమి ఇవ్వడం జరుగుతుంది, మేం ఇచ్చే భూమిలో ప్లాంట్ను ఏర్పాటుచేసుకుని, అగ్రిమెంట్ ప్రకారం ఇరవై సంవత్సరాల వ్యవధి తరువాత ఆ భూమిని ప్లాంట్తో సహా మాకు హ్యాండ్‌వర్ చేసి వెళ్లాలని ఆ కంపెనీకి చెప్పడం జరిగింది. బహుశా ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి గారు అర్థం చేసుకోవడంలో తప్పు చేసి ఉండవచ్చు. తప్పుకుండా ఆ ప్లాంట్ దేవాదాయ శాఖకు బాగా లాభాన్ని చేకూర్చేదే. నష్టాలను తగ్గించడమే కాకుండా భూమిని సెక్యూర్గా శాఖ ఆధీనంలో ఉందనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. దాన్ని లాభసాటి అయిన అంశంగా సభ్యులు భావించవల్సిందిగా మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. దేవాదాయ శాఖ రూల్స్లో ఎడ్యుకేషన్ మరియు హెల్త్ను కూడా ప్రధానమైన బాధ్యతగా చేర్చడం జరిగింది. పూర్వం నుంచి కూడా ఈ సనాతన ధర్మాన్ని పాటించడం జరుగుతోంది. అందులో భాగంగానే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా నుమారుగా **156 Educational Institutions** దేవాదాయ, ధర్మాదాయ శాఖ ఆధీనంలో, డైరెక్ట్ మా కంట్రోల్లో ఉన్నాయి. అందులో ఓరియంటల్ కాలేజీలు, మామూలు **Educational and Technical Institutes** కాసీ, మా ఆధీనంలో నడుస్తున్నాయి. అవే గాకుండా మా భూములను, అంటే గతంలో జలగం వెంగళరావు గారి హయాంకు ముందు నుంచే ఎక్కడైనా **Educational Institutions** ఏర్పాటుచేసే సంస్థలకు భూములను కేటాయించే విధానం ఉండేది. నామమాత్రపు లీజ్తో భూమినిచ్చే ఆచారం గతం నుంచి ఉండే విధానమే ప్రస్తుతం కొనసాగుతోంది. అందులో భాగంగానే, గత కాలం నుంచి వచ్చే ఆచారం ప్రకారమే విజయవాడ నందలి సిద్ధార్థ కాలేజీకి కూడా భూమిని ఇవ్వడం జరిగింది. విజయవాడలోనే కాదు, కృష్ణా జిల్లాలోనే కాదు, మా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని తాడేపల్లిగూడెంలో ఉండే మా కజిన్స్ కూడా సిద్ధార్థ కాలేజీలో విద్యనభ్యసించి ఉన్నత స్థాయికి ఎదిగిన వారున్నారు. ఒక మంచి ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్గా సిద్ధార్థ అకాడమి పేరొందింది.

(ఆ సమయంలో అధికారపక్షం వైపు నుంచి సభలో చప్పట్లు వినిపించాయి)

ఆ సిద్ధార్థ అకాడమికి సంబంధించిన భూములపై గతంలో ఎకరం వది, వదహేను వేల రూపాయల ప్రకారం లీజ్ మొత్తం ఉండగా తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, నేను మంత్రిగా ఈ శాఖకు సంబంధించిన బాధ్యతలు చేపట్టిన తరువాత సంవత్సరానికి ఒక ఎకరం భూమికి రూ.1,50,000/ ల చొప్పున చెల్లించేట్టుగా లీజ్ను రెన్యూవల్ చేయడం జరిగింది. వది రెట్లు ఎకరం భూమి లీజ్ మొత్తాన్ని పెంచి, రాష్ట్రాదాయాన్ని పెంచడం జరిగింది. భగవండుడికి ఇచ్చే విషయంలో ఎవరైనా సరే ముందుకు రావాలని చెప్పడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్స్ ఏర్పాటును కచ్చితంగా ప్రోత్సహిస్తోంది. అందులో భాగంగానే దేవాదాయ శాఖ కూడా కచ్చితంగా విద్యా సంస్థలను ఏర్పాటుచేసే వారికి ప్రోత్సాహాన్నిస్తోంది.

అధ్యక్షా, అలాగే గౌరవ సభ్యులు సదావర్తి భూముల గురించి కూడా మాట్లాడారు. ఆ విషయంలో మిత్రులు చాలా ఆవేదన చెందారు. ఈరోజున విజయవాడతో సహా ఈ మధ్య కాలంలో దుర్గ గుడికి సంబంధించి ఎక్స్‌టెన్షన్ చేయడం జరిగింది. పుష్కరాల సందర్భంగా గుడికి సంబంధించిన అభివృద్ధి పనుల్లో ప్రభుత్వం కొన్ని నిర్ణయాలను తీసుకోవడం జరిగింది. రెవెన్యూ ల్యాండ్స్‌ను ఆక్యుపై చేస్తే, ఆ విధంగా ఆక్యుపై చేసినదాన్నే కొంత భాగం తొలగించవచ్చిన పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు పబ్లిక్‌తో నెగోషియేషన్స్ చేసి వారి భూమి తాలూకు ప్రత్యామ్నాయంగా పట్టా భూమిని ఇచ్చేట్టుగా అగ్రిమెంట్ కావడం జరిగింది. అయినా సరే గజం భూమికి సుమారుగా రూ.60,000/ చొప్పున నిర్వాసితులకు ప్రభుత్వం పరిహారం క్రింద ఇచ్చి, నిర్వాసితులు ఎటువంటి బాధ పడకూడదని భావించడం జరిగింది. ఆ విధంగా దేవాదాయ శాఖకు సంబంధించి భూములను అవసరం నిమిత్తం సేకరించడం జరిగింది. ఎప్పుడో 1930ల మధ్య కాలంలో భూమిని జమిందార్లకు ఇవ్వడమే గాకుండా వారి వారసులకు కూడా ఆనాటి ప్రభుత్వాలు ఇంతకంటే ఎక్కువ భూమిని కేటాయించడం జరిగింది. ఏదైతే ఇవాళ 400 చిల్లర ఎకరాల భూమిని సదావర్తులకు ఇచ్చామో, ఇదే సందర్భంలో వారి వారసులకు కూడా సుమారుగా 500 ఎకరాల చొప్పున మూడు బిట్లుగా అదే ప్రాంతంలో ఇచ్చారు. వాళ్ల వారసులు ఒక ఎకరానికి కూడా పాషిషన్ తీసుకోలేకపోయారో, అమ్మలేకపోయారో మీరు ఏదైతే డెఫినెట్‌గా లేని భూమిని, మనం పాషిషన్ తీసుకోవడానికి అవకాశం లేనిది, ఈ రాష్ట్రంలో లేదు, పైగా తమిళనాడు ప్రభుత్వం కొంత భూమి వరకు కబ్జా చేసి ఇండ్ల నిర్మాణానికి ఉపయోగించిన భూమికి మేం పాషిషన్ ఇవ్వం, మాకు హక్కు మాత్రం ఆ భూములపైన ఉంది. అందుకు సంబంధించి 1940ల మధ్యలో కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు ఏదైతే ఉందో, ఆ తీర్పు ఆధారంగా మేం సెకండ్ జడ్జిమెంట్ ఇచ్చి పబ్లిక్ ఆక్షన్ పెట్టడం జరిగింది. అందులో ఓపెన్ ఆక్షన్‌కు చాలా మంది ముందుకు వచ్చారు. అందులో పాల్గొన్నారు. తరువాత ఈ రాష్ట్రంలో ఒక పత్రిక అందుకు సంబంధించిన కథనాలను వాస్తవాలను తెలుసుకోకుండా, మంచి ఏదో, చెడు ఏదో తెలుసుకోకుండా ప్రచురించడం జరిగింది.

9.40AM

పబ్లిక్ ఆక్షన్ పెట్టడం జరిగింది చాలామంది వచ్చారు, అందరూ పాల్గొన్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో ఒక పత్రిక మంచి జరిగినా, చెడు జరిగినా, ఏదో అవినీతి జరిగిందని పెద్ద ఎత్తున పత్రికల్లో రాయగా, ఆ విషయాన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవడం జరిగింది. **Abeyance** లో పెట్టి బ్యాంకు గ్యారంటీతో ముందుకు వచ్చి నెల రోజుల వ్యవధి ఇచ్చి తిరిగి ఆక్షన్‌లో పాల్గొన్నాల్సిందిగా మాచించాం. వచ్చిన విజ్ఞప్తుల మేరకు ఆ సమయాన్ని మరో నెల రోజుల పాటు సమయం పెంచడం జరిగింది. ఏ ఒక్కరూ కూడా రాలేదు. తరువాత ఇదే పత్రిక గాలిలో మీరు భూములు అమ్ముతారా, భూములకు పాజిషన్ ఇవ్వకుండా దేవాదాయ, ధర్మాదాయ శాఖ ఎలా అమ్ముతారని వ్యాసాలు రాయడం జరిగింది. కావాలంటే నేను ఇస్తాను.

(ఈ సందర్భంలో వై.ఎస్.ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు ఆంధ్రజ్యోతి దిన పత్రిక కూడా వ్యాసాలు రాసిందంటూ తమ చేతిలోని పేపర్ కటింగ్ను చూపించారు)

ముందేమో భూములను ఉచితంగా ఊరికే ఇచ్చేశారని రాసిన ఈ పత్రిక రెండవసారి పాపెషన్ ఇవ్వకుండా ఎలా ఇస్తారని అన్నారు. మేము చాలా క్లియర్ ఇచ్చాం. ఈ అడ్వర్టైజ్మెంట్లో కూడా భూములు ఏమాత్రం మా స్వాధీనంలో లేవు, మీరు ఇష్టపడి కొనుక్కున్న వారుంటే రండి మేము కేవలం రిజిస్ట్రేషన్ మాత్రమే చేస్తాం 'no possession' అని చాలా క్లియర్గా అడ్వర్టైజ్మెంట్ ఇచ్చి పిలువడం జరిగింది. కోర్టులో O.A. file చేశాం. ఈ మూడు విషయాలపైనే కాకుండా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఎక్కడ అయినా ఇటువంటి వరిస్థితులున్నా భూములను వెనుకకు తీసుకునేందుకు తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అర్చకులు కాని.. ఏదైతే సర్వీస్ ఇనాం భూములు ఉన్నాయో అటువంటిది 1,11,894 ఎకరాలు ఉండగా ఇందులోని ముపై శాతం మంది గత 10-15 సంవత్సరముల క్రిందటే వారి భూములను అమ్ముకొని పోవడం జరిగింది. అప్పటి ప్రభుత్వాలు వట్టింపుకోని కారణంగానే అమ్ముకొన్నారు. మేము ఈరోజు నోటీసులు ఇస్తే.. నాలుగైదు రిజిస్ట్రేషన్స్ జరిగిన తరువాత ఈరోజు నోటీసులు ఇస్తున్నారని మా మిత్రులు అడిగారు, అయినా తప్పదు. చట్టం ప్రకారం తేది 07-06-2005 ల్యాండ్ అక్విజిషన్ యాక్ట్ ప్రకారం ప్రభుత్వం తీసుకోవాలన్నా హైకోర్టు అనుమతి లేనిదే తీసుకోకుండా ఫ్రీవర్ చేయబడుతున్నాయి. అయితే రిక్వరీస్కు సంబంధించింది తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. భగవంతునికి సంబంధించిన విషయం, మనం కూడా భగవంతునిపై విశ్వాసంతో ఇక్కడ కూర్చున్నాం. మీరన్నారు ఒక్క రూపాయ.. అన్నీ దేవాలయాల్లో బోర్డులు డిస్ప్లే చేస్తాం. నక్రమమైన కౌలు దారులు, అక్రమమైన కబ్జా దారులు ఎక్కడ ఉన్నా కూడా ఎగ్జిక్యూట్ చేయడం జరుగుతుంది. మా వెబ్సైట్ను కూడా త్వరలో పెట్టబోతున్నాం, అందులో మీరు చూసుకునే అవకాశం ఉంది, చాలా పారదర్శకంగా ఉంటుంది.

(ఈ సందర్భంలో వై.ఎస్.ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు తమ స్థానంలో కూర్చోని ఇప్పటికే రెండు సంవత్సరాలు అయింది అన్నారు.)

ఇదే సందర్భంలో ఎడ్యుకేషన్ ఇన్స్టిట్యూట్స్కు మాత్రం ప్రాధాన్యతను ఇస్తూ, వారి ద్వారా మరింత.. కాకపోతే దేవాలయాలకు సంబంధించిన భూములు ఇచ్చినా ఆ భూములకు సంబంధించిన దేవుని ఫోటోను కూడా క్లాస్ రూమ్స్లో పెట్టాలని సూచిస్తూ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరిగింది. తద్వారా ఆ దేవుని పేరుతో అక్కడ ఎడ్యుకేషన్ జరగాలనుకుంటున్నాం. వైద్య, విద్యా మరియు ఆరోగ్య సంస్థలను నెలకొల్పేందుకు ఎవరైనా ముందుకు వచ్చిన యెడల దేవాలయ భూములను నామ మాత్రపు ఫీజుతో సర్వీస్ యాక్టివిటీకి భూములను ఇచ్చేందుకు దేవాదాయశాఖ సిద్ధంగా ఉందని మనని చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : జగన్మోహన్ రెడ్డి గారూ..

శ్రీ వై.ఎస్. జగన్మోహన్ రెడ్డి (పులివెందుల): అధ్యక్షా.. రెండే రెండు విషయాలపై నేను సూటిగా కొన్ని ప్రశ్నలు వేస్తాను. సిద్ధార్థ మెడికల్ కాలేజీకి లీజుకు ఇచ్చిన భూమి అక్కడ ఎకరా రూ.70.00 కోట్లు. ఎకరా రూ.70.00 కోట్లు విలువ చేసే 14 ఎకరాల భూమి అంటే దాదాపు రూ.1000.00 కోట్లకు పైచిలుకు. ఈ ఆస్తి 2006వ సంవత్సరంలో అప్పటి ప్రభుత్వం ఈ లీజును రద్దు చేసింది. ఇంతకు మునుపు దారుణమైన రేట్లతో లీజుకు ఇచ్చి ఉన్నారో ఆలీజును 2006వ సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం క్యాన్సిల్ చేసింది. క్యాన్సిల్ చేసిన పిమ్మట సిద్ధార్థ మెడికల్ కాలేజీ వారు హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. 2010వ సంవత్సరంలో హైకోర్టు ప్రభుత్వం చేసిన చర్య నమంజనమే, లీజు రద్దు చేయడం కరెక్ట్ అంటూ వెరి క్లియర్ గా జడ్జిమెంట్ ఇచ్చింది. తరువాత యాజమాన్యం అంతటితో విడచిపెట్టకుండా సుప్రీం కోర్టుకు కూడా వెళ్లింది. తరువాత ఇప్పటి ప్రభుత్వం ఎకరా రూ.70.00 కోట్ల విలువ చేసే భూమిని కేవలం రూ.1.50వేల రూపాయలకు మరో 33 సంవత్సరముల పాటు లీజుకు ఇస్తూ ర్యాటిఫై చేయడం ధర్మమేనా అని అడుగుతున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో దేవాదాయ ధర్మాదాయ శాఖా మంత్రి గారు తమ స్థానం నుండి లేచారు.)

అధ్యక్షా చట్టం ఏమి చెబుతుందంటే లీజుకు ఇవ్వాలి అని అనుకుంటే..

(INTERRUPTIONS)

Very important point Sir. As per the provisions of the Act, 10% of the market value, లీజుకు ఇస్తే అది వరవా లేదు అని చెబుతుంది. అంటే ఎకరాకు రూ.70.00 కోట్లు విలువ చేసే **market value** ఉన్న భూమిని ఎకరాకు మీరు రూ. 07.00 కోట్లతో లీజుకు ఇస్తే ఎటువంటి ఆక్షేపణ ఉండదు. కాని ఎకరాకు రూ.07.00 కోట్లు లీజుకు ఇచ్చే బదులుగా ఎకరాకు రూ.1.50 లక్షలతో దుర్గమ్మ భూములు అప్పనంగా ఇస్తుంటే ధర్మమేనా అని గట్టిగా అడుగుతున్నాను. మీ **conscious** ను మీరు **question** చేసుకోమని చెప్పి నేను గట్టిగా అడుగుతున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో దేవాదాయ, ధర్మాదాయ శాఖా మంత్రి గారు తమ స్థానం నుండి లేచారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్ : స్లీజ్... మీరు అడిగారు **detailed** గా వారు చెప్పారు.

(అధికారపక్ష సభ్యులచే అంతరాయం)

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా దేవుని భూములకు సంబంధించిన విషయం, పాపం తగులుతుంది అధ్యక్షా.. నదావర్తి భూములకు సంబంధించి దాదాపు 400ల ఎకరాలకు పైబడిన భూముల్లో అన్యాయం కాకుండా

మిగిలి ఉన్న భూములు 81 ఎకరాలు. మా పార్టీ టీం కూడా ఆ భూముల దగ్గరకు వెళ్లింది. ఫెన్సింగ్ వేసి ఉన్న అన్యాయానికొకరిని కాని దాదాపు 81-83 ఎకరాల భూములను చూసింది. ఆ భూములను దేవాదాయ శాఖ...

(ఈ సందర్భంలో మైకు కట్ చేయబడింది.)

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి : మైకు తీసివేశారు. వాళ్లకు ఇబ్బందికరమైతే మైక్ కూడా కట్ చేస్తారు. ఏ.బి.ఎన్.ఆంధ్రజ్యోతి చేతిలో ఉంది కాబట్టి జరుగుతూ ఉంది. అంతే కదా అధ్యక్షా.. మీ అవ్రూవల్ లేకుండా మైకు ఎలా తీసేస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : స్పీజ్..

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా.. దేవాదాయ శాఖ 83 ఎకరాలకు చెందిన భూమి ఏదైతే ఉందో.. దేవాదాయ శాఖ ప్రాంతీయ కమిషనర్ భ్రమరాంబ ఇప్పటికే ప్రభుత్వానికి రెండు లేఖలు రాశారు. అక్కడ నబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయంలో ఆ భూముల విలువ రూ.7.00 కోట్లు పైచిలుక ఉంటే, మీరు ఎకరా రూ.22.00 లక్షల రూపాయలకు దారుణంగా ఇచ్చేయడం అన్యాయమని చెప్పి ఆమె లేఖ రాసింది. ఈ లేఖ మీద చివరకు కోర్టుకు కూడా వెళ్లాం. కోర్టులో గవర్నమెంట్ ఇష్టమైన స్టాండ్ ఏమి చెప్పిందంటే ఎకరా రూ.22.00 లక్షలు కన్నా ఎక్కువ ఇచ్చేందుకు సిద్ధంగా ఉండి ఎవరన్నా ముందుకు వస్తే, మీ రేమన్నారంటే అధ్యక్షా, రిజిస్ట్రేషన్ చేయరంట, ఎవరన్నా ముందుకు వస్తే, వాళ్లు కొత్త term invent చేశారు, sales certificate ఇస్తారంట. ఇదెలా ఉందంటే అదిగో చార్మినార్... రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోండి మేము ఇచ్చేస్తామని సర్టిఫికేట్ అని చెప్పినట్లుంది.

(అధికారవక్త సభ్యులచే అంతరాయం)

శ్రీ పి. మాణిక్యాలరావు : జగన్మోహన్ రెడ్డి గారికి ఇందాక చెప్పింది ఎంతవరకు అర్థమైనదో నాకు తెలియడం లేదు. సిద్ధార్థ అకాడమి విద్యార్థులకు ఎడ్యుకేషన్ చెబుతున్న సంస్థ. Siddhartha Academy is not a medical college ఇది service activity కాని education nominal feesతో ఇవ్వాలనేది మా గైడ్లైన్స్.

9.50AM.

రెండవదేమంటే, చాలా విచిత్రం ఏమంటే ఎకరానికి రూ.7 కోట్లు తీసుకొని, అందులో ఎవరైనా స్కూల్ మెయింటెన్ చేయగలరా? (ప్రతివక్త సభ్యులనుద్దేశించి) మీరైతే చేస్తారా? ఇన్ని వేలమంది విద్యార్థులకు అందించింది.

అంటే, మీ బాధేమంటే... కేవలం భక్తులకు దర్శనాలు, ప్రసాదాలతోపాటుగా, నర్సిసు యాక్టివిటీ అనేవి దేవాదాయ శాఖ ప్రధానమైన కర్తవ్యం. భూమి ఇవ్వలేదు, భూమిని లీజుకిచ్చాము. 10 శాతం పెంచి లీజుకిచ్చాము.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు శ్రీ బూడి ముత్యాలనాయుడు (మైకు లేకుండా) మాట్లాడుతూ, కమిషన్ ఇచ్చి అప్పనంగా కట్టబెడుతున్నారని అన్నారు.)

అలాగే, సదావర్తి భూములు గురించి కూడా మాట్లాడారు. ఇప్పుడు అక్కడున్న రెవెన్యూ రికార్డు ప్రకారం, రిజిస్ట్రేషన్ యాక్టు ప్రకారం, తమిళనాడులో ఇవాళ సదావర్తి సత్రానికి సంబంధించి రిజిస్ట్రేషన్ చేయడానికి కూడా అవకాశం లేదు. 22 ఎ(సి) ఏదైతే మనము ఇక్కడ బ్యాన్ పెట్టామో, ఇట్లాంటిదే అక్కడా కూడా ఆ భూములు వచ్చేటప్పటికి ఆక్రమణలో ఉన్నాయి. అక్కడ రెవెన్యూ డిపార్ట్మెంట్ రిజిస్ట్రేషన్ చేయించుకునే పరిస్థితి లేనప్పుడు మేము సర్టిఫికేట్ ఇస్తాం, మీరు భూములు కొనుక్కోగలిగితే, ఎవరైనా రండి అని మేము ఓపెన్గా పిలిచాము. (ప్రతిపక్ష సభ్యులనుద్దేశించి) వాళ్లు ముందేమో, కొంప కొల్లేరు అయిపోయిందీ, అక్కడ 81 ఎకరాలు ఫెన్సింగ్ వేసుకొని మేము రెడీగా పెట్టుకున్నాం. మీరు తక్కువకి ఇచ్చేశారన్న ఇదే పెద్ద మనుషులు తర్వాత మాతో నెగోషియేషన్స్ కూడా జరిగాయి. అయితే రిజిస్ట్రేషన్ లేదు, పాసిష్ అవ్వకుండా ఇదేం కొంప కొల్లేరు, ఇట్లా అయితే ఎలా కుదురుతుంది, పాసిష్ ఇవ్వకుండా రిజిస్ట్రేషన్ ఎలా చేస్తారు? ఏమీ లేనిది, దేవుడు సామ్మూ, ఏదైతే ఈ సదావర్తి సత్రానికి ఆరోజున జమిందారు ఇచ్చినది, వాళ్ల కుటుంబ సభ్యులు ఒక్క రూపాయి తీసుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నా, దేవాదాయ శాఖ ప్రయత్నం చేసి డబ్బు తేవడానికి సిద్ధ పడింది. పెద్ద ప్రయత్నం చేశాం. గాలినే అమ్మటానికైనా మేము ఓపెన్గా ప్రయత్నం చేశాం. అందులో ఉన్న లొసుగులను కూడా క్లియర్గా పేపర్లో అడ్వర్టైజ్మెంట్లు ఇచ్చి మేము పిలిచాం, దానికి ముందుకు వచ్చారు. దీనిని అప్రిషియేట్ చేయవలసిన అవసరముంది. దీంట్లో ఏదో మీరు సాధించినట్లు.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు అబ్బా.. అని, సభ్యులు శ్రీ ఆళ్ల రామకృష్ణారెడ్డి మాట్లాడుతూ అది ప్రభుత్వ స్కూలు కాదు సార్, ప్రైవేటు స్కూలు అని అన్నారు.)

స్వాతంత్ర్యానికి కంటే ముందు.. ప్రైవేటు స్కూలు అయినా అది ఇవాళ ఎడ్యుకేషన్ ఇచ్చే సంస్థ. దానికోసమిచ్చిన భూములు.

(ఈ సందర్భంలో దేవాదాయశాఖామంత్రిగారు ప్రతిపక్ష సభ్యుల వైపు చూసి మాట్లాడసాగారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిష్టరు గారూ, address the Chair, not them.

శ్రీ పైడికొండల మాణిక్యాల రావు: అధ్యక్షా, సిద్ధార్థ కాలేజీలో.. నేను ముందుగానే చెప్పాను. మా కజిన్స్ కూడా అందులోనే చదువుకొని పెరిగిన పరిస్థితి ఉంది. ఇవాళ విజయవాడలో ఇన్ని దశాబ్దాలుగా, విజయవాడలో కృష్ణా గాని, వెస్ట్ గాని, తూర్పు గోదావరి గాని, ఇక్కడ నుంచి కూడా విజయవాడ సిద్ధార్థలోనే చదువుకొని అభివృద్ధి చెందిన పరిస్థితి ఉంది. ఇవాళ ఒక మంచి స్కూల్ కి కేవలం లీజుకి వ్వడం ద్వారా, భూములు ఏం మార్పిడి చేయలేదు, కేవలం లీజుకి వ్వడం ద్వారా ల్యాండ్ ని ప్రాటెక్ట్ చేస్తున్నాం, **same time** లీజుని కూడా **ten times** పెంచాం. క్వాలిటీ ఎడ్యుకేషన్ ఇవ్వాలనే ఒక కండిషన్ కూడా ఉంది. దీంతోపాటుగా దేవుడి పటాన్ని కూడా ప్రతీ క్లాసు రూమ్ లో కబ్బితంగా పెట్టాలనే కండిషన్ కూడా తీసుకురావడం జరిగింది. దీనిని మిత్రులు గమనించాల్సిన అవసరముంది.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడేందుకు అవకాశమివ్వాలని గౌరవ సభాపతిని

కోరారు.)

MR SPEAKER: No time please... Yes, Vishnukumar Raju garu.

శ్రీ పి. విష్ణు కుమార్ రాజు (విశాఖపట్నం ఉత్తరం): మైకు రావడం లేదు అధ్యక్షా.

మిష్టర్ స్పీకర్: బటన్ మీ దగ్గరే ఉంటుంది.

శ్రీ పి. విష్ణు కుమార్ రాజు (విశాఖపట్నం ఉత్తరం): అధ్యక్షా. పాతిక సంవత్సరాల నుంచి, 50 సంవత్సరాల నుంచి ఆధీనంలో ఉండి, నాలుగైదు సార్లు ట్రాన్స్ ఫర్మేన్స్ అయిపోయిన తర్వాత ఇప్పుడు ఆ భూమి దేవాదాయ శాఖ భూమి అని చెప్పి తీసుకోవడమనేది ఎంతవరకు కరెక్ట్ అధ్యక్షా? అంతకుముందు రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్ట్ మెంట్ ఏమి చేస్తుంది అధ్యక్షా? నాలుగుసార్లు రిజిస్ట్రేషన్ అయిపోయిన తర్వాత ఈరోజు వచ్చి అది దేవాదాయశాఖ భూమి అని చెప్పి తీసుకుంటే అది అసలు ఎంతవరకు సమంజసం అధ్యక్షా? అది కూడా తమరు దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన అవసరముంది. మంత్రివర్యులు దీనిని కూడా గమనించి, ఇప్పుడు ఏమైపోయిందంటే అధ్యక్షా, ఏ ల్యాండ్ ఉంటే అది దేవాదాయశాఖ ల్యాండ్ అని చెప్పి ఒక కాగితం మీద రాసేస్తున్నారు అధ్యక్షా. రాసేసి ఇప్పుడు నోటీసులు ఇచ్చే కార్యక్రమం విశాఖపట్నంలో జరుగుతోంది. ఇది కూడా తమరి ద్వారా మంత్రివర్యులు జాగ్రత్తగా చూడవలసిన అవసరముంది.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష నాయకుడు శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి మైకు లేకుండా మాట్లాడుతూ పాపం తగులుతుందని అన్నారు, ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలని గౌరవ సభాపతిని కోరారు.)

MR.SPEAKER: Remaining questions are postponed. All the Papers included in the agenda are deemed to have been laid on the Table of the House. Paper to be placed on the Table of the House is deemed to have been placed.

PAPERS LAID ON THE TABLE

1. "A copy of the Annual Report of the Andhra Pradesh Power Finance Corporation Limited for the year 2014-15, as required under sections 617,619,619-A & 619-B of the Companies Act, 1956.
2. "A copy in each of the 5th, 6th,7th & 8th Annual Reports of the Vizag Apparel Park for Export for the years 2008-09, 2009-10, 2010-11 & 2011-12, as required under section 619-A(3) of the Companies Act, 1956 along with reasons for delay."
3. "Copies of the 38th Annual Report of Andhra Pradesh State Seeds Development Corporation Limited for the year 2014-15 (02.06.2014 to 31.03.2015) as required under section 394 of the Companies Act, 2013.
4. "A copy in each of the 11th, 12th,13th & 14th Annual Reports of Andhra Pradesh Tribal Power Company Limited for the years 2012-13,2013-14,2014-15 & 2015-16 as required under section 394 of the Companies Act, 2013.

PAPER PLACED ON THE TABLE

1. "A copy of the Report of the decisions of the Business Advisory Committee taken at its meeting held on 14th March, 2017."

Now, I would like to make two announcements to the House.

ANNOUNCEMENTS

1. "I am to announce to the House that copies of the Budget publications will be made available at the Members Service counter. Hon'ble Members are requested to collect the same from the Members Service counter."
2. "I am to announce to the House that I have nominated the following Members to be on the Panel of Chairmen for the Ninth Session:

1. Sri Vasupalli Ganesh Kumar
2. Smt.Meesala Geetha
3. Sri Gadde Rammohan
4. Sri R.Jitendra Goud
5. Sri Akula Satyanarayana
6. Sri C.Ramachandra Reddy

Now, tea break for ten minutes.

(The House then adjourned for tea break at 9.55 a.m.)

10.20a.m

(The House then re-assembled at 10.25am with Hon'ble Speaker in the Chair)

MR.SPEAKER: Now, presentation of Budget by the Minister for Finance for the year 2017-18.

(Presentations of Budget by Sri Yanamala Ramakrishnudu at 10.25 A.M)

2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు

బడ్జెట్ సమర్పిస్తున్న సందర్భంగా

15 మార్చి, 2017న గౌరవనీయ ఆర్థికశాఖామంత్రిలు

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు గారు చేసిన ప్రసంగం

గౌరవనీయ అధ్యక్షా!

తమ అనుమతితో 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు సమర్పించనున్నాను. ఇంతకు ముందు ఎన్నడూ లేని విధంగా శీఘ్రపురోగతి సాధిస్తున్న, దేశంలోనే అత్యున్నతమైన

పనితీరు కనబరుస్తున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క బడ్జెట్ ఇది. విజన్ 2029లో నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలను సాధించడం కోసం మన ప్రభుత్వం తన ముందుంచుకున్న కర్తవ్యాలను ఈ బడ్జెట్ ప్రతిబింబిస్తున్నది.

2. చారిత్రక నగరమైన అమరావతికి దాదాపు 2000 ఏళ్ల తరువాత శాసనాధికారం తిరిగి సంప్రాప్తించిన ఈ చారిత్రక సందర్భంలో ఈ బడ్జెట్ ప్రతిపాదిస్తున్నందుకు నేనెంతో గర్విస్తున్నాను. ప్రజల ఆకాంక్షలకు, అవసరాలకు ప్రతిస్పందించవలసిన ఆవశ్యకత వల్ల ప్రభుత్వాన్ని 2016 అక్టోబరులో హైదరాబాదు నుండి అమరావతికి తరలించే కఠిన నిర్ణయం తీసుకోవడమైనది. రాష్ట్రపునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం - 2014 లో నిర్దేశించిన గడువు కన్నా ముందుగానే రాజధానిని తరలించడానికి మనం మొగ్గుచూపాం. రాష్ట్రాభివృద్ధిని వేగవంతం చేయడం కోసం తీసుకున్న నిర్ణయమిది. అమరావతికి తరలిరావడం ద్వారా ప్రభుత్వం ప్రజలకు మరింత చేరువకాగలిగింది. ఈ పరిణామ ప్రాముఖ్యం ఫెర్నాండో కార్డోసో మాటల్లో చెప్పాలంటే

“ప్రజాస్వామ్యం అంటే కేవలం ఓట్లు పొందడమే కాదు, సమాజంలో ప్రజల జీవితానికి

సంబంధించిన అన్ని అంశాల్లోనూ ప్రజలు చురుగ్గా పాల్గొనడానికి వారి సామర్థ్యాన్ని, అవకాశాల్ని బలపరచటం కూడా”.

వెలగపూడిలోని నూతన తాత్కాలిక సచివాలయ సముదాయానికి, విజయవాడ-గుంటూరు నగరాలలో తాత్కాలిక ప్రభుత్వ కార్యాలయాలకు తరలిరావటంలో ఎన్నో వ్యయ ప్రయాసల కోర్పిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన ప్రతి ఒక్క ఉద్యోగికి నేను మనఃపూర్వకంగా ధన్యవాదాలు చెప్పుకుంటున్నాను. అటువంటి త్యాగాల పునాదిమీదనే, ప్రతి ఒక్కరి సహకారం మీదనే, మనం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఉజ్వల భవిష్యత్తును పునర్నిర్మించగలం అనుకుంటున్నాం.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ బల్లలు చరుస్తూ హర్షం వ్యక్తం చేశారు)

3. ఒక ప్రపంచస్థాయి రాజధాని నగరాన్ని నిర్మించాలని మన ప్రయత్నం. అది మన అత్యున్నత సంప్రదాయాలను ప్రతిబింబించాలని కోరుకుంటున్నాం. అది ఒక వైపు మన ప్రాచీన సంస్కృతిలో వేళ్లాని మరొకవైపు మన ప్రపంచస్థాయి ఆకాంక్షలకు అద్దం పడుతుంది కూడా. మన రాజధాని నగరం ఈ దేశానికి ఒక ఆదర్శనమూనాగా నిలబడనున్నది. ఆ మాటకొస్తే తక్కిన ప్రపంచానికి కూడా ఒక చక్కటి నమూనా కాబోతున్నది. ఈ లక్ష్యాలను సాధించడం కోసం మన ప్రభుత్వం నిర్విరామకృషి చేస్తున్నది. మన రాజధాని నగరం అమరావతి 9 రంగాల ఆధారిత నగరంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. ఆ తొమ్మిది రంగాలు కూడా ప్రతి ఒక్కటి ఒక నిర్దిష్ట బాధ్యతను నిర్వహిస్తూ రాజధానికి సాంఘిక, ఆర్థిక మూలస్తంభాలుగా నిలబడనున్నాయి.

4. కొత్త రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ప్రజల మహత్తర ఆకాంక్షల మధ్య మన ప్రభుత్వం ఏర్పాటయింది. రాష్ట్ర విభజన వల్ల చిన్నాభిన్నమైన ఎన్నో జీవితాలకు కొత్త ధైర్యాన్నివ్వటం, ఒక ఆదర్శ రాజధాని నగరాన్ని నిర్మించడం, చిరకాల స్వస్థమైన పోలవరం ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయడం, అందరికీ ఉపాధి అందుబాటులోకి వచ్చే విధంగా రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి పరచడం, నువరిపాలన అందించడం వంటివి ఆ ఆకాంక్షల్లో కొన్ని. సమర్థవంతమైన రాజసీతిజ్ఞుడు అయిన మన ప్రിയతమ నాయకుడు శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వంతో మటుకే ఈ ఆకాంక్షలు నెరవేరడం సాధ్యమని ప్రజల ప్రగాఢ నమ్మకం.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ బల్లలు చరుస్తూ హర్షం వ్యక్తం చేశారు)

5. రాష్ట్ర విభజనానంతరం ఎన్నో పెనునవాళ్లు, ముఖ్యంగా, భారీ రెవెన్యూ లోటు వంటి వాటిని తట్టుకొని మనం కొత్త రాష్ట్ర పరిపాలనలో గొప్ప పరివర్తన తీసుకురాగలిగాం. వివిధ ప్రమాణాల ప్రకారం చూసినట్లయితే గత రెండున్నర ఏళ్ల కాలంలో మనం గొప్ప పురోగతి సాధించాం. రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి పెరుగుదలలో మనం దేశంలోనే అగ్రగామిగా ఉన్నాం. రాష్ట్రరాజధాని కోసం భూసేకరణ పద్ధతిలో రైతులు స్వచ్ఛందంగా భూములు ఇవ్వడం జరిగింది. ఏడాది కాలంలోనే ఈ భూముల్లో తాత్కాలిక సచివాలయ సముదాయాన్ని పూర్తి చేసుకోగలిగాం. ఇక, 192 రోజుల రికార్డు వ్యవధిలోనే నూతన శాసనసభా భవనాన్ని నిర్మించుకోగలిగాం. కేవలం ఒక్క ఏడాది రికార్డు వ్యవధిలోనే వట్టిసీమ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసుకోవడమే కాక, పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని మొదలు పెట్టే దిశగా ముందుకు పోగలుగుతున్నాం. శక్తి, ఇంధనవనరుల్లో కొరత దశ నుంచి మిగులు దశకు మన రాష్ట్రాన్ని ముందుకు నడిపించడమే కాక, కాటక నివారణకోసం, ముఖ్యంగా, రాయలసీమ ప్రాంతంలో ఎన్నో కొత్త చర్యలు చేపట్టగలిగాం. రాష్ట్రాలకు ప్రత్యేక హోదా ఇచ్చే పద్ధతిని 14వ ఆర్థిక సంఘం నిలిపివేసిన తరుణంలో అందుకు సమానమైన ప్రత్యేక కేంద్ర సహాయ హామీని పొందగలిగాం. దీనికి తగిన చట్టబద్ధత సాధించడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకుంటున్నాం.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ బల్లలు చరుస్తూ హర్షం వ్యక్తం చేశారు)

6. వివిధ రంగాల్లో మనం చేపట్టిన అత్యంత విశిష్ట ప్రయత్నాలకూ, సాధించిన విజయాలకూ గుర్తింపుగా మన ప్రభుత్వం జాతీయ స్థాయిలో, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఎన్నో పురస్కారాలు స్వీకరించింది. శక్తి ఇంధన రంగాల్లో 5 పురస్కారాలు, సన్యజలాల ఉత్తమ నిర్వహణకు గాను సీటిపారుదలం రంగంలో ఒకటి, “ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్” కు పారిశ్రామిక రంగంలో ఒకటి పురస్కారాలు కైవసం చేసుకుంది. ప్రజా సమస్యల పరిష్కారానికి రూపొందించిన ‘మీకోసం’ పోర్టల్ కు గాను రెవెన్యూ శాఖకు ఒకటి, కాంట్రీబ్యూటరీ పెన్షన్ పథకానికి గాను ఆర్థిక శాఖకు మూడు పురస్కారాలు లభించాయి.

7. 2017వ సంవత్సరంలో 1-7-2017 నుండి వస్తు సేవల నుంకాన్ని (జిఎస్ టి) ప్రవేశ పెట్టబోతున్నారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రం, కేంద్రం విధిస్తున్న వాల్యూ ఆడిడ్ టాక్సు, వాణిజ్య వన్ను, విలాస వన్ను, వినోదపు వన్ను, గుర్రపు వందేల వన్ను, గ్రామీణాభివృద్ధి సెస్, సెంట్రల్ వెక్సెజ్, సర్వీసు టాక్సు వగైరా వరోక్ష వన్నులు అన్నింటిని కలిపి ఒకే ఒక్క వరోక్షవన్నుగా విధించడం వస్తు సేవల నుంకం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. అయితే పెట్రోలియం ఉత్పత్తులు, మద్యపానీయాలు వంటివి ఈ నుంకం పరిధిలోకి రావు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విధించే వృత్తి వన్ను వంటి ప్రత్యక్ష వన్నులు కూడా ఈ నుంకంలో మిళితం కావు. వన్నుల ఎగవేతకు ఎటువంటి అవకాశమూ, ప్రోత్సాహమూ ఉండవు కాబట్టి దీర్ఘకాలంలో ఈ విధానం వల్ల రాష్ట్రాల ఆదాయాలు పెరగబోతున్నాయి. భారతదేశం మొత్తం ఒకే ఉమ్మడి వివణి కాబోతున్నది. భారతీయ ఉత్పత్తులు మరింత సమర్థవంతంగా అంతర్జాతీయ వివణిలో ఇతర దేశాల సరకులతో పోటీ పడగలుగుతాయి. ఈ వన్నును అమలు చేయడానికి అవసరమైన పరిహార చట్టం నమూనాను జిఎస్ టి కౌన్సిల్ ఆమోదించింది. ఆ నమూనా భారత పార్లమెంటులో త్వరలో ఆమోదం పొందనున్నది. ఈ రాబోయే చట్టం ప్రకారం ఈ వన్ను అమలులోకి వచ్చిన ఐదేళ్ల కాలంలో రాష్ట్రాలు ఎదుర్కొగల రెవెన్యూ నష్టం ఏదైనా ఉన్నట్లయితే దానికి నష్టపరిహారం లభిస్తుంది. కొన్ని నిర్దిష్టమైన వస్తువుల మీద, సరకుల మీద విధించబోయే సెస్సు ద్వారా ఒక నష్టపరిహార నిధిని ఏర్పాటు చేస్తారు. ఆ నిధి నుండి రాష్ట్రాలకు పరిహారం లభిస్తుంది. ఇటీవల 2017 మార్చి 4న జరిగిన తమ 11వ సమావేశంలో జిఎస్ టి కౌన్సిల్, సిజిఎస్ టి చట్టం, ఐజిఎస్ టి చట్టాల నమూనా ప్రతుల్ని ఆమోదించింది. ఈ నమూనాల ఆధారంగా పార్లమెంటులో త్వరలోనే చట్టం రాబోతున్నది. ఇందుకు సంబంధించిన నియమావళిని కూడా ఆమోదించడం జరిగింది. జిఎస్ టి కౌన్సిల్ వారి రానున్న సమావేశంలో రాష్ట్ర జిఎస్ టి చట్టం నమూనా ఆమోదం పొందగానే, ఆ నమూనా ప్రకారం ప్రతిపాదనలు త్వరలోనే రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టగలం.

8. ప్రస్తుతం మనం ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లకు దీర్ఘకాలిక పరిష్కారాలు సూచించడం ద్వారా, రాష్ట్రాన్ని ముందుకు నడపాలన్నది మా ప్రయత్నం. విజన్ 2029ని నిజం చేసుకోవాలన్నదే మన తపన. రాష్ట్రప్రజలందరి జీవన నాణ్యతను పెంపొందించే చేయడమే విజన్ 2029 సారాంశం. 7మిషన్లు, 5 గ్రిడ్లు, 5 కేంపైన్ల ద్వారా ప్రతి ఒక్క శాఖకు సంబంధించిన సమగ్ర పథకాలు, ప్రణాళికలు, కార్యాచరణ ప్రణాళికలు రూపొందించి అమలు చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వం ఈ విజన్ ను ఆచరణ సాధ్యం చేసిందన్న విషయం గౌరవ సభ్యులకు తెలిసిందే. ప్రస్తుతమున్న మిలీనియం డెవలప్ మెంట్ గోల్పు దృక్పథం నుంచి నస్టెనబుల్ డెవలప్ మెంట్ గోల్పు దిశగా ప్రపంచం పురోగమిస్తున్న ఈ సమయంలో మనం కూడా సంతోషం, సౌభాగ్యం కూడుకున్న సమాజం వైపుగా సమూల పరివర్తన చెందవలసిన తరుణం ఆసన్నమైందని నమ్ముతున్నాం. కాబట్టి అంతర్జాతీయ అత్యున్నత ప్రమాణాలను బట్టి మనస్థానమెక్కడో ఇప్పుడే పోల్చుకోవడం మొదలు పెట్టాం.

9. అంతర్జాతీయంగానూ, దేశ స్థాయిలోనూ, స్థానికంగానూ సంభవిస్తున్న పరిణామాలకు అనుగుణంగా మన పాలనావిధానాలను సవరించుకోవడం ద్వారాను, సముచితమైన పాలనా సంస్కరణల్ని చేపట్టడం ద్వారాను మాత్రమే మనమాశిస్తున్న భవిష్యత్తును మనం సాకారం చేసుకోగలుగుతాం. విధాన సంస్కరణల అంతిమ లక్ష్యం: పేదరికాన్ని తగ్గించడం, ప్రజల జీవనోపాధి మెరుగువర్చడం, పరిశుభ్ర వాతావరణాన్ని పెంపొందించడం, గుణాత్మక విద్యను, చక్కటి ఆరోగ్య సంరక్షణను అందించడం, అంతర్జాతీయ స్థాయి మౌలిక సదుపాయాలు ఏర్పరచుకోవడం, ఆర్థిక పురోగతిని బలోపేతం చేసుకోవడం. రాష్ట్రానికున్న వనరుల పరిమితుల్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చూసినప్పుడు అంగీకారయోగ్యమైన ఒక ఆర్థిక చట్రంలో, వివిధ రంగాలకు చెందిన వనరులను సమర్థవంతంగా కూడగట్టుకోవటం ద్వారానూ, కలుపుకోవడం ద్వారాను మాత్రమే దీన్ని సాధించుకోవలసి ఉంటుంది.

10. ప్రభుత్వ వనరులను సమర్థవంతంగాను, సక్రమంగాను వినియోగించుకోవడం మీద దృష్టిపెట్టబడే కాకుండా కీలకమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలకు తోడ్పడే విధంగా ప్రైవేటు రంగానికి చెందిన వనరులను కూడా సమీకరించుకోవటానికి అనువుగా ఆర్థిక విధానాలను ఉపయోగించాలని కూడా మేం భావిస్తున్నాం. ఇందుకుగాను వస్తూత్పత్తి రంగం, సేవలు, పరిశ్రమలు, నూత్న, చిన్నతరహా, మధ్యతరహా పరిశ్రమలు, పర్యాటక రంగం, విద్య, వైద్యం, పౌరసదుపాయాల కల్పన వంటి రంగాల్లో ఆర్థికమైన, ఆర్థికేతరమైన ప్రోత్సాహకాలను కలుపుకొని పెద్ద ఎత్తున పెట్టుబడులను ఆకర్షించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పెట్టుబడిదారులు తాము పెట్టుబడులు పెట్టడానికి, వ్యాపార నిర్వహణకూ, అత్యంత ఆకర్షణీయమైన గమ్యంగా “సన్రైజ్ ఆంధ్రప్రదేశ్” ను చూస్తున్నారు. జాతీయ, అంతర్జాతీయ కార్పొరేట్ వ్యవస్థల్లో ఈ ఆసక్తి ఎంత బలీయంగా ఉందో ఇటీవల విశాఖపట్నంలో జరిగిన భాగస్వామ్య సదస్సులో స్పష్టంగా కనిపించింది.

11. సమ కాలంలో ప్రభుత్వం పాలనా నిర్వహణకు ఐటీ ఆధారిత పరిష్కారాలను ఉపయోగించడం, తద్వారా అభివృద్ధి ప్రక్రియలో అన్ని వర్గాలకు సంబంధించిన ప్రజలను భాగస్వాములను చేయడం ఈ ప్రభుత్వం తాలూకు విశేష విజయంగా భావించవచ్చు. ఉదాహరణకి ఇటీవల మనం నిర్వహించుకున్న కృష్ణా పుష్కరాలు చూడండి. మన సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని, సంప్రదాయాల్ని సజీవంగా నిలబెట్టుకోవడానికి నిర్వహిస్తున్న పుష్కరాల్లో ప్రజాసందోహాల్ని, వాహనాల రాకపోకల్ని కమాండ్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్లో కూర్చుని పర్యవేక్షించగలగడం, అదుపు చేయగలగడం, ఐటీ ఆధారిత పరిష్కారాల వల్ల సాధ్యపడింది. ఇటీవల మనం భారతీయ సైన్ కాంగ్రెస్ ను నిర్వహించిన వద్దతి రాష్ట్రానికి అభినందన హారాన్ని అందించింది. పవిత్ర సంగమంలో 3రోజుల పాటు నిర్వహించిన జాతీయ మహిళా పార్లమెంట్ దేశానికి కొత్త దారి చూపించింది. మహిళా సాధికారకత ప్రక్రియ ఎదుర్కొంటున్న సాంఘిక రాజకీయ నవాళ్లు, స్త్రీల హోదా, నిర్ణయాధికారం, స్త్రీలు తమ గుర్తింపుని, భవిష్యద్ధర్మనాన్ని నిర్మించుకోవటం వంటి విషయాలపైన చర్చలకు రంగం సిద్ధం చేసింది.

12. పెద్ద నోట్లు రద్దు చేస్తూ భారతప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయం వల్ల తమకు ఎదురైన కష్టనష్టాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పౌరులు తట్టుకోగలిగారు. నోట్ల కొరత వల్ల కలిగిన సంక్షోభంలో వారు చెక్కుచెదరకుండా నిలబడగలిగారు. పైగా ఒకసంక్షోభాన్ని, ఒక చక్కటి అవకాశంగా ఎలా మలచుకోవచ్చో కూడా వారు తక్కిన దేశానికి దారి చూపించగలిగారు. డిజిటల్ చెల్లింపు పద్ధతుల్ని అమలు పరచడంలో ఈరోజు మనం దేశానికి మార్గదర్శకంగా ఉన్నాం. నగదు రహిత చెల్లింపుల కోసం రూపే డెబిట్ కార్డులు, మొబైల్ బ్యాంకింగ్ యాప్లు పెద్ద ఎత్తున వాడడం మొదలు పెట్టాలని మొత్తం యువతనీ, గ్రామీణ వ్యాపారస్తుల్నీ, వ్యవసాయ కార్మికుల్నీ, స్వయం ఉపాధి రంగంలో ఉన్నవారిని, మహిళా స్వయం సహాయక బృందసభ్యులు అందర్నీ ప్రోత్సహించడం జరిగింది. నగదు రహిత చెల్లింపు పద్ధతుల్ని అమలు పరచడానికి వారు శిక్షణ పొందడమే గాక, అటువంటి పద్ధతుల్ని చేపట్టడానికి తక్కిన వారికి సహాయపడుతున్నారు కూడా. తద్వారా మన సామాజిక పెట్టుబడి మరింత బలోపేతం అవుతున్నదని కూడా మనం గుర్తించాలి.

13. విజయవాడలోని కమాండ్, కంట్రోల్ కేంద్రం నుంచి రోజువారీ ప్రాతిపదికన గౌరవసీయ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు వీడియో కాన్ఫరెన్స్, టెలి కాన్ఫరెన్స్ పద్ధతుల ద్వారా సమీక్షా, సమావేశాలు నిర్వహిస్తూ సముచిత నిర్ణయాలు తీసుకుంటూ ఉన్నారు. ప్రజలకు నగదు పంపిణీ సక్రమంగా చేరడానికి సత్వరమైన, సముచితమైన పరిష్కారాలు చూపించవలసిన ప్రభుత్వ శాఖలు, జిల్లా కలెక్టర్లు రిజర్వు బ్యాంకు ప్రతినిధులు రాష్ట్రంలోని బ్యాంక్ మేనేజర్లు, టెలికాం ఆపరేటర్లు, ఇ-పాఠ్ ఓఫ్ సేల్స్ ఉత్పత్తి దారులు, పంపిణీ దారులు, మొబైల్ వాలెట్ కంపెనీలు మొదలైన వారంతా ఈ ప్రక్రియలో పాలు పంచుకుంటున్నాను. తద్వారా పౌరులు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందిని మనం గణనీయంగా తగ్గించగలుగుతున్నాం.

14. రాష్ట్రంలో దాదాపుగా అన్ని చౌకధరల దుకాణాలన్నింటిలోనూ ఆధార్ ధ్రువీకృత నగదు రహిత చెల్లింపు వ్యవస్థ అమలులో ఉందన్నదాన్ని బట్టి ఈ ప్రభుత్వం ఈ సంక్షోభాన్ని ఏ విధంగా ఎదుర్కోగలిగిందో మనం గమనించవచ్చు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మైక్రో ఏటియంల ద్వారా, ఎలక్ట్రానిక్ పాఠ్ ఓఫ్ సేల్స్ టర్మినల్స్ ద్వారా ఆర్థిక లావాదేవీలను సాధ్యం చేయడం కోసం చౌకధరల దుకాణాల డీలర్లను బ్యాంకింగ్ సంధానకర్తలుగా నియమించడం జరిగింది. స్త్రీనిధి పథకం ద్వారా స్వయం సహాయక బృందాలకు చెందిన మహిళలకు బ్యాంకింగ్ సంధానకర్తలుగా శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగింది. తద్వారా 178 కేంద్రాల ద్వారా 700 గ్రామాల మేరకు వారు సేవలు అందించగలుగుతున్నారు.

ప్రణాళికా ప్రణాళికేతర పద్ధుల స్థానంలో రెవెన్యూ - క్యాపిటల్ వర్గీకరణ

15. మనం మన ఆర్థికవ్యవస్థను ఏవిధంగా రూపొందించుకోగలం, తీర్చిదిద్దుకోగలం అన్నదాన్నిబట్టి మన భవిష్యత్తు ఆధారపడుతుంది. అటువంటి భవిష్యత్ దిశగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని సన్నద్ధం చేయడం కోసం ఈ బడ్జెటులో మనం

మన ప్రయత్నాలను ద్విగుణీకృతం చేస్తున్నాం. బడ్జెట్ వ్యయానికి సంబంధించిన వర్గీకరణ వ్యవస్థలో 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరం నుంచి ప్రభుత్వం అత్యంత ముఖ్యమైన సంస్థాగత సంస్కరణ ఒకదాన్ని చేపడుతున్నది. ఇప్పటిదాకా బడ్జెటును ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర విభాగాలుగా విభజించి వర్గీకరించిన స్థానంలో ఇక నుండి బడ్జెటు వ్యయాన్ని రెవెన్యూ వ్యయం, క్యాపిటల్ వ్యయంగా వర్గీకరించబోతున్నాం. ఈ సంస్థాగత సంస్కరణ వల్ల బహుళ ప్రయోజనాలు చేకూరనున్నాయి. ఈ సంస్కరణ రాజ్యాంగపరమైన నిర్దేశం మాత్రమే కాక, అంతర్జాతీయంగా పరిగణన పొందిన ఉత్తమ పద్ధతి కూడా. విధాన రూపకల్పనకు, సమర్థవంతమైన వనరుల కేటాయింపునకు అత్యంత ఆవశ్యకమైన చర్య కూడా. దీని ద్వారా మనం ప్రస్తుత ఆదాయానికి, ప్రస్తుత వ్యయానికి మధ్య సమతూకం సాధించగలిగే బంగారు సూత్రాన్ని పాటించగలుగుతాం. దీర్ఘకాలంలో మన రుణాలపైన పట్టు సాధించగలుగుతాం.

16. ఈ సంస్కరణ వల్ల 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి చెందిన బడ్జెటు కేటాయింపుల్లో పెట్టుబడి వ్యవయం మీద ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టడం జరుగుతుంది. నిజానికి అభివృద్ధి కోసం మనం చేపట్టే వ్యయం రెవెన్యూ వద్దలోనూ, పెట్టుబడి వద్దలోనూ కూడా కలిసే ఉంటుంది. వినియోగదారులకు లబ్ధి చేకూర్చే వివిధ ప్రాత్సాహకాలు, విద్యుత్ వినియోగం, ఎరువులు, బియ్యం వంటి వాటిపైన ఇచ్చే సబ్సిడీలు రెవెన్యూ వ్యయం కిందనే లెక్కవేయబడతాయి. అలాగే స్థానిక సంస్థలకు, స్వయం ప్రతిపత్తి కలిగిన సంస్థలకు అభివృద్ధి కార్యక్రమాల కోసం అందించే గ్రాంట్స్ ఇన్ ఎయిడ్ కూడా రెవెన్యూ వ్యయం కిందకే వస్తాయి. గతంలో నిర్మించిన, కూడగట్టిన వివిధ ఆస్తుల మీద ప్రతి ఏటా ఖర్చు పెట్టే నిర్వహణ వ్యయం కూడా రెవెన్యూ వ్యయంలోకే చేరుతుంది. గతంలో చేపట్టిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సక్రమంగా నిలుపుకోవడం కోసం చేసే ఖర్చు కాబట్టి నిర్వహణ వ్యయం కూడా అత్యవసరమైనదే. అంతేకాదు వివిధ కార్యక్రమాల అంతిమ ఫలితాలు మొత్తం వ్యయాన్ని బట్టి నిర్ధారితమవుతాయి.

17. వ్యయాన్ని ఈవిధంగా వర్గీకరించుకోవడం ద్వారా మనం బడ్జెటు పట్ల ఒక సమగ్ర దృక్పథం ఏర్పరచుకోగలుగుతాం. భవిష్యత్తుకు తగ్గట్టుగా మన ఆర్థిక వ్యవస్థను రూపొందించుకోవడం చేపడుతున్న ఈ సంస్కరణ శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపించబోతున్నది. అంతేకాదు, రానున్న తరాల మీద భారం మోపకుండా వారిని రక్షించనున్నది. ప్రభుత్వం తన ఆదాయ వనరులకు తగ్గట్టుగా నడుచుకుంటూ తన బడ్జెటు సమతూకాన్ని కాపాడుకుంటూ దీర్ఘకాలిక రుణాల భారాన్ని తగ్గించుకునే విధంగా ఈ సంస్కరణ సహాయ పడుతున్నది. 2022 నాటికి దేశంలోని మొదటి మూడు పురోగామి రాష్ట్రాలలో మన రాష్ట్రం ఒకటి కావాలనీ, 2029 నాటికి దేశంలోనే అత్యున్నత అభివృద్ధి రాష్ట్రం కావాలనీ, 2050 నాటికి మన రాష్ట్రం ప్రపంచంలోనే అత్యున్నతమైన గమ్యం కావాలని మనం ఏర్పరచుకున్న దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలకు అనుగుణంగానే ఈ సంస్కరణ ఉన్నదని మనం గుర్తించాలి.

18. మరొక విషయం కూడా స్పష్టం చేయాలనుకుంటున్నాను. మొత్తం వ్యయం తాలూకు వర్గీకరణలో చేపట్టనున్న మార్పు ఎలా ఉన్నప్పటికీ, సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలపైన వ్యయం, నిరుపేదలకు అందిస్తున్న ప్రభుత్వ సహాయ పథకాల పైన వ్యయం చెక్కుచెదరకుండా కొనసాగబోతున్నాయి. గత ప్రణాళికా కేటాయింపుల్లో నిర్దిష్ట శాతం మేరకు సాంఘిక సంక్షేమ ఉపప్రణాళికకు, గిరిజన ఉపప్రణాళికకు చేపట్టిన కేటాయింపులు చెప్పుకోదగ్గ పెంపుదలతో ఈ బడ్జెటులో కొనసాగనున్నాయి. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను షెడ్యూల్డ్ కులాల కాంపానెంటు (పూర్వపు రోజుల్లో ఉపప్రణాళిక) రూ. 9,487 కోట్లు, గిరిజన తెగల కాంపానెంటు (పూర్వపు రోజుల్లో ఉపప్రణాళిక) రూ. 3,528 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

బడ్జెటు ద్వారా సాధించనున్న అంతిమ ఫలితాలు

19. ఈ బడ్జెటు ద్వారా సాధించనున్న అంతిమ ఫలితాలను వివరిస్తూ రాష్ట్ర చరిత్రలోనే మొదటిసారి ఒక ప్రత్యేక నివేదికను VII / 1 ద్వారా సభకు సమర్పిస్తున్నాం. మన గమ్యాల వట్ల, వ్యూహాల వట్ల, భౌతిక ఆర్థిక లక్ష్యాల వట్ల స్పష్టత సాధించడం కోసం ఈ సంపుటాన్ని వెలువరించటం జరిగింది. దీని ద్వారా మన కేటాయింపులకు, పనితీరుకు, అంతిమ ఫలితాలకు మధ్య చక్కటి సమన్వయం సాధ్యపడుతుంది.

సుస్థిర ఆర్థికాభివృద్ధి, ఆర్థిక ప్రగతి

20. ఇప్పుడు మన ఆర్థిక వ్యవస్థ పనితీరు గురించి, రానున్న కాలంలో సాధించగల ప్రగతి గురించి వివరించబోతున్నాను. 2016-17 మనకి చాలా ముఖ్యమైన సంవత్సరం. ఒకవైపు రాష్ట్ర రాజధానిని అమరావతికి తరలించడం వల్ల, మరొక వైపు పెద్దనోట్ల రద్దువల్ల సంభవించిన అనూహ్య పరిణామాల వల్ల రాష్ట్ర ఆర్థిక వనరులు తీవ్రమైన ఒత్తిడికి లోనయ్యాయి. పైగా రాబోయే రానున్న రోజుల్లో అమల్లోకి రాగల వస్తు సేవల సుంకం కూడా రాష్ట్ర ఆదాయ వనరులమీద కొంతకాలం పాటు ప్రతికూల ప్రభావం చూపించబోతున్నది.

21. రాష్ట్ర ఆర్థిక వనరుల్ని, ఇతర వనరుల్ని రాష్ట్ర పునర్విభజన తీవ్రమైన ఒత్తిడికి గురిచేసినప్పటికీ నిర్దిష్ట ఆర్థికాభివృద్ధి వ్యూహాలతో ముందుకు పురోగమించాలనుకున్న ప్రభుత్వ సంకల్పం రెండంకెల ప్రగతిని, సామాజిక న్యాయంతో కూడిన ప్రగతిని సుసాధ్యం చేయగలిగింది. ముందస్తు అంచనాల ప్రకారం 2016-17లో మనం ఇప్పటికే 11.61 శాతం వృద్ధి సాధించగలిగాం. విజన్ 2029 ప్రకారం ప్రతి ఏడాది 12 శాతం వృద్ధి రేటు ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా నిర్దేశించుకుంటున్నది.

22. రాష్ట్ర జనాభాలో 60శాతం మంది ప్రాథమిక రంగంపైనే తమ జీవనోపాధికి ఆధారపడుతున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధానంగా ఒక వ్యవసాయక రాష్ట్రం. కాబట్టి ఈ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం మీద, తదితర రంగాలమీద ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టవలసి ఉంటుంది. ఉత్పాదకతను పెంచడానికి, ఉత్పత్తులకు అదనపు విలువలు జోడించడానికి, ప్రాథమిక రంగం మిషను సంబంధిత శాఖలతో కలిసి చురుగ్గా పనిచేస్తున్నది, ఫలితాలను రాబడుతున్నది కూడా. ముందస్తు అంచనాల ప్రకారం వ్యవసాయం సంబంధిత రంగాలు కలిపి 2016-17లో 14.03 శాతం అద్భుతమైన వృద్ధి రేటును నమోదు చేశాయి. మత్స్యరంగం 30.09శాతం, పశు పెంపకం 12.18 శాతం, వండ్ల తోటలు 16.79 శాతం వృద్ధి రేటును సాధించి వ్యవసాయక రంగం పనితీరును బలోపేతం చేశాయి. పారిశ్రామిక రంగం 10.05 శాతం, సేవారంగం 10.16 శాతం వృద్ధి చెందాయి. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం చివరి దాకా మాత్రమే కాక, రానున్న కాలంలో కూడా ఈ వృద్ధి రేటు ఇదేవిధంగా నిలకడగా కొనసాగించడానికి మేం కృషిచేస్తాం. ఎందుకంటే సంతోషకరమైన, సాభాగ్యవంతమైన సమాజం ఏర్పడాలంటే ఈ అభివృద్ధి నిలకడగా కొనసాగవలసి ఉంటుంది.

గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, గ్రామీణ సదుపాయాలపైన సుస్థిర శ్రద్ధ

మన జాతిపిత మహాత్మాగాంధీ

‘నేల తవ్వడం, దుక్కి దున్నడం మర్చిపోతే మనల్ని మనం మర్చిపోయినట్లే’ అని అన్న మాటలు నాకు ఈ సందర్భంగా గుర్తు వస్తున్నాయి.

వ్యవసాయం

23. ఆర్థిక వ్యవస్థలో ద్వితీయ, తృతీయ రంగాల వాటా పెరుగుతున్నమాట యథార్థమే అయినప్పటికీ పెరుగుతున్న జనాభాకు ఆహార భద్రతను, ఉపాధిని కల్పించడంలో ఇప్పటికీ వ్యవసాయరంగ ప్రాధాన్యత కొనసాగుతూనే ఉంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలను దుర్భిక్ష రహితంగాను, దారిద్ర్య రహితంగాను రూపొందించడమేకాక, గ్రామీణ పట్టణ అసమానతలను తగ్గించడానికి కూడా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. ఈ లక్ష్యాన్ని వాస్తవం చేయడం కోసం, వ్యవసాయం, సంబంధిత రంగాలకు రూ.9,091 కోట్లు కేటాయించాం. ఇది మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపుల్లో 5.79శాతం. గ్రామాణాభివృద్ధికి రూ.19,565 కోట్లు కేటాయించాం. ఇది మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపుల్లో 12.46శాతం. సిటిపారుదల రంగానికి రూ. 12,770 కోట్లు కేటాయించాం. ఇది మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపుల్లో 8.13శాతం. ఈ కేటాయింపులు మన గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను తప్పనిసరిగా బలోపేతం చేయబోతున్నాయి.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

25. ఈ ఏడాది వర్షపాతంలో 27 శాతం తరుగుదల ఉన్నప్పటికీ వ్యవసాయం, సంబంధిత రంగాలు ఆశ్చర్యకరమైన ప్రగతిని నమోదు చేశాయి. రాష్ట్రాన్ని దుర్భిక్ష రహితం చేయడానికి మన ప్రభుత్వం చేపట్టిన ప్రత్యేక శ్రద్ధ వల్ల ఇది సాధ్యమైంది. 'పంట సంజీవని', రెయిన్ గన్లు వంటి కార్యక్రమాల ద్వారా వర్షాధార ప్రాంతాల్లో వర్షాభావ ప్రభావాన్ని తగ్గించటం కోసం చేపట్టిన చర్యలు, సిటిసారుదల పథకాల్లో ప్రాధాన్యత ఉన్న పథకాలను సత్వరమే పూర్తి చేసి వాటికింద ఆయకట్టును అభివృద్ధి పరచడం, భూసార సిటియాజమాన్య సంరక్షణ పద్ధతులను విస్తారంగా చేపట్టడం, ఉత్పాదకతను గణనీయంగా పెంపొందించడానికి ప్రయత్నించడం, వృధాను అరికట్టడం, శ్రేష్టమైన పద్ధతుల్ని, సాంకేతిక విజ్ఞానాన్నీ అందుబాటులోకి తీసుకురావడం వంటి చర్యల ద్వారా ఈ అద్భుతమైన ప్రగతి సాధ్యమైంది.

రుణమాఫీ పథకం

26. రాష్ట్ర విభజన వల్ల రాష్ట్రానికి భారీ రెవెన్యూ లోటు సంక్రమించినప్పటికీ, ప్రభుత్వం తన వాగ్దానానికి కట్టుబడి, ఇప్పటివరకు ప్రభుత్వం 55 లక్షల మంది రైతులకు రూ.11,000 కోట్లు రుణమాఫీ కింద చెల్లించింది. ఆర్థిక పరిస్థితి గడ్డగా ఉన్నప్పటికీ కష్టనష్టాలను పట్టించుకోకుండా ఈ కార్యక్రమానికి ఉన్న సాంఘిక ప్రాధాన్యతను దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రభుత్వం ఈ పథకాన్ని అమలు చేసింది. ఇంక పెద్ద ఎత్తున ఈ పథకాన్ని దేశంలో ఇప్పటిదాకా ఏ ప్రభుత్వం కూడా అమలు చేయలేదు. ఇందుకు గాను ఈ పథకం కింద రైతుల రుణమాఫీకి తదుపరి వాయిదా నిమిత్తం 2017-18 వార్షిక బడ్జెటులో రూ.3,600 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాను.

(ఈ సందర్భంలో ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

27. వ్యవసాయక మార్కెటింగ్, రైతు సానుకూల సంస్కరణలను మదింపు వేయడానికి సీలి ఆయోగ్ ఒక సూచికను రూపొందించింది. ఆ సూచిక ప్రకారం మన ప్రభుత్వం దేశంలో 7వ స్థానంలో నిలిచి ఉందని చెప్పడానికి నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను. వ్యవసాయం తదితర రంగాల్లో దేశవ్యాప్తంగా అమలువుతున్న పద్ధతుల్లో 2016 సంవత్సరానికి గాను 13 పద్ధతుల్ని సీలి ఆయోగ్ అత్యుత్తమ పద్ధతులుగా గుర్తించింది. అందులో 2 పద్ధతులు మన రాష్ట్రంలో అమలుపరుస్తున్నవే.

పండ్ల తోటల పెంపకం

28. దేశంలో పండ్ల ఉత్పత్తిలో మన రాష్ట్రం 2వ స్థానంలో నిలుస్తున్నది. రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో పండ్లతోటల పెంపకం వల్ల 2015-16 సంవత్సరానికి గాను ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం రూ.41,478 కోట్ల మేరకు ఉత్పత్తి జరిగింది. 2016-17 సంవత్సరానికి గాను రూ.49,845 కోట్ల మేరకు ఉత్పత్తి లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం.

29. వ్యవసాయాన్ని వాణిజ్య నిర్వహణ రంగంగా రూపొందించడం కోసం ఫార్మర్ ప్రొడ్యూసర్ ఆర్గనైజేషన్లను ప్రోత్సహించడానికి ఒక విధానపత్రాన్ని, నిర్దేశ సూత్రాలను ప్రభుత్వం వెలువరించింది. 2016-17 సంవత్సరంలో 2017 జనవరి నాటికి 95,479 హెక్టార్ల మేరకు సూక్ష్మసేద్యాన్ని విస్తరించడం జరిగింది. దుర్భిక్ష నివారణకు గాను 13,334 రెయిన్ గల్లను, స్ప్రింక్లర్లను జిల్లాల్లో నెలకొల్పడం జరిగింది. రాయలసీమ జిల్లాల్లో 1,21,408 చదరపు మీటర్ల మేరకు పాలిహౌస్లు, 4,20,651 చదరపు మీటర్ల మేరకు షేడ్ నెట్లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. 2017-18 సంవత్సరంలో కూడా రూ.200 కోట్ల కేటాయింపు ద్వారా సూక్ష్మ సేద్యానికి ఇస్తున్న ప్రాధాన్యతను కొనసాగించనున్నాం. కూరగాయలు పండించే ప్రాంతాల్లో రాష్ట్రీయ కృషి వికాసయోజన కింద రైతు బృందాలను ప్రోత్సహించి వారి ద్వారా వివిధ రకాల వాల్యూ అడిషన్ కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతుంది. వాటిలో గ్రేడింగ్, ప్యాకింగ్, అంగళ్లతో అనుసంధానం తాజా కూరగాయలను అమ్మటానికి వాహనాలు సమకూర్చడం, కోల్డ్ స్టోరేజీలు, ప్యాక్ హౌజులు ఏర్పాటుచేయడం మొదలైన కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి. ఆయిల్ పామ్ తోటలను విస్తరించడానికి రూ.55 కోట్లు కేటాయించడమైనది. మొత్తం అన్ని కార్యక్రమాల కింద వడ్డతోటల పెంపకానికి 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.1,015 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

30. 2017-18 సంవత్సరానికి వ్యవసాయాభివృద్ధికి గాను నేను రూ.7,342 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాను. ఇందులో రూ.268 కోట్లు ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన కింద, రూ.232 కోట్లు రాష్ట్రీయ కృషి వికాసయోజన కింద కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

పశుగణాభివృద్ధి

31. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి సుసంపన్నమైన పశుసంపద ఉంది. కోడిగుడ్ల ఉత్పత్తిలో రాష్ట్రం ముందంజలో ఉంది. దేశంలో ఉత్పత్తి అవుతున్న ప్రతి ఐదు గుడ్లలో ఒకటి మన రాష్ట్రం నుంచే ఉత్పత్తి అవుతున్నట్లు లెక్క. మాంస ఉత్పత్తిలో మన రాష్ట్రం దేశంలో నాలుగవ స్థానంలోను, పాల ఉత్పత్తిలో ఐదవ స్థానంలోను నిలబడుతున్నది. 2022 నాటికి పాలు, మాంసం, కోడిగుడ్ల ఉత్పత్తిలో దేశంలోనే మొదటి మూడు రాష్ట్రాల్లో ఒకటిగా నిలబడాలనేది మన లక్ష్యం. పశు గణాభివృద్ధి రంగం ద్వారా రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు రూ.70,000 కోట్ల స్థూల వాల్యూ ఆడెడ్ ఆదాయం సమకూర్చడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం.

32. మన రాష్ట్రం పశుగ్రాసభద్రతా విధానాన్ని, కోళ్ల పెంపకం అభివృద్ధి విధానాన్ని, చిన్నతరహా పశుసంపద అభివృద్ధి విధానాన్ని రూపొందించింది. గొర్రెల పెంపకం సంఘ సభ్యుల కోసం జాతీయ సహకార అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ ద్వారా రూ.275 కోట్లు రుణ సదుపాయం పొందడం కోసం హామీ ఇవ్వడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకొచ్చింది.

33. 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.1,112 కోట్ల మేరకు పెట్టుబడి కేటాయించడం ద్వారా పశుగణాభివృద్ధి రంగానికి పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందించనున్నాం.

మత్స్యరంగం

34. పుష్కలమైన మాంసకృత్తులతో కూడుకున్న ఆహారాన్ని అందించడంలో మత్స్యరంగం కీలకమైన వనరుగా ఉంటున్నది. అలాగే జనాభాలో అత్యధిక సంఖ్యాకుల ఉపాధికి, ఆదాయ కల్పనలకు సహకరిస్తున్నది. రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 6.78 శాతం వాటాతో మత్స్యరంగం గణనీయ స్థానంలో నిలిచి ఉన్నది. “సన్రైజ్ ఆంధ్రప్రదేశ్” దేశంలోనే రొయ్యల పెంపకంలో 70 శాతం వాటాతోను, దేశంలో ఎగుమతి అవుతున్న సముద్ర సంబంధిత ఆహార ఉత్పత్తుల్లో 45 శాతం వాటాతోనూ భారతదేశం తాలూకూ ఆక్వాహబ్గా పరిగణించబడుతుంది. ఉత్పత్తిలోనూ, విలువలోనూ కూడా రాష్ట్రం గత మూడేళ్లుగా దేశంలో మొదటి స్థానంలో నిలబడుతూ ఉంది. 2016-17లో ఉత్పత్తిలో 22.06 శాతం పెరుగుదల, స్థూల వాల్యూ ఆడెడ్ విలువలో 30.09 శాతం పెరుగుదలను నమోదు చేసింది. 2016-17లో రూ.43,538 కోట్ల విలువ గల స్థూల వాల్యూ ఆడెడ్ విలువతో 27.58 లక్షల టన్నుల విలువ గల ఉత్పత్తిని నమోదు చేసింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

35. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను మత్స్యశాఖకు నేను రూ.282 కోట్ల కేటాయింపులు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

36. మొత్తం మీద వ్యవసాయం, సంబంధిత రంగాలకు 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రూ.9,091కోట్లు కేటాయించబడినది. ఇందుకు సంబంధించిన మరిన్ని వివరాలు గౌరవనీయ వ్యవసాయ శాఖామూల్యులు తమ వ్యవసాయ బడ్జెటు ప్రతిపాదనల్లో వివరించనున్నారు.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

37. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటించిన “వనం, మనం” కార్యక్రమం క్రింద రాష్ట్రంలో కోటి చెట్లు నాటాలన్నది మన సంకల్పం. తద్వారా 2029 నాటికి రాష్ట్రంలో దాదాపు 50 శాతం భూమిని హరితమయం చేయాలన్నది మన ఆకాంక్ష. ఇది కాక, పట్టుబడ్డ ఎర్ర చందనాన్ని గరిష్ట ధరకు అమ్మడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది. 2017-18 సంవత్సరానికి గానూ పర్యావరణం, అడవులు, సైన్సు, టెక్నాలజీ శాఖకు రూ.383 కోట్ల కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

పారిశ్రామిక పెట్టుబడులను ఆకర్షించడంలో మనదైన ముద్ర

38. పెట్టుబడిదారులు పెట్టుబడి పెట్టేందుకు వీలుగా సానుకూల వాతావరణాన్ని నిర్మించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. ఇందుకుగాను సానుకూల నియమ నిబంధనలు రూపొందించడం, పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించే కార్యక్రమాలు ముమ్మరంగా చేపట్టడం, పెట్టుబడులు సంపాదించడం వంటి వివిధ కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నాయి. 2016లో “ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్” లో దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో నిలబడింది. ప్రపంచ బ్యాంకు, డిఐపిఎ వారు చేపట్టిన మదింపు ప్రకారం మన రాష్ట్రం ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్లో 98.784 శాతం మేరకు కృతకృత్యురాలయింది. మనం రూపొందించిన సింగిల్ డెస్క్ ఫార్వర్డ్ను ఒక అత్యుత్తమ పద్ధతిగా ప్రపంచ బ్యాంకు పరిగణిస్తున్నది. 2017 ఫిబ్రవరి 1వ తేదీనాటికి ఈ ఫార్వర్డ్ ద్వారా 14,751 దరఖాస్తులు ఆమెదించబడ్డాయి. పారిశ్రామిక ప్రోత్సాహక దరఖాస్తులను అందించడంలోనూ, పారదర్శక పద్ధతిలో అరుదైన ముడిసరకును ఆన్లైన్ ద్వారా కేటాయించడంలోను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమే మొదటి రాష్ట్రంగా ఉంటున్నది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

39. పెట్టుబడులు పెట్టడానికి అనుకూలమైన విధానాలవల్ల, సానుకూల వాతావరణం వల్ల నేడు ఆంధ్రప్రదేశ్లో పెట్టుబడులు పెట్టడానికి పెట్టుబడిదారులు గొప్ప ఆసక్తి కనబరుస్తున్నారు. గత రెండేళ్ల కాలంలో ఈ దిశగా రాష్ట్రం మూడు పెద్ద కార్యక్రమాలు చేపట్టింది. ఇండస్ట్రీ మిషన్ లాంచ్, 2016లోను, 2017లోను నిర్వహించిన భాగస్వామ్య నదస్సులు పెద్ద ఎత్తున పెట్టుబడులను ఆకర్షించడానికి తోడ్పడ్డాయి. 2016లో నిర్వహించిన భాగస్వామ్య నదస్సులో 328 అవగాహన పత్రాలు సంతకమయ్యాయి. వీటి ద్వారా రూ.4,67,577 కోట్ల మేరకు ఆకర్షించిన పెట్టుబడుల ద్వారా 9,58,896 మందికి ఉపాధి కల్పించే అవకాశం ఏర్పడింది. ప్రభావిత లక్ష్యాధన 48 శాతం, 2017లో జరిగిన భాగస్వామ్య నదస్సులో 664 అవగాహన పత్రాలు సంతకమయ్యాయి. వీటిద్వారా 10.54 లక్షల కోట్ల మేరకు ఆకర్షించిన పెట్టుబడుల ద్వారా 22.34 లక్షల ఉద్యోగాల కల్పనకి అవకాశం ఏర్పడింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

40. వస్తూత్పత్తి రంగాన్ని ప్రోత్సహించడం కోసం మౌలికసదుపాయాలు అభివృద్ధి పరచడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటూ ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి రెండు పెద్ద పారిశ్రామిక కారిడార్లు ఉన్నాయి. ఒకటి, విశాఖపట్నం - చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్, రెండవది చెన్నై - బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్. విశాఖపట్నం - చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్ నిమిత్తం 2017-18 సంవత్సరానికి గాను పరిశ్రమల శాఖకు రూ.369కోట్లు, రహదారులు భవనాల

శాఖకు రూ. 73 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. ఏకఛత్ర పర్యవేక్షణ పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిని చేపట్టడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ త్వరలో ఏర్పాటు కానున్నది.

సూక్ష్మ, చిన్న తరహా, మధ్యతరహా వాణిజ్య సంస్థలు

41. సూక్ష్మ, చిన్న తరహా, మధ్యతరహా వాణిజ్య సంస్థల వనితీరు మెరుగుపరచడానికి, ఖాయిలాపడ్డ పరిశ్రమలను పునరుద్ధరించి వాటి రుణావసరాలను ఆదుకోవడానికి ప్రభుత్వం సూక్ష్మ, చిన్న తరహా, మధ్యతరహా వాణిజ్య సంస్థల అథారిటీని నెలకొల్పాలని భావిస్తున్నది. రాష్ట్రంలో వాణిజ్య సంస్థలను ప్రోత్సహించడం, పారిశ్రామికీకరణ చేపట్టడం, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అభివృద్ధిని సుసాధ్యం చేయడం ఈ అథారిటీ ముఖ్య ఉద్దేశ్యము. సూక్ష్మ, చిన్న తరహా, మధ్యతరహా వాణిజ్య సంస్థల పునరుద్ధరణకు గాను 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను రూ.125కోట్లు కేటాయించడమైనది.

42. ఉత్తరాంధ్ర, రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధిని వేగవంతం చేయడం కోసం ప్రైవేటు సంస్థల ద్వారా రిమెగా ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ పార్కులు నెలకొల్పడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇందులో 5ఫుడ్ పార్క్లు శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి జిల్లాల్లోనూ, 3ఫుడ్ పార్క్లు చిత్తూరు, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాల్లోనూ ఏర్పాటు కానున్నాయి.

43. కృష్ణపట్నంలో కోస్టల్ ఎకనమిక్ ఎంప్లాయ్ మెంట్ జోన్ ను నెలకొల్పడానికి ప్రభుత్వం చురుకైన చర్యలు తీసుకుంటుంది. అంతేకాక ఈ జోన్ లో నెలకొల్పే పారిశ్రామిక సంస్థలకు అవి కల్పించగల ఉద్యోగ అవకాశాలను బట్టి ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వబడతాయి. అంతేకాక చమురు, నహజవాయువు రంగాల్లో దేశీయ ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించడం కోసం మన రాష్ట్రంలో పెట్రోలియం ఎకనమిక్ జోన్ ను ఏర్పాటు చేయాలని కూడా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది.

44. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను పరిశ్రమల శాఖకు రూ. 2,086కోట్లు కేటాయించడమైనది. గత సంవత్సరంతో పోల్చినట్లయితే పరిశ్రమల శాఖకు కేటాయింపులు 113 శాతం మేరకు గణనీయంగా పెరిగాయి.

ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, ఎలక్ట్రానిక్స్, కమ్యూనికేషన్లు

45. ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, ఎలక్ట్రానిక్స్, కమ్యూనికేషన్స్ రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం అంతర్జాతీయ ప్రశస్తి పొందగల విజ్ఞాన సమాజంగా రూపొందుతున్నందుకు గౌరవ సభ్యులు సంతోషిస్తారని నాకు తెలుసు. 2014-20 కాలానికి గాను మనం రూపొందించిన ఐటి విధానం, ఎలక్ట్రానిక్స్ విధానం, ఇన్నోవేషన్ మరియు స్టార్ట్ విధానాలకు ఐటి పరిశ్రమ గొప్ప ఉత్సాహంతో స్పందిస్తున్నది. 4,755మందికి ప్రత్యక్షంగా ఉపాధి కల్పించగల రూ.3,649 కోట్ల మేరకు ఐటి పెట్టుబడుల సమీకరణ రాష్ట్రంలో వివిధ స్థాయిల్లో పురోగతిలో ఉన్నది.

46. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వివిధ ఫైనాన్సియల్ టెక్నాలజీ కంపెనీలు ప్రపంచవ్యాప్త కార్యకలాపాలు ప్రారంభించడానికి వీలుగా 'ఫిన్ టెక్ వాలీ' ని ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. డిజిటల్ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాల్లో అవకాశాలు అందిస్తున్న వాటిని రాష్ట్రంలోని యువతకు ఒక సంస్థాగత వేదికను ఏర్పాటు చేసి ఉద్దేశ్యంతో మనం తిరువతిలో ఇంటర్నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజిటల్ టెక్నాలజీని ప్రారంభించాం. సైబర్ సెక్యూరిటీలోనూ, డేటా ఎనాలసిస్ లోనూ సుశిక్షితులైన మానవ వనరులను ఈ సంస్థ అందించగలుగుతున్నది.

47. పాలనాప్రమాణాలు మెరుగు పరచడానికి ప్రభుత్వం ఇన్ ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీని ఉపయోగించుకుంటునే ఉన్నది. పౌరుల సౌకర్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని "బిజినెస్ టు కన్జ్యూమర్" 'గవర్నమెంట్ టు సిటిజన్' "సేవలను అందించడానికి ఉద్దేశించడం 'మీ సేవ', ఫిర్యాదులు సత్వరమే పరిష్కరించడానికి ఏర్పాటు చేయబడ్డ "మీకోసం" వంటి ఇ-గవర్నెన్స్ పథకాలను మనం అమలు చేస్తున్నాం. ఇంతేకాక, ప్రజలకు సంబంధించిన సాంఘిక, ఆర్థిక సమాచారాన్ని డిజిటల్ పద్ధతిలో సేరుగా సేకరించి ఆ సమాచారాన్ని తగ్గట్టుగా ప్రభుత్వ విధానాలను, కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి మనం "స్మార్ట్ పర్స్ నర్వే" కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాం. 2017-18 ని ఇ-ప్రగతి సంవత్సరంగా ప్రకటించాం. పౌరులకు వివిధ రకాల సేవలను సమగ్రంగా ఉచిత సమాచారం ద్వారా అందించడం ఇ-ప్రగతి ఉద్దేశ్యం. ఇందుకు గాను 33 ప్రభుత్వ శాఖలు, 315 సంస్థలు, 745 సేవలు అనుసంధానించబడుతున్నాయి.

48. ఇ-ప్రగతి ద్వారా మనం అన్ని శాఖలకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ ఆర్థిక కార్యకలాపాలను సమగ్రంగా అనుసంధాన పరచడానికి ఎన్ ఏపి ద్వారా కృషి చేస్తున్నాం. ప్రభుత్వ ఆర్థిక కార్యకలాపాల నిర్వహణకు సంబంధించిన పాలనను మరింత మెరుగుపరచుకుని సమర్థవంతంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి వీలుగా సమాచారాన్ని అందుబాటులోకి తెచ్చుకోవడం, డేటా విజ్యూవలైజేషన్ ద్వారా సవివరంగా ఉపయోగించుకోవడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. ఈ లక్ష్య సాధన కోసం, ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థలు, సేవల (ఎపిసిఎఫ్ ఎస్ఎస్) కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడమైనది.

49. మరింత సమర్థవంతంగా, మరింత మెరుగైన సేవలను పౌరులను అందించడానికి ఐఓటి ఇకో సిస్టమ్ ను కూడా ఉపయోగించుకోవాలని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. నగరపాలక సంస్థల పరిధిలో ప్రజా విద్యుద్దీప వ్యవస్థను మరింత సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం కోసం సెన్సార్ల మీద ఆధారపడ్డ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని మునిసిపల్ పాలన, పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ ఉపయోగించుకోవడం మొదలు పెట్టింది.

50. ఈ సంవత్సరం రూ.570 కోట్ల విలువగల ఐటి ఉత్పత్తులు ఎగుమతి కాగలవని భావిస్తున్నాం. రెండు ఇంకుబేషన్ టవర్ల ద్వారా 33 స్టార్టప్ లను ప్రోత్సహిస్తున్నాం. 1526.12 ఎకరాల భూమి కేటాయింపు ద్వారా 9 ఎలక్ట్రానిక్

మానుష్యాక్చరింగ్ క్లస్టర్లను రాష్ట్రంలో నెలకొల్పబోతున్నాం. వీటిలో రెండు క్లస్టర్లు ఎల్సినా, అనంతపురం జిల్లాలోని చిలమత్తూరు దగ్గర రాగమయూరిలోనూ, మరొకటి శ్రీసిటీ చిత్తూరు జిల్లాలోనూ నెలకొల్పబడ్డాయి. తక్కినవి పురోగతిలో ఉన్నాయి.

51. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, ఎలక్ట్రానిక్స్, కమ్యూనికేషన్ల శాఖకు రూ.364 కోట్లు కేటాయించడమైనది.

పర్యాటక రంగం

52. దేశీయ అంతర్జాతీయ పర్యాటకులకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్య పర్యాటక కేంద్రంగా ఉంటున్నది. రాష్ట్రంలో పర్యాటక రంగానికి ఉన్న అవకాశాలను అందిపుచ్చుకోవడం కోసం ప్రభుత్వం అమరావతిని ఒక వారసత్వ నగరంగా అభివృద్ధి చేస్తున్నది. అలాగే కాకినాడ హోప్ ఐలండ్, కోనసీమ, నెల్లూరు సముద్రతీరం మొదలైన సముద్రతీర పర్యావరణ పర్యాటక ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నది. సముద్రయాన జట్టీలు, వాటర్ స్టాడ్స్, హెలీటూరిజంలను కూడా ప్రభుత్వం చేపడుతున్నది. కొండపల్లి కోటను ఘనకీర్తి కలిగిన వారసత్వ కట్టడంగా అభివృద్ధి పరచబోతున్నాం. సాంస్కృతిక వారసత్వానికి పురావస్తు ప్రదర్శనశాలలు అద్వితీయ దర్శనాలు. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని బాపూ మ్యూజియం, అమరావతి ఘన వారసత్వ కేంద్రం, కాకినాడ ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తులను అభివృద్ధి పరచాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాం. 2017-18 సంవత్సరంలో కొన్ని కొత్త కార్యక్రమాలను కూడా ప్రవేశపెట్టాలనుకుంటున్నాము. గొప్ప పండితులకు, కళాకారులకు ఆర్థిక సహాయం, విజయవాడలో ఘంటసాల మ్యూజియం స్థాపన, అంతరాష్ట్ర, అంతర్జాతీయ సాంస్కృతిక వినిమయ కార్యక్రమాలు, ఉగాది పురస్కారాలతో సహా వివిధ పురాస్కారాల ప్రదానం వంటివి ఆ ప్రయత్నాల్లో కొన్ని.

విజయవాడలో 5వ అంతర్జాతీయ కూచిపూడి నృత్య సమారోహాన్ని నిర్వహించడం ద్వారా కూచిపూడి సాంప్రదాయక నృత్యాన్ని మనం ప్రోత్సహించుకోగలిగాం. ఆ సమారోహంలో ప్రపంచ నలుమూలల నుండి 6,117 మంది కళాకారులు పాల్గొన్నారు. తద్వారా ఆ ఉత్సవం గిన్నిస్ బుక్ ఆఫ్ వరల్డ్ రికార్డు” లో చోటు సంపాదించుకుంది.

తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పాటు

53. తెలుగుభాషాభివృద్ధికి, తెలుగు భాషను ప్రోత్సహించడానికి భాషా సేవ మరింత పటిష్టంగా చేపట్టడానికి మేం కట్టుబడి ఉన్నాం. ప్రస్తుతం ఉన్న అధికారభాషా సంఘం స్థానంలో ‘తెలుగు భాషా ప్రాధికార సంస్థ’ రాబోతున్నది.

మన భాషను, సంస్కృతిని, సాహిత్యాన్ని, కళల్ని, చరిత్ర పరిశోధనను పెంపొందించే విధంగా ఎన్నో చర్యలు చేపట్టడానికి దిశానిర్దేశం చేయటానికి ఈ కొత్త సంస్థకు మరింత ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుంది.

54. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను వ్యూహక రంగ అభివృద్ధికి రూ.285 కోట్లు, సాంస్కృతిక వ్యవహారాల శాఖకు రూ.72 కోట్లు కేటాయించసినది.

సాంఘిక సంక్షేమం

55. సాంఘిక సంక్షేమం ప్రపంచంలోనే అత్యున్నత మహాసియ కార్యక్రమాల్లో ఒకటి. ఈ కార్యక్రమ ప్రాధాన్యత ఎటువంటిదో, డాక్టర్ బాబా సాహెబ్ అంబేద్కర్ మాటల్లో చెప్పాలంటే -

“అణగారిన వర్గాలు, తమ స్వేచ్ఛను, ఆత్మగౌరవాన్ని సంపాదించుకున్నప్పుడు వారు కేవలం తమ ప్రగతిని, అభ్యున్నతిని మాత్రమే కాక, వారి మేధా సంపత్తితో, అకుంఠిత దీక్షతో, ధైర్య సాహసాలతో మొత్తం జాతి సాభాగ్యానికే తోడ్పడగలుగుతారు.”

56. నాణ్యమైన, గుణాత్మకమైన విద్యను అందించడం ద్వారానే దళిత సమాజం నిజమైన సాధికారికతను పొందగలదని ప్రభుత్వం బలంగా నమ్ముతున్నది. కాబట్టి రాష్ట్రంలోని 958 సాంఘిక సంక్షేమ వసతి గృహాల ద్వారా 95,800 మంది విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం ఉచిత నివాస, భోజన విద్యా సదుపాయాలను అందిస్తున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్షేమ గురుకుల విద్యాలయాల సంస్థ 180 గురుకుల విద్యాలయాల ద్వారా 1,05,000 మంది విద్యార్థులకు విద్యను అందిస్తున్నది. ఈ పాఠశాలలు క్రమం తప్పకుండా ఉత్తమ ఫలితాలను నమోదు చేస్తున్నాయి. సాధారణంగా అవి రాష్ట్రనగటు ఫలితం కన్నా చాలా మిన్నగా ఉంటున్నాయి. గురుకుల పాఠశాలలు సాధిస్తున్న ఈ ఉత్తమ ఫలితాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని మేం రాష్ట్రంలోని వసతి గృహాలన్నింటిని దశల వారీగా గురుకుల పాఠశాలలుగా మార్చాలని సంకల్పించాం. ఇందుకు గాను గురుకుల పాఠశాలల్లో ప్రస్తుతమున్న సదుపాయాలను ఉన్నతీకరిస్తూ, మరొకవైపు వార్షిక చెల్లింపు ప్రాతిపదికన నాబార్డు ద్వారా, విదేశీ సహాయ వధికాల ద్వారా మరిన్ని మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించడం కోసం కృషి చేస్తున్నాం. ఒక్కొక్కటి రూ.21.17 కోట్ల విలువతో మొత్తం రూ.105.85 కోట్ల విలువ గల 5 గురుకుల పాఠశాలలను నాబార్డు ఆర్ బిడిఎఫ్ 21వ విడతలో మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఇవికాక మరొక 3 గురుకుల పాఠశాలలను మంజూరు చేసే ప్రతిపాదన కూడా నాబార్డు పరిశీలనలో ఉంది. దళితుల విద్యాభివృద్ధికి చేపడుతున్న మరికొన్ని ముఖ్యకార్యక్రమాల్లో అర్హులైన విద్యార్థులందరికీ ప్రీమెట్రిక్, పాస్టు మెట్రిక్ ఉపకార వేతనాల వంపిణీ, ఉత్తమ పాఠశాలల పథకం, విదేశాల్లో ఉన్నత విద్య కోసం ‘డా.బి.ఆర్.అంబేద్కర్ ఓవర్సీస్ విద్యా నిధి’ కింద

ఆర్థిక సహాయం, సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షలు రాయాలనుకునే విద్యార్థులకు శిక్షణ అందించే 'ఎన్టిఆర్ విద్యోన్నతి' పథకాలు కూడా ఉన్నాయి. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ తన పథకాలను మరింత సమర్థవంతంగాను, మరింత పారదర్శకంగా అమలు చేయటం కోసం బయోమెట్రిక్ అటెండెన్సు, వెబ్ బేస్డ్ సాఫ్ట్వేర్లను వినియోగించటం మొదలుపెట్టింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ బల్లలు చరస్తూ, హార్షం వ్యక్తం చేశారు)

57. షెడ్యూల్డుకులాల సాధికారికత కోసం ప్రభుత్వం బీద ఎస్.సి. కుటుంబాలకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తున్నది. ఇందుకుగాను ఎస్.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా 60 శాతం సబ్సిడీ అందిస్తున్నది. ఇవికాక ఎన్ఎస్ఎఫ్డిసి, ఎన్ఎస్కెఎఫ్డిసి పథకాల ద్వారా కూడా ఆర్థిక సహాయం అందిస్తున్నది.

(ఈ సందర్భంలో ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

వ్యవసాయ కూలీలుగా జీవిస్తున్న భూమిలేని నిరుపేద దళిత మహిళలకు వ్యవసాయక భూమిని కొనుగోలు చేసి అందించే పథకం కూడా ప్రభుత్వం పునరుద్ధరించింది. ఈ పథకం కింద యూనిట్ ధర ఎకరానికి రూ.15 లక్షల దాకా పెంచడమే కాక, 75 శాతం మేరకు సబ్సిడీని, వడ్డీ నిమిత్తం ఆర్థిక సహాయాన్ని కూడా అందిస్తున్నది. షెడ్యూల్డు కులాల యువతకు ఉపాధి అవకాశాలను మరింత అందుబాటులోకి తీసుకురావడం కోసం నైపుణ్యాల కల్పనకు కార్యాచరణ ప్రణాళికను అమలు చేస్తున్నది. ఎస్ సి కార్పొరేషన్, ఆంధ్రప్రదేశ్ స్కిల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్లు కలిసి సంయుక్తంగా షెడ్యూల్డు కులాలకు చెందిన 1,00,000 మంది యువతీ యువకులకు ఈ పథకం ద్వారా లబ్ధి చేకూరుస్తున్నారు.

(అన్నీ సత్యదూరాలే అన్న ప్రతిపక్ష సభ్యుల అభ్యంతరంతో సభకు స్వల్ప అంతరాయం)

58. షెడ్యూల్డుకులాల వారి సమగ్ర అభివృద్ధికి, సాధికారికతకు 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరంలో షెడ్యూల్డు కులాలకు చెందిన వ్యక్తులకు, కుటుంబాలకు, జనావాసాలకు ప్రత్యక్ష లబ్ధి చేకూర్చే నిమిత్తం రూ.8,832 కోట్ల మేరకు షెడ్యూల్డు కులాల ఉపప్రణాళికను అమలుచేయడం జరిగింది. తద్వారా సాధారణ ప్రజాసౌకానికి, షెడ్యూల్డు కులాలకూ మధ్య అభివృద్ధిలో ఉన్న అంతరాలను తగ్గించే ప్రయత్నం మొదలయింది. 2016-17 సంవత్సరంలో 124 షెడ్యూల్డు కులాల జనావాసాల్లో రూ.54.93 కోట్ల విలువ గల 124 గ్రామీణ మంచినీటి సరఫరా పథకాలు చేపట్టడం జరిగింది. 2016-17లో ఒక్కొక్క ఇంటికి 50 యూనిట్ల మేరకు 10.53 లక్షల షెడ్యూల్డు కులాల కుటుంబాలకు ఉచిత విద్యుత్ సదుపాయం అందించబడింది. ఇందుకుగాను ఇప్పటికి రూ.159.23 కోట్ల మేరకు

ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఇంటికి 75 యూనిట్లకు పెంచడానికి ప్రతిపాదిస్తున్నాము. ఇది కాక రూ.18.28 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో 9.18 లక్షల షెడ్యూల్డ్ కులాల కుటుంబాలకు ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రెండేసి చొప్పున అదనంగా ఎల్ ఇడి బల్బులను ఉచిత సరఫరా చేయడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

59. డాక్టర్.బి.ఆర్.అంబేద్కర్ గారి 125వ జన్మదినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని ప్రభుత్వం ఏడాది పాడవునా ఉత్సవాల నిర్వహణ చేపట్టింది. ఇందులో భాగంగా అంతర్జాతీయ బౌద్ధ సంగీత, క్రీడోత్సవాలు, డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ జీవితం, సిద్ధాంతాల గురించి జాగృతి కలగచేయడం కోసం వక్ర్యుత్వం, వ్యాసరచన, ఇతర సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్వహణ చేపట్టడం జరిగింది. వీటితోపాటు అమరావతిలో 'అంబేద్కర్ స్మృతి వనం' ఏర్పాటుకు గాను ప్రభుత్వం రూ.97.69 కోట్లు కేటాయించింది. ఈ స్మృతివనంలో 125 అడుగుల ఎత్తైన డా.బి.ఆర్. అంబేద్కర్ గారి విగ్రహం, సమావేశ మందిరం, ధ్యానమందిరం, గ్రంథాలయం మొదలైనవి ఉంటాయి. ఈ నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని ఎపిఐఐసి చేపట్టింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

60. 1,09,326 ఎస్ సి కుటుంబాలకు వివిధ ఆర్థికాభివృద్ధి పథకాలకు గాను 2017-18లో రూ.847 కోట్లు కేటాయించడమైనది. ఈ కేటాయింపు గత సంవత్సరం కేటాయింపుల కన్నా 84 శాతం ఎక్కువ. షెడ్యూల్డ్ కులాల విద్యా కార్యక్రమాల కోసం 2017-18లో 2,103 కోట్లు ఖర్చు చేయాలని ప్రతిపాదించనైనది. వీటన్నిటికీ గాను 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సాంఘిక సంక్షేమ శాఖకు మొత్తం రూ.3,685 కోట్లు బడ్జెటు కేటాయించడం జరిగింది. షెడ్యూల్డ్ కులాల సమగ్ర అభివృద్ధి, సంక్షేమం (గతంలో షెడ్యూల్డ్ తరగతుల ఉపప్రణాళిక) గాను మొత్తం రూ.9,847 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

గిరిజన సంక్షేమం

61. 2017-18 నుంచి 2023-24 మధ్య కాలంలో ఏడేళ్ల కాలానికి గాను గిరిజన సంక్షేమ శాఖ రూపొందించిన భవిష్య ప్రణాళికలో 7కిలక రంగాలు గుర్తించబడ్డాయి. అవి సురక్షిత, సువ్యవస్థిత గిరిజన జనావాసాల ఏర్పాటు, గిరిజన సమాజ సాధికారికత, మెరుగైన విద్య, ఆరోగ్యం-పౌష్టికాహారాల కల్పన, నైపుణ్యాభివృద్ధి, సుస్థిర జీవనోపాధి,

ఆదాయ కల్పన, గిరిజన సాంస్కృతిక సంప్రదాయాల పరిరక్షణ, సుపరిపాలన. మానవాభివృద్ధి సూచికలకు గిరిజన అక్షరాస్యతకు మధ్య వున్న అంతరాన్ని దశల వారీగా తగ్గించడం కోసం 8జిల్లాల్లో 80వసతి గృహాలను గురుకుల పాఠశాలలు గాను, 5 ఐటిడిఏ జిల్లాల్లో 30వసతి గృహాలను ఆశ్రమ పాఠశాలుగా మార్చడం జరిగింది. ప్రపంచ బ్యాంకు నిధుల ద్వారా గురుకుల పాఠశాలల భవన నిర్మాణానికి ప్రణాళిక రూపొందించారు. 65,174 మంది విద్యార్థులకు పోస్టు మెట్రిక్ ఉపకార వేతనాలు, 37,437 మంది విద్యార్థులకు ప్రీ మెట్రిక్ ఉపకార వేతనాలు మంజూరయ్యాయి. నైపుణ్యాల కల్పన కార్యక్రమం కింద 14,680 మంది పెడ్యూల్డు గిరిజన యువకులు శిక్షణ పొందారు. వారిలో 8,859 మందికి ఉపాధి లభించింది. పాడేరు, పార్వతీపురం, సీతంపేట ప్రాంతాల్లో 400మంది రైతుల ద్వారా బంగాళదుంప సాగు, 100మంది రైతుల ద్వారా ఆపిల్ వండ్ల తోటల పెంపకం చేపడుతున్నారు. ఐటిడిఏ పాడేరు ప్రాంతంలో రూ.526.16 కోట్ల విలువ గల కాఫీ తోటల పెంపకం చేపట్టడం జరిగింది. వివిధ పథకాల క్రింద ఏర్పాటు అవుతున్న సంపదను జియోటాగింగ్ ద్వారా గుర్తించడం జరుగుతున్నది. గిరిజన ఉపపథకం క్రింద చేపడుతున్న కార్యక్రమాల్లో గిరిజన జనావాసాలకు రహదారుల కల్పన, ఆర్టిసి ద్వారా బస్సుల కొనుగోలు, అన్ని గిరిజన జనావాసాలకు రక్షిత మంచినీటి సరఫరా నూటికి నూరు శాతం గిరిజన జనావాసాల విద్యుద్దీకరణ, 2029 నాటికి పూర్తిస్థాయిలో దారిద్ర్య నిర్మూలన వంటివి ఉన్నాయి. విద్యుత్ ఛార్జీలను తిరిగి చెల్లించే పథకం ద్వారా 2,23,524 గిరిజన కుటుంబాలకు 15కోట్ల రూపాయల మేరకు లబ్ధి చేకూరింది. 9-8-2016న ప్రపంచ ఆదివాసీ దినోత్సవం నిర్వహించారు. జూలై 4వ అల్లూరు సీతారామరాజు జయంతి, పాడేరులో శ్రీశ్రీశ్రీ మోదకొండమ్మతల్లి జాతరలను రాష్ట్ర ఉత్సవాలుగా గుర్తించి నిర్వహించారు.

(రక్షిత మంచినీరు ఎక్కడ ఉంది సార్ అని వైఎస్సార్ పార్టీ నభ్యులు శ్రీమతి ఉప్పలేటి కల్పన అన్నారు)

62. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను గిరిజన సంక్షేమ శాఖకు రూ.1,814కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. ఇందులో రూ.1,157 కోట్లు విద్యా కార్యక్రమాల కోసం, రూ.253 కోట్లు జీవనోపాధుల నిమిత్తమై కేటాయించడమైనది. మొత్తం గిరిజన ఉపపథకం గతంలో పెడ్యూల్డు తెగల ఉపప్రణాళిక కింద కేటాయింపు రూ.3,099 కోట్ల నుంచి రూ.3,528 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచ్‌స్ చే చప్పట్లు)

వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం

63. ఒక సమాజంలో అభివృద్ధి ఫలాలు అందరికీ సమంగా అందాలంటే అందరికన్నా వెనుకబడ్డ తరగతులతోనే మన కృషి మొదలు పెట్టాలని మేము నమ్ముతున్నాం. 2017-18 బడ్జెటులో బాగా వెనుకబడ్డ తరగతుల కోసం
J. No. 11/17 F 11

మొట్టమొదటిసారిగా ప్రత్యేక కేటాయింపులు ప్రతిపాదిస్తున్నాం. బాగా వెనుకబడ్డ తరగతుల కోసం ఏర్పాటు చేయబడ్డ కొత్త ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్కు తొలివిడతగా రూ.60 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ఈ సందర్భంలో బ్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

64. వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు ట్యూషన్ ఫీజు, ఉపకార వేతనాల నిమిత్తం రూ.1,316 కోట్లు ప్రతిపాదించడం ద్వారా వారి విద్యాభివృద్ధి మీద ప్రత్యేకంగా దృష్టి పెట్టడం జరిగింది. వసతి గృహాల నిర్వహణకు రూ.307 కోట్లు, స్టడీ సర్కిళ్లకు గాను రూ.30 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైంది. ప్రస్తుతం నడుస్తున్న 32 బిసి గురుకుల పాఠశాలల సంఖ్యను 41కి పెంచుతూ కొత్త పాఠశాలలు మంజూరు చేయటం జరిగింది. వెనుకబడిన తరగతుల కోసం జూనియర్ కళాశాలలు కూడా ప్రారంభించబడతాయి. వెనుకబడిన గురుకుల పాఠశాలల్లో వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన 16,000 మంది విద్యార్థులకు విద్యాసదుపాయం అందచేయబడుతుంది. వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులు విదేశాల్లో ఉన్నత విద్య అభ్యసించడం కోసం వారికి ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి “ఎన్టీఆర్ విదేశీ విద్యాదరణ” పేరిట కొత్తపథకం 2016-2017 లో ప్రారంభించబడింది. ఈ పథకం కింద 321 మంది విద్యార్థులకు ఒక్కొక్కరికి రూ.10 లక్షలు చొప్పున ఆర్థిక సహాయం అందించడం జరిగింది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ పథకానికి గాను రూ.79 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైంది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో బిసి కార్పొరేషన్కు రూ.615 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైంది. వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన మిగిలిన సంక్షేమ కార్పొరేషన్లకు 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.295 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. వెనుకబడిన తరగతుల వారి నైపుణ్యాల అభివృద్ధి కోసం అలాగే వారు సూక్ష్మ, చిన్నతరహా, మధ్యతరహా వాణిజ్య సంస్థలను నెలకొల్పడానికి ఆర్థిక సహాయం అందించడం కోసం ఒక ప్రత్యేక పథకాన్ని ప్రవేశబెట్టబోతున్నాం.

(బ్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు మరియు హర్షం)

65. ఈ ఏడాది వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమానికి సంబంధించిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను గత సంవత్సరం కేటాయించబడ్డ రూ.4,430 కోట్ల నుండి రూ.5,013 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. గత మూడేళ్లుగా వెనుకబడిన తరగతుల సమగ్రాభివృద్ధి, సంక్షేమం కోసం (పూర్వపు రోజుల్లో బిసి ఉపప్రణాళికగా పిలువబడ్డ కార్యక్రమం) కేటాయింపుల 2015-16కు రూ.6,640 కోట్ల నుండి 2016-17కు రూ.8,832 కోట్లకు, ఈ ఏడాది రూ.10,000 కోట్లకు పెరిగాయి.

(బ్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

ఆర్థికంగా వెనుకబడ్డ ఇతర తరగతుల సంక్షేమం

66. ఆర్థికంగా వెనుకబడ్డ ఇతర తరగతుల సంక్షేమం కోసం ప్రభుత్వం మొట్టమొదటిసారిగా ప్రత్యేక కేటాయింపులు చేపట్టింది. ఆర్థికాభివృద్ధి పథకాలకు గాను రూ.263కోట్లు, ఉపకారవేతనాలకు గాను రూ.432.75 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నది. ఆర్థికంగా వెనుకబడ్డ తరగతుల సంక్షేమ కార్యక్రమాలన్నింటికీ కలిపి 2017-18 సంవత్సరానికి గాను మొత్తం రూ.695 కోట్లు కేటాయించడమైనది. రూ.75 కోట్లు బ్రాహ్మణ సంక్షేమ కార్పొరేషన్కు, కాపు కార్పొరేషన్ కోసం రూ.1,000 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం

67. అల్పసంఖ్యాక వర్గాల అభ్యున్నతికి, సంక్షేమానికి, వారి దారిద్ర్య నిర్మూలనకు మాత్రమే కాక వారి సాధికారికతకు కూడా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.840 కోట్లు కేటాయించడం ద్వారా అల్పసంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమానికి పెద్దపీట వేయడం జరిగింది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి అల్పసంఖ్యాక వర్గాల విద్యా కార్యక్రమాలకు రూ.260 కోట్లు, వారి కోసం పనిచేస్తున్న వసతి గృహాల, గురుకుల పాఠశాలల భవన నిర్మాణ నిమిత్తం రూ.100 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. గురుకుల పాఠశాలల భవన నిర్మాణానికి ప్రపంచ బ్యాంకు నుండి ఆర్థిక సహాయాన్ని ఆశిస్తున్నాము.

68. అల్పసంఖ్యాక వర్గాల్లో విద్యా ప్రమాణాల మెరుగుదలకు గాను 2017-18 సంవత్సరంలో అర్జున వారందరికీ ఉపకార వేతనాల నిమిత్తం రూ.240 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను విదేశీ విద్య కొరకు అందించే ఉపకారవేతనాలకు గాను ఒక్కొక్కరికి రూ.10 లక్షల చొప్పున మొత్తం రూ.5 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. తత్కాల్, ఆదరణ, రోషిణి పథకాల కింద 13,022 మంది లబ్ధిదారులకు రూ.180 కోట్ల మేరకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తున్నాం. అల్పసంఖ్యాక వర్గాలకు చెందిన నిరుపేద కుటుంబాల్లో యువతుల వివాహ ఖర్చులకు గాను అమలుచేస్తున్న దుల్లన్ పథకం కింద 2017-18 సంవత్సరానికి ఈ గత సంవత్సరం ఈ పథకం క్రింద 10954 మంది లబ్ధి పొందారు. రూ.60 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. ఆదాయం లేని 5,000 మసీదుల్లో (ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు) పని చేస్తున్న పేష్ ఇమామ్లు, మౌజన్లు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రూ.5,000 మరియు రూ.3,000 చొప్పున గౌరవ వేతనం అందిస్తున్నాం. ఈ గౌరవ వేతనం దేశంలోనే అత్యధికం. 2017-18 సంవత్సరంలో ఇమామ్లు, మౌజన్ల ప్రోత్సాహకాల నిమిత్తం రూ.24 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఉర్దూ ఘర్, షాదిఖానాల నిమిత్తం రూ.15 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. వక్స్ బోర్డు రికార్డులను కంప్యూటరీకరించడంతో పాటు వక్స్ బోర్డు పార్టల్ను ప్రారంభించడం కూడా జరిగింది. వక్స్ సర్వీ కమిషన్ కోసం రూ.50 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

ముస్లిములకు 4 శాతం రిజర్వేషన్ల సదుపాయం కలిగించడానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉండడమే కాక, దీనికి సంబంధించిన వ్యాజ్యం నిమిత్తం సుప్రీం కోర్టులో సీనియర్ లాయర్ల సేవలను వినియోగించుకోవడం జరుగుతున్నది. సివిల్ సర్వీస్ల పరీక్షలు రాయబోతున్న విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇప్పించే కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. జెరూసలేం పవిత్ర క్షేత్రానికి, ఇతర బిబ్లికల్ స్థలాలకు చేపట్టే యాత్రలకు అందించే సబ్సిడీని ఒక్కొక్క యాత్రికునికి రూ.20,000 నుండి 40,000 కు పెంచడం జరిగింది. కొత్త చర్చిల నిర్మాణానికి గరిష్టంగా అందించగల సహాయాన్ని రూ.1,00,000 నుండి రూ.3,00,000కు పెంచడం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర క్రైస్తవ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్కు రూ.35 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

స్త్రీలు, శిశువులు, వికలాంగులు, సీనియర్ పౌరుల సంక్షేమం

69. ప్రత్యేక పాస్టికాహార పథకం కింద 25.90 లక్షల మంది పిల్లలు, 7.20 లక్షల మంది గర్భిణీ స్త్రీలు, బాలింతరాళ్లకు పాస్టికాహారం అందిస్తున్నాం. పాస్టికాహారలోపం ఎక్కువగా ఉన్నట్లు గుర్తించిన 104 ఐసిడిఎస్ ప్రాజెక్టుల పరిధిలో గర్భిణీ స్త్రీలకు, బాలింతరాళ్లకు ప్రతిరోజూ ఒక పూర్తి భోజన సదుపాయం అందిస్తున్నాం. మాతృత్వ సంరక్షణ పథకం కింద నిరుపేద గర్భిణీ స్త్రీలకు ఒక్కొక్కరికి రూ.6,000 చొప్పున ఆర్థిక సహాయం అందచేస్తున్నాం. 'అన్న అమృతహస్తం' పథకం కింద 2.92 లక్షల మంది లబ్ధిదారులకు లబ్ధి చేకూరుతున్నది. గిరిజన ప్రాంతాల్లో పాస్టికాహార లోపాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించడం కోసం 'గిరి గోరుముద్దలు' పథకం 2015 ఆగస్టు 15 నుంచి అమలు చేస్తున్నాం. ఈ పథకం కింద 6 నెలల నుంచి 6 ఏళ్ల వయస్సు గల పిల్లలందరు లబ్ధి పొందుతున్నారు. విశాఖపట్నం, పశ్చిమ గోదావరి, చిత్తూరు, అనంతపురం జిల్లాల్లో 81 ఐసిడిఎస్ ప్రాజెక్టుల పరిధిలో 18,375 అంగన్వాడీ కేంద్రాల్లో 3,17,635 మంది కిశోర బాలికల సంక్షేమానికి నబల పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నాం. 3 వృద్ధాశ్రమాలను కూడా స్థాపించాలని మేము సంకల్పిస్తున్నాం. ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు బాగస్వామ్య పద్ధతిలో విశాఖపట్నం, గుంటూరు, అనంతపురంలలో స్థాపించబోయే ఈ వృద్ధాశ్రమాల్లో ఒక్కొక్క దానిలో 100 మంది సీనియర్ పౌరులకు సంరక్షణ లభిస్తుంది.

జండర్ బడ్జెట్

70. బడ్జెట్ ప్రభావం అన్ని తరగతుల మీద ఉంటుందన్న భావన 'జండర్ బడ్జెట్' ఆవశ్యకతకు ప్రాతిపదిక. బడ్జెట్ రూపకల్పనలోని ప్రక్రియలైన ప్రణాళిక, సంవిధానం, పథకాల రూపకల్పన, లబ్ధిదారుల అవసరాలు, అభిలాష, అమలు ప్రభావాన్ని అంచనావేయటం, ప్రాధాన్యత క్రమాలను జండర్ దృక్పథం నుంచి నిర్ణయించడం జండర్

బడ్జెట్. మానవ వనరుల అభివృద్ధి సూచికలకు దీటుగా మహిళల జీవనాన్ని రూపొందిస్తూ లింగవివక్షకు, మహిళాభివృద్ధికి, పురోగతికి, రక్షణకు, మానవ హక్కులకు భంగం కలగరాదన్న సంకల్పంతో జండర్ సమానత్వం పెంపొందించటానికి, సంస్థాగత, బాధ్యతాయుత ప్రణాళిక / బడ్జెట్ను కొనసాగించడానికి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకుంటుంది.

71. వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల్లోనూ, ప్రభుత్వ సంస్థల్లోనూ దివ్యాంగులకు కేటాయించిన ఉద్యోగాల్లో భర్తీ కాకుండా నిలిచిపోయిన ఖాళీలను నింపడానికి కాల పరిమితిని 31-3-2017 దాకా దివ్యాంగులు సంక్షేమ శాఖ పాడిగించింది. ఎవరైనా వ్యక్తి, విభిన్న సామర్థ్యం కలిగిన మరొక వ్యక్తిని పెళ్లి చేసుకుంటున్న పక్షంలో ఆ దంపతులకు అందించే వివాహ ప్రోత్సాహక పరిమితిని రూ.50,000 నుంచి రూ.1,00,000 కు పెంచడం జరిగింది. వికలాంగుల సంక్షేమానికి గాను రూ.89.51 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

72. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను స్త్రీలు, శిశువులు, వికలాంగులు, సీనియర్ పౌరుల సంక్షేమం నిమిత్తం రూ.1,773 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

73. ప్రభుత్వం ప్రజలకు ఎంత ఆర్థిక సహాయం అందించాలనే దాన్ని నిర్ణయించడానికి పేదరికమే కొలబద్ధ కావాలని మేము భావిస్తున్నాం. ఏ ఆర్థిక సంస్కరణ అయినా పేదల్లో అత్యంత నిరుపేదలైన వారికి చేరేటట్లుగా ఉండాలి. సమాజంలో బలహీనవర్గాల కోసం ఇంతదాకా ప్రస్తావించిన కేటాయింపులతో పాటు మేం ఇతర నిరుపేదల సంక్షేమం కోసం కూడా మరికొన్ని అదనపు ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టాం. నిత్యావసర వస్తువులు, పెన్షన్లు, బీమా, తాగునీరు, విద్యుత్, గృహనిర్మాణం వంటి ప్రజల కనీస అవసరాల పైన మేము దృష్టి పెట్టాం. పాఠశాలల మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం ద్వారా, 11,029 మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించడం ద్వారా, రిక్రూట్మెంట్ / కాంట్రాక్టు పద్ధతుల్లో ఉపాధ్యాయ పోస్టులు భర్తీ చేయడం ద్వారా, వసతి గృహాలను గురుకుల పాఠశాలలుగా మార్చడం ద్వారా, మానవాభివృద్ధి సూచికలను మెరుగుపరచడానికి మేము ప్రయత్నిస్తున్నాం. అదే సమయంలో మధ్యతరగతి అవసరాలు కూడా మా దృష్టినుంచి తప్పించుకోలేదు. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు భవన సదుపాయం కలిగించడం ద్వారా, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను ఉన్నతీకరించడం ద్వారా, 233 మంది డాక్టర్లను నియమించడం ద్వారా వైద్య ఆరోగ్య రంగంలో మౌలిక సదుపాయాలు మెరుగు పరచగలిగాం. ప్రజల కీలక ఆరోగ్య రక్షణ అవసరాలను ప్రైవేటు ఆసుపత్రుల ద్వారా డాక్టర్ ఎన్టిఆర్ వైద్యసేవ తీరుస్తున్నది. మన వనరులు పరిమితంగా ఉన్నందువల్ల ఎప్పటికప్పుడు నిధుల వినియోగాన్ని గరిష్ట ప్రయోజనం కోసం ఖర్చుపెట్టడం మీదనే మేము దృష్టి పెడుతున్నాం. 8,96,440 డ్వాక్రా సంఘాల ద్వారా పాదుపు, సూక్ష్మరుణాలు, తద్వారా సూక్ష్మ వాణిజ్య సంస్థలను పెంపొందించడం కోసం 90,36,616 మంది మహిళా సభ్యులకు శిక్షణ అందిస్తున్నాం. సిమెంటు రోడ్లు, టాయిలెట్లు, పాఠశాల భవనాలు, అంగన్వాడీ భవనాలు, అంబేద్కర్ భవనాలు, బిసి భవనాల వంటి వివిధ రకాల గ్రామీణ భవన, మౌలిక సదుపాయాల

నిర్మాణానికి రాష్ట్ర అభివృద్ధి ప్రణాళిక, కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలు, జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం, నాబార్డ్ ద్వారా, విదేశీ సహాయ పథకాల ద్వారా అందుతున్న నిధులన్నింటిని పోగుచేసి జీవన ప్రమాణాలను, నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం. ఉద్యోగావకాశాలను మెరుగుపరచడం కోసం, శిక్షణావనరాలను మదింపు చేయడం, నైపుణ్యాలను అందించడం, ఉద్యోగాలు కల్పించడం దిశగా మేం చర్యలు చేపట్టాం. ప్రతి ఒక్క కుటుంబం నెలకు రూ.10,000 ఆదాయం పొందేటట్లుగా ఎదగడమే ఈ ప్రయత్నాలన్నింటి అంతిమ ఉద్దేశ్యం.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

74. ఇప్పుడు వివరించిన విధంగా జీవన ప్రమాణాల మెరుగుదలకు ఈ బడ్జెటులో మేము ఈ విధంగా కేటాయింపులు ప్రతిపాదిస్తున్నాం.

- ప్రజా వంపిణీ పథకానికి రూ.2,800 కోట్లు కేటాయించాము.
- ఆధార్ ధృవీకృత ఫించన్లకు రూ.4,376 కోట్లు కేటాయించాము.
- ఎన్టిఆర్ నుజల స్రవంతి ద్వారా తాగునీటి పథకానికి రూ.100 కోట్లు
- నిరుపేద విద్యుత్ వినియోగం పైన అందచేసే సబ్సిడీల నిమిత్తం రూ.3,300 కోట్లు.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు, ప్రతిపక్షం చే అభ్యంతరాలు)

- గ్రామీణ, పట్టణ నిరుపేదలకు శాశ్వత గృహ నిర్మాణం కోసం రూ.1,456 కోట్లు.
- డా.ఎన్.టి.ఆర్. వైద్య సేవకు గాను రూ.1,000 కోట్లు.
- నైపుణ్యాల అభివృద్ధికి గాను రూ.398 కోట్లు.
- గ్రామీణ రహదారులకు గాను రూ.262 కోట్లు.
- రుణమాఫీ నిమిత్తం రూ.3,600 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.
- డ్వాక్రా సంఘాలకు క్యాపిటల్ ఇన్ఫ్రాజన్ నిమిత్తం రూ.1,600 కోట్లు.
- మహిళా సాధికారిక సంస్థకు రూ.400 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.
- గ్రామీణ మహిళలకు ఎల్పిజి కనెక్షన్లు నిమిత్తం రూ.350 కోట్లు.
- అన్న క్యాంటీన్లకు రూ.200 కోట్లు.
- నిరుద్యోగ యువతకు ఆర్థిక సహాయం నిమిత్తం రూ.500 కోట్లు.

పౌర సరఫరాలు

75. 1.34 కోట్ల రేషన్ కార్డులు, 3.95 కోట్ల యూనిట్ల మేరకు రాష్ట్రప్రభుత్వం ఆహార భద్రత చట్టం 2003 ను అమలు చేస్తున్నది. వీటితోపాటు అదనంగా 6 వస్తువులు చేర్చి ఏడాదికి మూడు సార్లు సంక్రాంతి, క్రిస్మస్, రంజాన్లకు 'చంద్రన్న కానుక' రూపంలో సరఫరా చేపడుతున్నది. రాష్ట్రంలో ఉన్న మొత్తం 28,449 చౌకధరల దుకాణాల్లో పెద్ద నోట్ల రద్దు తరువాత 20,097 చౌకధరల దుకాణాలు ఆధార్ ధృవీకృత నగదురహిత చెల్లింపు వ్యవస్థకు మారిపోయాయి. ఈ చర్యకి జాతీయ స్థాయిలో గొప్ప ప్రశంస లభించింది. చౌకధరల దుకాణాల డీలర్లు, బిజినెస్ సంధాన కర్తలుగా కూడా నియమించబడ్డారు. 2017-2018 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను బియ్యం పైన సబ్సిడీ నిమిత్తం రూ.2,800 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. అలాగే 2017-18లో రాష్ట్రంలోని నిరుపేదలకు చౌకధరన భోజనం అందించే అన్న ఎన్టీఆర్ క్యాంటీన్ పథకం అమలుచేయడానికి రూ.200 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

76. రాష్ట్రంలోని అన్ని కుటుంబాలకు ఎల్పిజి కనెక్షన్లు అందజేయడం ద్వారా రాష్ట్రాన్ని నూటికి నూరు శాతం ఎల్పిజి సహిత రాష్ట్రంగా రూపొందించాలని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. ఇందుకు గాను ఇప్పటివరకు ఎల్పిజి సదుపాయం లేని కుటుంబాలకు జూన్ 2017 నాటికి 24 లక్షల ఎల్పిజి కనెక్షన్లు అందజేయడానికి ప్రణాళికలు రూపొందించడం జరిగింది. ఇందుకు గాను 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.350 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

గృహనిర్మాణం

77. లబ్ధిదారుల స్త్రామతకు తగినట్లుగా చేపట్టే గృహనిర్మాణ పథకాల కింద 2017-18 సంవత్సరంలో 1,10,000 ఇళ్లు నిర్మించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రతిపాదిస్తున్నది. ఎన్టీఆర్ గ్రామీణ గృహనిర్మాణ పథకం కింద 2,00,000 గృహాలు, ప్రధానమంత్రి ఆవాస యోజన పథకంతో అనుసంధానిస్తూ ఎన్టీఆర్ గ్రామీణ గృహనిర్మాణ పథకం కింద 72,885 గృహాలు, ప్రధానమంత్రి ఆవాస యోజన (పట్టణ) పథకంతో అనుసంధానిస్తూ, ఎన్టీఆర్ పట్టణ గృహనిర్మాణ పథకం కింద 40,872 గృహాలు నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. ఇందుకు గాను 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.1,457 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. రానున్న 2 సంవత్సరాల్లో పది లక్షల గృహాల నిర్మాణం పూర్తి చేయాలన్నది మా లక్ష్యం.

(ఈ సమయంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఎక్కడండి? ఒక్క ఇల్లు కూడా లేదు అని అన్నారు)

పంచాయితీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ

78. మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద నిధులను ఏ విధంగా కూడగట్టి వినియోగించవచ్చో మన రాష్ట్రప్రభుత్వం మిగిలిన దేశానికే ఒక ఉదాహరణగా నిలబడింది. మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధిహామీ పథకం క్రింద డిసెంబర్ 2016 నాటికి 1,616.34 లక్షల మానవ పనిదినాల మేరకు పని జరిగింది. 37.10 లక్షల కుటుంబాలకు చెందిన 60.75 లక్షల వేతనదారులకు వేతనపూర్వ ఉపాధి లభించింది. ఈ పథకం క్రింద 2017-18 ఆర్థికసంవత్సరానికి గాను రూ.6,562 కోట్లు కేటాయింపులు ప్రతిపాదించడమయింది. ఇవికాక మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధిహామీ పథకం క్రింద వివిధ పథకాలను సమీకరించడం కోసం రూ.330 కోట్లు, ఈ పథకం క్రింద చేపట్టిన పనుల ఉన్నతీకరణకు గాను రూ.94 కోట్లు అదనంగా కేటాయించడం జరిగింది.

గ్రామీణ రహదారులు

79. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధిహామీ పథకం నిధుల్ని, 14వ ఆర్థిక సంఘం నిధుల్ని కలిపి సమీకరించడం ద్వారా 'చంద్రన్నబాట' పథకం కింద గ్రామాల్లో అంతర్గత సిమెంటు కాంక్రీటు రహదారులు చేపట్టడం జరిగింది. జాతీయ రుర్బన్ మిషన్ కింద 2వ దశలో ఈ ఏడాది అదనంగా మరొక 6 క్లస్టర్లు ఎంపిక చేయడం జరిగింది. అవి ఆలూరు, నందలూరు, పురువల్లి, సోంపేట, నూజండ్ల, చందర్లపాడు, సాంఘికంగాను, ఆర్థికంగాను, భౌతికంగాను మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించడం ద్వారా ఈ క్లస్టర్లను అభివృద్ధి పరుస్తారు. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను గ్రామీణ రహదారులను అభివృద్ధి పరచడానికి రూ.197 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయినది. దీని ద్వారా 1000 కన్నా ఎక్కువ జనాభా కలిగిన 644 గ్రామ పంచాయితీ కేంద్రాలను 500 నుంచి 999 మధ్య జనాభా కలిగిన 369 గ్రామ పంచాయితీ కేంద్రాలను రహదారులతో అనుసంధానం చేయడం వాటిని తారురోడ్లుగా ఉన్నతీకరించడం జరుగుతుంది. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను ప్రధానమంత్రి గ్రామీనడక్ యోజన క్రింద రూ.502 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయినది.

80. మహాత్మాగాంధీ జాతీయగ్రామీణ ఉపాధిహామీ పథకం క్రింద 'పంట సంజీవని' కార్యక్రమం ద్వారా పొలం కుంటల నిర్మాణం, 'సీరు చెట్టు' కార్యక్రమం ద్వారా సాగుసీటి సంరక్షణ, చెట్లు నాటడం, 'స్వచ్ఛ ఆంధ్రప్రదేశ్' కార్యక్రమం క్రింద వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లు, 'వాడవాడల చంద్రన్నబాట' కార్యక్రమం క్రింద సిసి రోడ్లు, 'చతుర్ముఖ వ్యూహం' క్రింద గ్రామాల సమగ్రాభివృద్ధి, 'గృహనిర్మాణ కార్యక్రమం' క్రింద బేస్ మెంట్ల వరకు నిర్మాణం, ఉపాధిహామీ పథకం క్రింద నిర్మించిన సంవదను జియోటాగింగ్ ద్వారా గుర్తించడం వంటి ప్రతిష్టాత్మక కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతున్నది.

81. 3,78,770 ఫాం పాండ్లు, 1,31,211 వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లు, 1,17,414 వర్మీ కాంపోస్టు గుంతలు చేపట్టి పూర్తి చేయడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో నిలిచిందని చెప్పటానికి నేను గర్విస్తున్నాను. భారత ప్రభుత్వం రహదారుల ప్రక్కన చెట్లు నాటడానికి 700 కిలోమీటర్ల లక్ష్యం నిర్దేశించగా ఆంధ్రప్రదేశ్ 6,912 కిలోమీటర్ల మేరకు రహదారుల ప్రక్కన చెట్లు నాటింది. స్వచ్ఛభారత్ మిషన్ కింద 3,000 గ్రామ పంచాయితీల్లో బహిరంగమలినర్జన లేకుండా చూడాలని లక్ష్యం పెట్టుకున్నాం. ఇందుకు గాను 7,50,000 వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లు నిర్మించవలసి ఉంటుంది. ఈ మరుగుదొడ్ల నిర్మాణానికి గాను 2017-2018 సంవత్సరం బడ్జెటులో రూ.100 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

82. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం, ఎపిట్రాన్స్ కో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిధులు, లబ్ధిదారుల వాటాతో కలిపి 1,24,349 కొత్త బోరు బావులను ఎన్టీఆర్ జలసిరి క్రింద ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. ఇందులో 10,039 బోరు బావుల నిర్మాణం జయప్రదంగా పూర్తయింది. 2017-2018 బడ్జెటులో ఎన్టీఆర్ జలసిరి పథకానికి గాను రూ.44 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయినది.

83. ప్రధానమంత్రి కృషి సించాయి యోజన కింద రాష్ట్రంలో 432 వాటర్ షెడ్ పథకాలు 18.10 లక్షల హెక్టార్ల మేరకు అమలు జరుగుతున్నాయి. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఈ పథకం క్రింద రూ.198 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

తాగునీరు

84. గ్రామీణ సీటిసరఫరా నిమిత్తం 2017-18 బడ్జెటులో రూ.1,575 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయింది. ఇందులో రూ.43 కోట్లు విదేశీ సహాయ పథకాల క్రింద రూ.337 కోట్లు జాతీయ గ్రామీణ తాగునీటి పథకం నిధుల క్రింద సమకూరనున్నాయి. రూ.75 కోట్ల మేరకు నాబార్డు ద్వారాను, రూ.514 కోట్ల మేరకు స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ (గ్రామీణ్) ద్వారాను సమకూరనున్నాయి.

85. అన్ని కుటుంబాలకు స్వచ్ఛమైన తాగునీరును అందించడం కోసం ఎన్టీఆర్ సుజల స్రవంతి పథకాన్ని అమలుచేస్తున్నాం. ఈ పథకం క్రింద 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రూ.100 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయింది.

గ్రామీణ దారిద్ర్య నిర్మూలన సంఘం (సెర్ప్) - మన ముఖ్యమంత్రి గారు కన్న కల

86. సెర్ప్ ఇప్పటివరకు 70.91 లక్షల మంది నిరుపేద మహిళలను 7,00,000 స్వయం సహాయక బృందాలుగాను, 27,939 గ్రామ సంఘాలుగాను, 698 మండల / ప్రత్యేకసమాఖ్యలు గాను సంఘటిత పరిచింది. ఈ మొత్తం సభ్యులందరిలో 96 శాతం మేరకు ఆధార్ ద్వారా ధృవీకరణ జరిగింది. రూపే డెబిట్ కార్డులు పొందడానికి, నగదు రహిత లావాదేవీల కోసం మొబైల్ బ్యాంకింగ్ యాప్లు వాడటానికి, స్వయం ఉపాధి పథకాలు నడుపుకుంటున్న మహిళలందరినీ ప్రోత్సహించడం జరిగింది. ఇవికాక సెర్ప్ ద్వారా 1,04,736 మంది రైతులు 7,205 ఫార్మర్ ప్రొడ్యూసర్ బృందాలుగా, 158 ఫార్మర్ ప్రొడ్యూసర్ సంస్థలుగానూ సంఘటిత పడ్డారు. తద్వారా వారి వ్యావసాయక ఉత్పాదకతను, ఆదాయాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి అవకాశం సాధ్యపడింది. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను 'చంద్రన్న చేయూత' పథకం క్రింద డ్వాక్రా మహిళా బృందాలకు క్యాపిటల్ ఇన్ఫ్రాజన్ కోసం రూ.1600 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

87. నిరుపేదలు, బలహీనులు, ముఖ్యంగా, వృద్ధులు, దుర్బలులు గౌరవప్రదమైన జీవనం సాగించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కోరుకుంటున్నది. అందుకుగాను వారి కనీస అవసరాలకు తోడ్పడడానికి, వారి జీవితాల్లో మెలుగు నింపడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. వృద్ధులకు, వితంతువులకు, చేనేతకారులకు, కల్లు గీతకార్మికులకు, దివ్యాంగులకు చెందిన మొత్తం 45.68 లక్షల మంది ఫించనుదారులకు ఆధార్ ద్వారా ధృవీకరింపబడ్డ ఫించనం అందజేయబడుతున్నాయి. ఇందుకుగాను 2017-18 సంవత్సరానికి రూ.4,376 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

88. వంచాయితీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి రంగాలకు కలిపి 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను మొత్తం రూ.21,140 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమయినది. ఈ కేటాయింపులు గత సంవత్సరం కన్నా 31 శాతం గణనీయంగా పెరిగాయి.

పాఠశాల విద్య

89. సెకండరీ విద్యలో స్థూల నమోదు నిష్పత్తి 74.62 శాతం నుండి 76.08 శాతానికి, నికర నమోదు నిష్పత్తి 51.67 నుండి 58.45 శాతానికి పెరిగాయి. బోధనా ప్రమాణాలను మెరుగుపరచడం కోసం 31,596 మంది

ఉపాధ్యాయులకు ఈ సంవత్సరం శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగింది. 2016లో 10వ తరగతి పరీక్షలు రాసిన వారిలో 4,005 మంది విద్యార్థులను ప్రతిభా ఉపకారవేతనాలకు ఎంపిక చేయడం జరిగింది. ఈ పురస్కారం పొందిన ప్రతి ఒక్క విద్యార్థికి రూ.20,000 నగదు, ప్రశంసా పత్రం, బంగారు పూత పూసిన తామ్ర పథకం బహుమతిగా ఇవ్వబడుతున్నాయి.

90. ప్రభుత్వం 38.50 లక్షల మంది విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజన సదుపాయం కల్పిస్తున్నది. దుర్భిక్ష పీడిత ప్రాంతాల్లో వేనవి సెలవుల్లో కూడా 40 రోజుల పాటు 15.89 లక్షల మంది విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజనం అందిస్తున్నాం. వీటితో పాటు 2016 అక్టోబరు నుంచి మధ్యాహ్నభోజనంలో భాగంగా 3 కోడి గుడ్లు కూడా వడ్డించబడుతున్నాయి.

91. పాఠశాల విద్యా ప్రమాణాలు మెరుగుపరచడం కోసం 1,641 పాఠశాలల్లో డిజిటల్ బోధనా తరగతులు ప్రారంభించబడ్డాయి. జాతీయ వృత్తి విద్యా విధానం మేరకు రూపొందించిన కొత్త సిలబస్ కి అనుగుణంగా 2016-17లో 126 మోడల్ పాఠశాలల్లో వృత్తి విద్యను ప్రవేశపెట్టాం. ప్రభుత్వం 'బడికొస్తా' పథకం క్రింద 9వ తరగతి చదువుతున్న బాలికలకు సైకిల్ల వంపిణీ పథకం ప్రవేశపెట్టింది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ పథకానికి రూ.330 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను సెకండరీ విద్యకు మొత్తం రూ.17,197 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

ఉన్నత విద్య

92. రాష్ట్రంలో ఉన్నత విద్యారంగాన్ని పటిష్టపరచడానికి ప్రభుత్వం ఎన్నో చర్యలు చేపట్టింది. ఒంగోలులో డా.ఎ.పి.జె. అబ్దుల్ కలాం ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీని, శ్రీకాకుళంలో మరొక ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీతోపాటు రాష్ట్రంలో ఒక ఉర్దూ విశ్వవిద్యాలయాన్ని కూడా నెలకొల్పడం జరిగింది. ఈ సంస్థల్లో ఇప్పటివరకు 1,070 మంది దాకా విద్యార్థులు ప్రవేశం పొందారు. 5 జాతీయ స్థాయి విద్యా సంస్థలు - తిరువతిలో ఐఐటి, తిరువతిలోనే ఐఐఎస్ఐఆర్, విశాఖపట్నంలో ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజిమెంట్, తాడేపల్లి గూడెంలో నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ, కర్నూలులో ఐఐఐటి పూర్తి స్థాయిలో పనిచేస్తున్నాయి. 2015-16, 2016-17 విద్యా సంవత్సరాలకు గాను 1,467 మంది విద్యార్థులు ఈ సంస్థల్లో చదువుతున్నారు. రుసా పథకం కింద కొత్తగా 4 మోడల్ కళాశాలలు మంజూరయ్యాయి. అంతేకాక వివిధ కళాశాలలకు మౌలిక సదుపాయాల నిమిత్తం కూడా నిధులు విడుదలయ్యాయి. రాష్ట్రంలోని 82 ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్లను ఇప్పటి పారిశ్రామిక అవసరాలకు తగ్గట్టుగా

తీర్చిదిద్దడం కోసం వాటి సిలబస్‌ను నవరించడం జరిగింది. అలాగే అవి ఎఐసిటిఇ క్రింద తప్పనిసరిగా అక్రడిటేషన్ పొంది తీరాలని నిర్ణయించడం జరిగింది.

93. ఏక గవాక్ష వద్దతిలో సత్వరమే అనుమతులు మంజూరు చేసే విధానం ద్వారా అంతర్జాతీయ ప్రశస్తి చెందిన ఎన్నో ప్రతిష్టాత్మక విద్యా సంస్థలను రాష్ట్రానికి ఆకర్షించడం జరిగింది. ఇప్పటివరకు విఐటి-ఎపి చారిటబుల్ ట్రస్ట్, నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజైన్, ఎపి మానవవనరుల అభివృద్ధి సంస్థ, సెంట్రల్ ఇన్స్టిట్యూట్ టూల్ డిజైన్, ఎస్ఆర్ఎం విశ్వవిద్యాలయం, అమృత విశ్వవిద్యాలయాలకు భూమి కేటాయించడం జరిగింది. అదేవిధంగా ఆరోగ్య రంగానికి సంబంధించి ఇండో - యుకె ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హెల్త్, బిఆర్ఎస్ మెడ్సిటీ హెల్త్ కేర్, రిసెర్చ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ సంస్థలకు భూమి కేటాయించడం జరిగింది. ఈ విధంగా చేపట్టిన చర్యల వల్ల రాష్ట్ర రాజధాని అంతర్జాతీయ ప్రశస్తికి నోచుకునే విద్యా కేంద్రంగా రూపొందబోతున్నది. 1,00,000 మంది కళాశాల విద్యార్థులకు ఉద్యోగ నైపుణ్యాలు పెంపొందించడంలో భాగంగా వారికి ఇంగ్లీషు పరిజ్ఞానం మెరుగుపరచడానికి ఉన్నత విద్యాశాఖ బ్రిటిష్ కౌన్సిల్తో ఒక అవగాహన కుదుర్చుకుంది. రాష్ట్రంలో వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఖాళీగా ఉన్న 1385 బోధనా పాఠశాలను భర్తీ చేయడానికి ఉన్నత విద్యా శాఖ చర్యలు చేపట్టింది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఉన్నత విద్యా శాఖకు రూ.3513 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

ఆరోగ్య కుటుంబ సంక్షేమం

94. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన మానవాభివృద్ధి సూచికలను మెరుగు పరచాలని మన ప్రభుత్వం అభిలషిస్తున్నది. అన్ని రకాల మాతా శిశు మరణాలను ముందుగానే నివారించడానికి, శిశు మరణాల రేటును ప్రతి 1,000 జననాలకు 16 కన్నా తక్కువకు తీసుకురావడానికి, రాష్ట్రాన్ని పాస్టికాహార లేమి నుంచి విముక్తి చేయడానికి, మన ప్రభుత్వం కృషి చేస్తున్నది. ఎన్టిఆర్ వైద్య పరీక్ష పథకం కింద రోగులకు లేబరేటరీ పరీక్షలు ఉచితంగా అందచేయబడుతున్నాయి. అలాగే అన్ని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల్లోనూ, కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రాల్లోనూ, రేడియాలజి, సిటి స్కాన్ సదుపాయాలు కల్పించబడ్డాయి. 'ముఖ్యమంత్రి ఆరోగ్య కేంద్రములు' పథకం కింద అన్ని మునిసిపాలిటీల్లోనూ స్పెషలిస్టు సేవలు, లాబ్ పరీక్షలు, ఉచిత మందులతో కూడిన ఆరోగ్య కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను డా. ఎన్టిఆర్ వైద్య సేవా పథకానికి రూ.1000 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. 08.12.2014 నాటికి రాజధాని అమరావతి పరిధిలో నివాసమేర్పరచుకున్న పౌరులందరికీ కొన్ని షరతులకు లోబడి ఉచిత వైద్య సేవలు అందించబడుతున్నాయి.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

95. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను ఆరోగ్యం, కుటుంబ సంక్షేమ శాఖకు రూ.7,021 కోట్లు కేటాయింపులు ప్రతిపాదించడమైనది. ఈ కేటాయింపులు గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే 15 శాతం ఎక్కువ.

జలవనరులు

96. వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, నివాస గృహావసరాలకోసం సిటీసరఫరా అందించడానికి మా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. దుర్భిక్షపీడితమైన రాయలసీమ జిల్లాలోనూ, ప్రకాశం జిల్లాలోనూ, వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలైన శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాల్లో సాగుసీటిని అత్యవసరంగా అందించడం కోసం ప్రస్తుతం నిర్మాణంలో ఉన్న 7 వధికాలను పూర్తి చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. వట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకం, తోటవల్లి బ్యారేజి, గుండ్లకమ్మ రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు, పోలవర ఆర్ఎమ్ఎస్సి వధికాల నిర్మాణం పూర్తవడమే కాక, గోదావరి జలాలను కృష్ణానదికి అనుసంధాన పరిచే కార్యక్రమం రెండవ సంవత్సరం కూడా జయప్రదంగా కొనసాగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్చే చప్పట్లు)

97. ఒక్క ఏడాది రికార్డు వ్యవధిలో వట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ప్రారంభించడం ద్వారా గోదావరి, కృష్ణా నదులను అనుసంధానం చేయడమనే దీర్ఘకాల స్వప్నం నెరవేరింది. 2015-16లో 8 శతకోటి ఘనపుటడుగుల గోదావరి జలాలను కృష్ణా నదిలోకి మళ్లించడం ద్వారా 8 లక్షల ఎకరాల్లో ఖరీఫ్ సాగుకు సాగుసీరు అందించగలిగాం. తద్వారా రూ.2500 కోట్ల విలువ గల దిగుబడి సాధించగలిగాం. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 56 శతకోటి ఘనపుటడుగుల జలాలను ఖరీఫ్ సాగు నిమిత్తం మళ్లించడం వలన ఒక్క కృష్ణా డెల్టాలోనే 10.65 లక్షల ఎకరాల మేరకు పంటలు కాపాడుకోగలిగాం.

98. 1.20 లక్షల ఆయకట్టు కలిగిన తోటవల్లి ప్రాజెక్టు, 2.60 లక్షల ఆయకట్టు కలిగిన గాలేరు నగరి సుజల స్రవంతి మొదటి దశ పథకం, 6.03 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు కలిగిన హంద్రెసివా సుజల స్రవంతి, 1.48 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు కలిగిన వంశధార 2వ స్థాయి 2వ దశ పథకం, పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువ పథకాల్ని 2017 జూన్ నాటికి పూర్తి చేయగలుగుతాం. పోలవరం హెడ్ వర్క్స్ నిర్మాణం 2018 నాటికి పూర్తవుతుంది. ఇవికాక ప్రస్తుత డెల్టా వ్యవస్థను ఆధునికీకరించడంతో పాటు ఇతర పథకాలు కూడా చేపట్టాం. ఈ పథకాలను పూర్తి చేయడానికి ప్రపంచ బ్యాంకు, జైకా, నాబార్డు, భారత ప్రభుత్వాల నుండి ఆర్థిక సహాయం రాబడుతున్నాం.

99. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో 2.15 లక్షల ఎకరాలకు సాగుసీరు అందివ్వగల పురుషోత్తవట్నం ఎత్తిపోతల పథకం చేపట్టడం జరిగింది. ఈ పథకాన్ని ప్రస్తుత ఖరీఫ్ కాలానికి ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం. పశ్చిమ

గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలో మెట్ట ప్రాంతాల్లో 2 లక్షల ఎకరాల మేరకు సాగుసీరు అందివ్వగల చింతలపూడి ఎత్తిపోతల పథకాన్ని కూడా చేపట్టడం జరిగింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

100. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇరిగేషన్ ట్రైబ్యూనుల్ ఇంప్రోవ్మెంట్ ప్రాజెక్టు 2వ దశ కింద 20 భారీ మధ్యతరహా సాగుసీటి పథకాలను ఆధునికీకరించడంతో పాటు 445 చిన్నతరహా సీటిపారుదల చెరువులను పునరుద్ధరించడానికి కూడా ప్రతిపాదించడమైనది. అదేవిధంగా ఈ ప్రాజెక్టు 2వ దశలోనూ, ఏపీసిబిడబ్ల్యుఎంపి 2వ దశ కింద 1200 చిన్నతరహా సీటిపారుదల చెరువులను ఆధునికీకరించే కార్యక్రమం కూడా రూపొందించాం. చిన్నసీటిపారుదల వనరుల కింద మొత్తం 25.60 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును గుర్తించాం. రాష్ట్రంలో వివిధ సాగుసీటి చెరువులను అనుసంధాన పరిచే కార్యక్రమాన్ని పునరుద్ధరించడంలో భాగంగా 'సీరు-చెట్టు' కార్యక్రమాన్ని అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకంగా అమలు చేస్తున్నాం. ఇందులో భాగంగా వివిధ జలాశయాల సామర్థ్యాన్ని 32,686 టిఎంసీలకు పెంచి తద్వారా 77,000 ఎకరాల మేరకు ఆయకట్టును స్థిరీకరించ గలిగాం.

101. జలవనరుల శాఖకు చేసే కేటాయింపులను బట్టి ప్రభుత్వం ఆ రంగానికి ఎటువంటి ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. కాబట్టి సాగుసీటి రంగంలో పెట్టుబడుల ప్రాధాన్యత కొనసాగుతూనే ఉన్నది. ఆ ప్రాధాన్యతకు అనుగుణంగానే 2017-18 సంవత్సరానికి రూ.12,770 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. గత సంవత్సరం కేటాయించిన రూ.7,978 కోట్ల కన్నా ఈ సంవత్సరం కేటాయింపులు 60 శాతం అధికంగా ఉన్నాయని గమనించాలి.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

ఉపాధి కల్పన, శిక్షణ, నైపుణ్యాల అభివృద్ధి

102. వృత్తివరమైన శిక్షణా కార్యక్రమాలు, విద్యా కార్యక్రమాలు మనుషుల్లో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, నాయకత్వ నైపుణ్యాన్ని పెంపొందించి తద్వారా వారు తమ అద్వితీయ ప్రతిభాపాటవాలను వినియోగించుకోవడానికి అవకాశమిస్తాయి. రానున్న కొన్ని ఏళ్లలో రాష్ట్రాన్ని నైపుణ్య విజ్ఞాన కేంద్రంగా రూపొందించాలనే మహత్తర కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం కంకణం కట్టుకుంది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ స్కిల్ డెవలప్మెంట్ కార్పొరేషన్ ద్వారా 1,51,311 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వగా అందులో 36,940 మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభించాయి. దీనదయాళ్ ఉపాధ్యాయ గ్రామీణ కౌశల్య యోజన, సాసైటీ ఫర్ ఎంప్లాయిమెంట్ జనరేషన్ - ఎంటర్ప్రైస్ డెవలప్మెంట్ ఇన్ ఎపి కింద రాష్ట్రంలో ఇప్పటిదాకా 96 పథక నిర్వహణ సంస్థలను గుర్తించడం జరిగింది. ఇప్పటిదాకా 63 శిక్షణా కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మరొక 100 కేంద్రాలు స్థాపించడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. ఈ కేంద్రాల ద్వారా ఇప్పటిదాకా 20,264 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వగా అందులో 17,293 మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభించాయి. 2 సిడిఇలు, 26 టిఎస్‌డిఐలు మొత్తం 28 సిఎస్‌ఎస్ కేంద్రాలు ఏర్పాటు పూర్తి కాగా అందులో 11 కేంద్రాలు శిక్షణా కార్యక్రమాలు మొదలుపెట్టాయి.

103. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో 19 పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థలను ఆధునికీకరించడం జరిగింది. భారత ప్రభుత్వ సహాయంతో గాజువాకలోని పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థను మోడల్ ఐటిఐగా ఉన్నతీకరించడం జరుగుతున్నది. అదేవిధంగా ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్య వద్దతిన 31 పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థలను అభివృద్ధి పరుస్తున్నాం. భారతప్రభుత్వ సహకారంతో వశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో తాడేపల్లి గూడెంలో కొత్తగా ఒక ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థతో పాటు, గుంటూరు జిల్లాలో నరసరావుపేటలో అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల కోసం కొత్తగా ఒక పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థను ఏర్పాటుచేయబోతున్నాం. అదేవిధంగా గుంటూరు జిల్లా ప్రత్తిపాడులో, చిత్తూరు జిల్లా తిరువతి వద్ద పెడ్యూల్లు కులాల విద్యార్థుల కోసం కొత్తగా 2 ప్రభుత్వ మోడల్ ఐటిఐలు, విశాఖపట్నం జిల్లాలో అచ్యుతాపురం వద్ద గిరిజన విద్యార్థుల కోసం ఒక మోడల్ ఐటిఐను కూడా ఏర్పాటు చేయబోతున్నాం.

104. పాఠశాలల్లో పనిచేస్తున్న సిబ్బందికి కొత్త సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, విద్యా బోధనా మూల్యాంకనా వద్దతుల్ని పరిచయం చేయడం కోసం 41 పాఠశాలల్లో అస్పైర్ పథకం అమలు చేయడం జరుగుతున్నది. ఈ పాఠశాలల్లో మోడల్ పాఠశాలలు, గిరిజన పాఠశాలలు, సాంఘిక సంక్షేమ గురుకులాలు కూడా ఉన్నాయి. వీటితో పాటు అదనంగా 155 మోడల్ పాఠశాలల్లో, 185 సాంఘిక సంక్షేమ గురుకుల పాఠశాలల్లో, 136 గిరిజన సంక్షేమ గురుకులాలు, ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో కూడా ఈ పథకం అమలు చేయబోతున్నాం. డిజిటల్ అక్షరాస్యతా కార్యక్రమం కింద 22 కూళాలకు చెందిన 1146 మంది విద్యార్థుల ద్వారా 28,474 మంది మహిళలకు శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగింది.

105. నైపుణ్యాల అభివృద్ధి కార్యక్రమం కింద 186 ఇంజనీరింగ్ కూళాలకు చెందిన 40,520 మంది విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 13 జిల్లాల్లోనూ నిర్వహించిన 47 జాబ్ మేళాల ద్వారా 13,430 మందికి ఉపాధి అవకాశం లభించింది. శాసనసభ నియోజకవర్గాల వారీగా జాబ్ మేళాలు మార్చి 2017 దాకా జరగనున్నాయి.

(ట్రెజరీ బెంచెస్‌చే చప్పట్లు)

106. స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్, ఎంటర్ ప్రెన్యూషిప్, ఇన్నోవేషన్ శాఖకు 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రూ.398 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

మునిసిపల్ పరిపాలనా పట్టణాభివృద్ధి

107. రాష్ట్రసాంఘిక, ఆర్థిక వ్యవస్థను సమూలంగా పరివర్తన చేయటంలో పట్టణీకరణ ముఖ్యపాత్ర పోషిస్తుందని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. 2029 నాటికి 50 శాతం పట్టణీకరణను ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా నిర్దేశించుకుంది. రాష్ట్రం అభిలషిస్తున్న సమగ్ర ఆర్థికాభివృద్ధి సుసాధ్యం కావడానికి పట్టణీకరణ కీలకం కాబోతున్నదని కూడా ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి పట్టణాభివృద్ధికి గాను మొత్తం కేటాయింపు రూ.5,207 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

108. మన రాజధాని అమరావతి నగరం తాలూకు సవివరమైన సమగ్ర ప్రణాళికను ఆమోదించి 2015-16లోనే జిల్లా గెజిట్ ద్వారా ప్రకటించటం జరిగింది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వ భవన సముదాయాల నిర్మాణం పూర్తయింది. శాశ్వత భవనాలు, ఇతర మౌలిక సదుపాయాల నిర్మాణం త్వరలోనే ప్రారంభం కానుంది. పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి ఇన్నోవేషన్ కేంద్రాల ద్వారా ఇన్నోవేటివ్ పరిశోధన చేపట్టడానికి అనువైన సానుకూల వాతావరణం రూపొందించడం కోసం అమరావతిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ సైన్సు సిటీని ప్రతిపాదించడం జరిగింది. సైన్సు మ్యూజియం ద్వారా సైన్సు విజ్ఞానాన్ని వ్యాప్తి చేయడం, సైన్సు మీద ఆధారపడ్డ ఆర్థిక చోదకాల ద్వారా ఉపాధికల్పన చేపట్టడం కూడా ఇందులో భాగాలే. ఈ కార్యక్రమాల కోసం 2017-18 సంవత్సరానికి గాను బడ్జెటులో రూ.20 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

109. రాజధాని ప్రాంత అభివృద్ధి కార్యకలాపాల కోసం 2017-18 బడ్జెటు అంచనాలలో నేను రూ.1,061 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అయితే ఈ కేటాయింపు చిన్న మొత్తం మాత్రమే. కానీ రాజధాని ప్రాంత అభివృద్ధి సంస్థ ఇప్పటికే హడ్కోతో రూ.7,000 కోట్ల మేరకు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నందున, నిధులు సమకూర్చడానికి ప్రపంచ బ్యాంకు కూడా నూత్రప్రాయంగా అంగీకరించినందున, మనం కలలు గంటున్న అమరావతిని సాకారం చేసుకోవడానికి నిధులు సమస్య తలెత్తదని భావిస్తున్నాను.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

110. రాష్ట్రంలో కొత్తగా కొన్ని ప్రాంతీయ అభివృద్ధి సంస్థలు - అనంతపురం - హిందూపురం పట్టణ అభివృద్ధి సంస్థ, కర్నూలు పట్టణ అభివృద్ధి సంస్థ, గోదావరి పట్టణ అభివృద్ధి సంస్థ, నెల్లూరు పట్టణ అభివృద్ధి సంస్థలను ఇటీవలనే ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అందుబాటులో ఉన్న వనరులతో నగరాలను నిర్మించుకోవడానికి, చాలినంత

స్తామతుతోనే గృహ నిర్మాణం చేపట్టడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ టౌన్షిప్ - ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కార్పొరేషన్‌ను ఈ మధ్యనే ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. అలాగే ఆంధ్రప్రదేశ్ అర్బన్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఎసెట్ మేనేజిమెంట్ లిమిటెడ్‌ను కూడా ఇటీవల ఏర్పాటు చేశాం.

111. జాతీయ స్కార్ప్ సిటీ మిషన్ కింద విశాఖపట్నం, కాకినాడ, తిరుపతి పట్టణాలను అభివృద్ధి పరచడానికి 2017-2018 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ.450 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. ఇవికాక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అదనంగా 13 స్కార్ప్ సిటీలను అభివృద్ధి చేస్తున్నది. అవి విజయనగరం, ఏలూరు, విజయవాడ, గుంటూరు, ఒంగోలు, కర్నూలు, అనంతపురం, కడప, నెల్లూరు, మచిలీపట్నం, చిత్తూరు, రాజమండ్రి, శ్రీకాకుళం. ఇందుకుగాను 2017-2018 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ.150 కోట్లు ప్రతిపాదించాను.

112. 'అమృత' (అటల్ మిషన్ ఫర్ రిజువనేషన్ - అర్బన్ ట్రాన్స్‌ఫర్మేషన్) కింద 33 నగర పాలక సంస్థల్లో పట్టణ సిటీ సరఫరా, మురుగు సిటీపారుదల, వరద సిటీ పారుదల, పౌర రవాణా సదుపాయాలు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో హరితావరణాలను మెరుగుపరచడం కోసం కార్యక్రమాలు చేపట్టనున్నాం. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రాష్ట్ర వార్షిక కార్యాచరణ ప్రణాళిక కింద రూ.300 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. విదేశీ సహాయంతో అమలు చేస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ మునిసిపల్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్టు కింద గుంటూరు, అనంతపురం, కాకినాడ, విజయనగరం, మార్కాపురం, బద్వేలులో 6 సిటీసరఫరా సేవాభివృద్ధి పథకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

113. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నూటికి నూరు శాతం బహిరంగ మలవిసర్జన రహిత రాష్ట్రంగా ప్రకటించబడింది. ఇప్పుడు ఆ స్థాయి కన్నా ఉన్నతస్థాయికి చేరటానికి పురోగమిస్తున్నాం. ఘన రూపంలో ఉన్న వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణకు సంబంధించి వ్యర్థ పదార్థాల నుండి విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేసే 10 కేంద్రాలను అభివృద్ధి పరుస్తున్నాం. వాటి ద్వారా రోజుకు 4,471 టన్నుల వ్యర్థ పదార్థాలను వినియోగించి 63 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేయడం సాధ్యపడుతుంది. 11 నగరాల్లో 539 ఎంఎల్డి సామర్థ్యం కలిగిన మురుగుసిటీ ప్రక్షాళనా వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయునున్నాం. ఘనరూప వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ కోసం 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను రూ.184 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

114. విజయవాడ మెట్రో రైలు పథకానికి సంబంధించి సమగ్ర పథక నివేదిక సంసిద్ధంగా ఉంది. ఈ పథకాలకు అవసరమైన ఆర్థిక సహాయం రాబట్టడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విదేశీ సహాయం కోసం ప్రయత్నాలు చేస్తున్నది. విజయవాడ-అమరావతి-గుంటూరు-తెనాలి-విజయవాడ నగరాల మధ్య హైస్పీడు సర్క్యులర్ సబర్బన్ రైలు నడువడానికి సమగ్ర పథక ప్రణాళిక రూపొందుతున్నది. ఈ పథకాల కోసం 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రూ.100 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

విద్యుచ్ఛక్తి, మౌలిక సదుపాయాలు

115. రాష్ట్రవిభజన సమయానికి రోజుకు 22.5 మిలియన్ యూనిట్ల చొప్పున విద్యుచ్ఛక్తి కొరత పడ్డ స్థితి నుంచి రాష్ట్రం మిగులు విద్యుచ్ఛక్తి దశకు ప్రయాణించింది. రాష్ట్రంలోని అన్ని గృహాలకు విద్యుచ్ఛక్తి అందించడం ద్వారా నూటికి నూరు శాతం విద్యుద్దీకరణలో రాష్ట్రం దేశంలోనే 3వ స్థానంలో నిలిచింది. సంప్రదాయేతర విద్యుత్ వనరుల రంగంలో 2800 మెగావాట్ల సామర్థ్యం సమకూడింది. 2017లో కర్నూలు జిల్లాలో, ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద సౌరవిద్యుదుత్పత్తి కేంద్రం ప్రారంభం కానుంది. ఒక్కొక్కటి 1000 మెగావాట్ల సామర్థ్యం కలిగిన మరొక 4 సౌర విద్యుదుత్పత్తి కేంద్రాలు 2018-19 నాటికి పూర్తి కానున్నాయి. 2018-19 నాటికి రాష్ట్రం 5 వేల మెగావాట్ల సామర్థ్యం కలిగిన వన విద్యుత్తును కూడా ఉత్పత్తి చేయబోతున్నది. 2017-18లో వ్యర్థ పదార్థాల నుండి విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేయగల 6 కేంద్రాలు ప్రారంభించడానికి సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

116. విద్యుచ్ఛక్తిని, ఇంధన శక్తిని సమర్థవంతంగా వాడుకోగల సంసిద్ధత విషయంలో దేశంలోనే మన రాష్ట్రం అగ్రస్థానంలో నిలబడ్డట్టుగా ప్రపంచబ్యాంకు గుర్తించింది. భారత ప్రభుత్వం నుంచి 2016 సంవత్సరానికి గాను విద్యుచ్ఛక్తి పరిరక్షణ పురస్కారాన్ని రాష్ట్రం కైవసం చేసుకుంది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

గృహవనరాల నిమిత్తం 2 కోట్ల ఎల్ ఇడి బల్బులు వంపిణీ చేయడంతో పాటు, 5.5 లక్షల సాంప్రదాయక వీధిపాల స్థానంలో ఎల్ ఇడి దీపాలు నెలకొల్పడం జరిగింది. గృహ వినియోగంలో విద్యుచ్ఛక్తిని ఆదా చేయగల పంకాలు కూడా ప్రభుత్వం వంపిణీ చేసింది. సరిగ్గా పనిచేయని సుమారు 12 లక్షల వ్యవసాయ పంపుసెట్ల స్థానంలో రానున్న మూడేళ్లలో విద్యుచ్ఛక్తిని ఆదా చేయగల, సౌర విద్యుత్తో నడవగల పంపు సెట్లు నెలకొల్పబడనున్నాయి.

117. 2015 నవంబరులో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉజ్వల్ డిస్కం అన్సారెన్స్ యోజన (ఉదయ్) ప్రారంభించింది. రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో నడిచే విద్యుచ్ఛక్తి వంపిణీ కంపెనీల ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపరచడం ఈ పథకం ఉద్దేశ్యం. మేము ఈ పథకాన్ని అంగీకరిస్తూ ఇందులో భాగంగా ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.8,256 కోట్ల మేరకు డిస్కంల రుణాన్ని చెల్లించడానికి ప్రభుత్వం భాద్యత వహించింది. రానున్న కొంతకాలం పాటు ఈ చర్య రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆర్థిక స్థితిగతుల మీద ప్రతికూల ప్రభావం చూపించబోతున్నప్పటికీ, ఇందువల్ల డిస్కంలకు ఆర్థికంగా స్వస్థత చేకూరగలదని ఆశిస్తున్నాము.

118. రాష్ట్రంలో విమానయానానికి సంబంధించిన ప్రయత్నాలు కూడా ఊపందుకున్నాయి. తిరుపతి విమానాశ్రయంలో కొత్త టెర్మినల్ భవనం నిర్మాణం పూర్తయి వినియోగంలోకి వచ్చింది. కడప విమానాశ్రయం కూడా పనిచేయడం మొదలుపెట్టింది. విజయవాడలో కొత్త టెర్మినల్ భవనం నిర్మాణం పూర్తయి వినియోగంలోకి వచ్చింది. విజయవాడ, రాజమండ్రి, తిరుపతి విమానాశ్రయాల విస్తరణ కోసం అవసరమైన భూమిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారత ప్రభుత్వ విమానాశ్రయాల సంస్థకు అప్పగించింది. రాజమండ్రిలో రన్వే విస్తరణకు సంబంధించిన పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి. ఓర్వకల్లులోను, దగదర్తిలోను నిర్మాణం కానున్న విమానాశ్రయాలకు పూర్తి అనుమతులు లభించాయి. నిర్మాణ కార్యక్రమం త్వరలోనే మొదలు కానుంది. భోగాపురం విమానాశ్రయానికి సంబంధించి భూసేకరణ 86 శాతం మేరకు పూర్తయింది. పనులు ప్రారంభించడానికి బిడ్ ప్రక్రియ పురోగతిలో ఉంది. విశాఖపట్నం, కృష్ణపట్నం, కాకినాడలో లాజిస్టిక్స్ పార్క్స్ నిర్మాణాన్ని కంకార్ చేపట్టింది. భావసాడు, మచిలీపట్నంలో కొత్త నౌకాశ్రయాల నిర్మాణానికి భూసేకరణ కార్యక్రమం మొదలయింది. అంతర్దేశీయ జలమార్గాలు.

119. సరికొత్త పద్ధతిలోనూ, సమంజసమైన వ్యయంతోనూ విద్యుత్ స్తంభాల మీద 24 వేల కిలోమీటర్ల మేరకు ఆప్టికల్ ఫైబర్ ను ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. 15 ఎంబిపిఎస్ సామర్థ్యం గల ఇంటర్నెట్ సదుపాయం, 200 చానళ్ల మేరకు టెలివిజన్, టెలిఫోను-ఈ మూడు సేవల్ని అనుసంధానపరిచే కార్యక్రమం తూర్పుగోదావరి జిల్లా మోరి గ్రామంలో చేపట్టబడింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని త్వరలోనే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విస్తరించబోతున్నాం. రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రభుత్వ సంస్థలకు, విద్యా సంస్థలకు దశలవారీగా ఇంటర్నెట్ సదుపాయం అందించబోతున్నాం. కాకినాడ నుండి శ్రీకాకుళం దాకా గ్యాస్ పైపు లైను ఏర్పాటు చేయడానికి ఏపీజిడిసి ద్వారా ఇప్పటికే టెండర్లు పిలువబడ్డాయి. జిడిసి మరియు హెచ్పిసిఎల్ కలిసి ఆంధ్రప్రదేశ్ గోదావరి కార్పొరేషన్ పేరిట కొత్త కంపెనీని ఏర్పాటు చేసాయి. దీనిద్వారా తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల్లో గ్యాస్ పైపు లైను ఏర్పాటు కానున్నది.

అంతర్దేశీయ జలమార్గాలు

120. కాకినాడ, పుదుచ్చేరి మధ్య అంతర్దేశీయ జల మార్గాలను పునరుద్ధరించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు చొరవ చూపారు. కాలువ మార్గం నిడివి 560 కి.మీ. కాగా నదిమార్గం నిడివి 328 కి.మీ. ఈ మార్గం ఉభయగోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలలో సరకు రవాణాకు ఉపకరిస్తుంది. దీని సామర్థ్యం సాలుకు 11 మిలియన్ టన్నులు. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల రవాణాకు ఈ కాలువ మిక్కిలి ఉపయోగకరం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంతర్దేశీయ జలమార్గాల అధారిటీకి భూసేకరణకు తదితర సంబంధిత కార్యక్రమాలకు సహకరిస్తుంది.

121. మొత్తం మీద విద్యుచ్ఛక్తి ఇంధన శక్తి, మౌలికసదుపాయాల కల్పన, వ్యవసాయ రంగంలో విద్యుత్ వినియోగానికి అందించే సబ్సిడీలతో కలిపి రూ.4,311 కోట్ల కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

రహదారి రవాణా

122. ఆర్థికాభివృద్ధికి, పురోగతికి రహదారులు కీలకమైన తోడ్పాటునివ్వడమే కాక గొప్ప సాంఘిక ప్రయోజనాల్ని కూడా సమకూరుస్తాయి. ప్రజా సంపదలన్నింటిలోను రహదారి నదుపాపం అత్యంత ముఖ్యమైంది. 2016-17లో వివిధ పథకాల కింద 470 కిలోమీటర్ల పొడవు గల రాష్ట్ర హైవేలు అభివృద్ధిపరచబడ్డాయి. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం 6,800 కిలోమీటర్ల పొడవు గల సింగిల్ లైన్ హైవేలున్నాయి. 2017-18లో ఏటిలో 1,000 కిలోమీటర్ల మేరకు సింగిల్ లైన్ రహదారులను 2 లైన్ల రహదారులుగా విస్తరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం. విశాఖపట్నం - చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధి పథకం కింద 372 కిలోమీటర్ల పొడవు గల రహదారుల్ని 4 లైన్ల ప్రమాణాలకు తగ్గట్టుగా ఉన్నతీకరించాలని ప్రతిపాదించడమైనది. భోగాపురం నుంచి విశాఖపట్నం దాకాను, తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడలో ఉన్న నముద్ర తీర కారిడార్ పథకంలోనూ ముందుగా అభివృద్ధి పరచవలసిన భూమిని గుర్తించే కార్యక్రమాన్ని వేగవంతం చేసాం.

123. అమరావతి-అనంతపురం ఎక్స్‌ప్రెస్ వేను అభివృద్ధి పరచడానికి తగిన నిధులు సమకూర్చడానికి భారతప్రభుత్వం సుముఖంగా ఉంది. ఇందుకు అవసరమైన భూసేకరణ కార్యక్రమం మేం మొదలుపెట్టాం. ఈ రహదారి నిర్మాణాన్ని 2019 నాటికి పూర్తి చేయాలనుకుంటున్నాం. దీనివల్ల రాయలసీమ జిల్లాల నుండి అమరావతికి ప్రయాణం చేయవలసిన దూరం, కాలం తగ్గడమే కాక అద్భుతమైన అవకాశాలకు కూడా తలుపులు తెరుచుకోనున్నాయి. ప్రపంచ బ్యాంకు రుణ సదుపాయంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్ సెక్టర్ ప్రాజెక్టు ద్వారా 5 సంవత్సరాల కాలానికి చేపట్టిన దీర్ఘకాల నిర్వహణ కాంట్రాక్టుల్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేయగలిగాం. ఆ అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని సుమారు 3,000 కిలోమీటర్ల మేరకు రాష్ట్ర రహదారులను, రాష్ట్ర బడ్జెట్ ద్వారా నిర్వహించాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాం.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

124. ఇ-ప్రగతి పథకంలో భాగంగా రవాణా శాఖ 83 రకాల సేవలను పౌరులకు ఆన్‌లైన్ ద్వారా అందించాలని భావిస్తున్నది. ఈ ఆన్‌లైన్ సేవల పథకాన్ని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు విశాఖపట్నంలో 2016 మార్చి 1వ తేదీన ప్రారంభించారు. దీని ద్వారా వాహనాల కొనుగోలుదారులు ఆన్‌టీఐ కార్యాలయానికి వెళ్లనవసరం లేకుండానే వాహనాలు కొనుగోలు చేసిన డీలర్ దగ్గర నుండి వాహనాలు రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోగలుగుతారు. ఈ ఆన్‌లైన్ రిజిస్ట్రేషన్ వ్యవస్థను మొత్తం రాష్ట్రానికంతటికీ కూడా విస్తరించటం జరిగింది.

125. రాష్ట్రంలో రైల్వే భద్రత పనుల కింద చేపడుతున్న రహదారులు, వంతెనల నిర్మాణంలోనూ, కొత్త రైల్వే లైన్ల నిర్మాణంలోనూ 50 శాతం వ్యయం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం భరిస్తున్నది. ఇందుకుగాను 2017-2018 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.135 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమయింది.

126. ఈ ఏడాది నుంచి రహదారుల నిర్వహణపైన ప్రత్యేక శ్రద్ధ కనబరచటం జరుగుతుంది. ప్రస్తుతం నిర్వహణ కోసం కేటాయించిన రూ.735కోట్లను 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.1,102 కోట్ల మేరకు పెంచి ప్రతిపాదించడమైనది. ఇది ప్రస్తుత కేటాయింపుల కన్నా 50 శాతం ఎక్కువ. మొత్తం అన్ని కార్యక్రమాలకు కలిపి రవాణా, రహదారులు, భవనాల శాఖకు 2017-18 శాఖకు రూ.4,041 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

ఉద్యోగుల సంక్షేమం

127. అన్ని తరగతుల ఉద్యోగుల సంక్షేమానికి, వారి ప్రయోజనాలకు ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. రెవెన్యూ వ్యయం మీద భారం పెరుగుతున్నప్పటికీ మేము ఉద్యోగుల సేవలకు నమూనాతప్పిన వేతనాన్ని అందించాలనే భావిస్తున్నాం. ఆ ప్రకారంగానే పొరుగు సేవల ద్వారా పనిచేస్తున్న వారికి, నైపుణ్యం లేని కార్మికులకు, పూర్తి కాలం పాటు లేదా పాక్షికంగాను పనిచేస్తున్న కంటింజెంట్ ఉద్యోగులకు, అంగన్ వాడీ కార్యకర్తలకు, సహాయకులకు, సెర్ప్ కింద పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు సంబంధించిన పారితోషికాన్ని పెంచాం. వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల్లో కాంట్రాక్టు పద్ధతి మీద పనిచేస్తున్న ఉద్యోగుల పారితోషికాన్ని పెంచే విషయం కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. కొత్త ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఉద్యోగులకు 2 విడతల కరవు భత్యం బకాయిలు విడుదల చేయబోతున్నాం.

128. ప్రభుత్వ కంపెనీలు, కార్పొరేషన్లు, స్వయంప్రతిపత్తి గల సంస్థల్లో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు కూడా సవరించిన పే స్కేళ్లు వర్తింపజేసాం. సంబంధించిన ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల ప్రకారం కంటింజెంట్ ఉద్యోగుల సేవలు క్రమబద్ధీకరించబడవలసి ఉన్నప్పటికీ, తగిన ఖాళీలు లేనందున వారి సేవలు క్రమబద్ధీకరించడానికే వారు వదలి విరమణ చేయవలసి వస్తున్నది. వారికి మేలు చేకూర్చడం కోసం వారి సేవలు క్రమబద్ధీకరించడానికి ప్రభుత్వం ఇప్పటికే సూపర్ న్యూమరరీ ప్రాతిపదికన 869 ఉద్యోగాలు కల్పించింది. ఇవికాక అర్హులైన తక్కిన ఉద్యోగుల సేవల్ని కూడా క్రమబద్ధీకరించడం కోసం మరొక 475 ఉద్యోగాలు మంజూరు చేయబోతున్నది. కొత్త ఫించను విధానం క్రింద వదలి విరమణ చేసిన ఉద్యోగులకు గ్రాట్యుటీ మంజూరు విషయమై ప్రభుత్వం చురుగ్గా పరిశీలిస్తున్నది. అలాగే కొత్త ఫించను విధానం వర్తిస్తున్న ఉద్యోగులు మరణించిన సందర్భంలో అర్హులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు, కుటుంబ ఫించన్ను, గ్రాట్యుటీ అందించగల విషయాన్ని కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. 10,000 ఉద్యోగాలను

ప్రత్యక్ష నియామకాల ద్వారా భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వం అనుమతి మంజూరు చేసింది. నియామక ప్రక్రియ పురోగతిలో ఉంది. ఇవికాక గత రెండున్నర ఏళ్ల కాలంలో 12,552 ఉద్యోగాల ఖాళీలను నింపడానికి ఈ సరికే అనుమతించడం జరిగింది. ఈ చర్యలన్నిటివల్ల రూ.2,702 కోట్ల మేరకు ఆర్థిక భారం వడననున్నది. సంవత్సరం మధ్యలో కొత్త రాజధానికి తరలివచ్చిన ఉద్యోగుల ఇబ్బందిని తగ్గించడం కోసం మహిళా ఉద్యోగులకు, పురుష ఉద్యోగులకు రెండు వసతి గృహాలను భోజన సదుపాయంతో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

యువత, క్రీడలు

129. క్రీడల ద్వారా అందరికీ ఆరోగ్యం సమకూరాలనే నినాదంతో 2016-17లో 75 క్రీడా వికాస కేంద్రాలు నిర్మించడం జరిగింది. తక్కిన నియోజకవర్గాల్లో మంజూరైన క్రీడా వికాస కేంద్రాలు 2017-2018లో పూర్తిగా నిర్మాణమవుతాయి. ఉత్తర తీరాంధ్ర, దక్షిణ తీరాంధ్ర, రాయలసీమ జిల్లాల్లో అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలు కలిగిన 3 క్రీడా సముదాయాలను నిర్మించాలని శాసన ప్రతిపాదించింది. రాష్ట్ర స్పోర్ట్స్ అకాడమీని స్థాపించాలని కూడా శాసనం కల్పిస్తున్నది. తద్వారా 6 కేంద్రాల్లో 15 క్రీడల్ని, 4 కేంద్రాల్లో వాటర్ స్పోర్ట్స్ను ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది. క్రీడాభివృద్ధికి మౌలికసదుపాయాల కల్పనకోసం 2017-18 సంవత్సరానికి గాను శాసనం రూ.195 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

130. తక్కిన సంక్షేమ శాఖల నుండి కూడా నిధులను కలిపి కూడగట్టుకుంటూ అమలు చేయగల ఒక యువతా విధానానికి తుదిమెరుగులు దిద్దుతున్నాం. ఈ విధానం ద్వారా 2017-18 ఆర్థికసంవత్సరంలో ముందుగా రూ.500 కోట్ల కేటాయింపు ప్రతిపాదిస్తున్నాం. తద్వారా తమ శక్తి సామర్థ్యాలను సాంఘిక సేవారంగంలో వినియోగించడానికి పిలుగా నిరుద్యోగ యువతకు ఆర్థికసహాయం అందిస్తాం. ఇందుకు సంబంధించిన విధి విధానాలు సమగ్రంగా రూపొందిస్తున్నాయి. అలాగే యువ సంక్షేమానికి సంబంధించిన ఇతర పథకాలకు గాను రూ.275 కోట్లు ప్రతిపాదించడమయింది.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ చే చప్పట్లు)

భూ పరిపాలన

131. పాలనలో పారదర్శకతను పెంపొందించడానికీ, వివిధ రకాల విధివిధానాలను సరళీకృతం చేయడానికీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మొదటి నుం ఎనలేని ప్రాధాన్యత నిస్తున్నది. 'లోన్ చార్జ్ క్రియేషన్ మాడ్యూల్' ద్వారా భూమి రికార్డులను బ్యాంకులతో అనుసంధానించడం జరిగింది. దేశంలోనే ఇటువంటి చర్య చేపట్టిన మొదటి రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ అని చెప్పటానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఇ-గవర్నెన్స్ విధానం కింద ఇటువంటి అత్యున్నత

స్థాయి సేవలను అందిస్తున్నందుకు 2016-17 సంవత్సరానికి జాతీయ ఇ-గవర్నెన్స్ స్వర్ణ పురస్కారాన్ని మన రాష్ట్రం కైవసం చేసుకుంది. టాబీలు ఉపయోగించి పంటల వివరాలు నమోదు చేసే ప్రక్రియను అమలుచేయడంలో కూడా దేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో నిలిచింది. 2016 రబీ కాలంలో 2.63 కోట్ల వివరాలను నమోదు చేయటం ద్వారా మనం పంటలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని నూటికి నూరు శాతం నమోదు చేయగలిగాం. ప్రభుత్వ భూమికి సంబంధించిన మొత్తం సమాచారాన్ని కంప్యూటరీకరించడమే కాక ప్రభుత్వ భూముల సమగ్ర సమాచారాన్ని 87 లక్షల ఎకరాల మేరకు నమోదు చేయడం జరిగింది.

132. గ్రామీణ పట్టణ ప్రాంతాల్లో నిలువసీడ కోసం ఎన్నో నిరుపేద కుటుంబాలు ప్రభుత్వ భూములను ఆక్రమించుకుని ఇళ్లు కట్టుకున్నట్లుగా ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. ఆ నిరుపేదలు తమని అక్కడి నుంచి ఎప్పటికప్పుడు తొలగిస్తారనే భయానికి లోనవడమే కాకుండా తమ ఇళ్లు బాగు చేసుకోవడానికి స్థానిక అధికారుల నుండి అనుమతులు పొందలేకపోతున్నారని కూడా ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చింది. కాబట్టి ఎక్కడెక్కడైతే దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన వున్న కుటుంబాలు ఆ విధంగా ఇళ్లు కట్టుకున్నారో ఆ స్థలాల మీద మరే అభ్యంతరాలు లేనట్లయితే, వాటిని క్రమబద్ధీకరించడానికి, ప్రభుత్వం ఒక్క తడవకి అనుమతినిస్తుంది. ఈ అనుమతి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 500 చదరపు గజాల మేరకు వర్తిస్తుంది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో మరే అభ్యంతరాలు లేని ఇళ్ల స్థలాలను 100 చదరపు గజాల మేరకు కేవలం దారిద్ర్య రేఖకు దిగువగా ఉన్నవారికి ఉచితంగా క్రమబద్ధీకరిస్తోంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆదాయ వనరులు

వాణిజ్య పన్నులు

133. పన్ను చెల్లించవలసిన వారందరిని పన్ను వసూలు పరిధిలోకి తీసుకురావటానికి, పన్ను మదింపు చేయడానికి, చెల్లింపుకీ తోడ్పడే విధంగా ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీని వాడుకోవడం ద్వారా ప్రభుత్వం వాణిజ్య పన్ను రాబడిని పెంపొందించుకుంటున్నది. పన్ను వసూళ్లలో భాగమైన అన్ని ప్రక్రియలు - వడ్డీ లెక్కకట్టడం, అపరాధ రుసుము, వాపసు, ఆడిట్, రహదారుల మీద, చెక్‌పోస్టుల దగ్గర వాహనాల తనిఖీపరీక్షగా పన్ను మదింపు చేసే లెక్కలు, లెక్కల్లో తేడాల సర్దుబాట్లు, నోటీసులు జారీ చేయడం వంటి వివిధ ప్రక్రియలన్నీ ఇప్పుడు ఐటీ ఆధారితంగా నడుస్తున్నాయి. వాహనాల తనిఖీపై టాబీల ద్వారా మాత్రమే జరుగుతోంది. ఆ సమాచారాన్ని తక్షణ కాలంలోనే ఆన్‌లైన్ ద్వారా చూడగలుగుతున్నాం. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం గుండా ప్రయాణిస్తున్న ట్రాన్సిట్ పాస్ వాహనాలకు, రాష్ట్రంలో ప్రవేశించే చోట, రాష్ట్రాన్ని విడిచిపెట్టే చోట ఫాటోగ్రాఫ్స్ తీయటమే కాక జిపిఎస్ ద్వారా కూడా పర్యవేక్షించగలుగుతున్నాం.

రిజిస్ట్రేషన్ స్థాంపులు

134. గత సంవత్సర కాలంలో భూములకు సంబంధించిన రిజిస్ట్రేషన్ కార్యకలాపాల్లో ప్రభుత్వం గణనీయమైన పారదర్శకతను సాధించింది. రిజిస్ట్రేషన్లకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని రెవెన్యూ శాఖ సమాచారంతోను, స్థానిక సంస్థల సమాచారంతోను అనుసంధానం చేసింది. దీనివల్ల రిజిస్ట్రేషన్ పూర్తయిన తరువాత ఆస్తుల బదిలీ వివరాలను రికార్డులో నమోదు చేయడం సులభతరమవుతుంది. రిజిస్ట్రేషన్ ప్రక్రియను ఆధార్తో అనుసంధానించడంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో నిలవడమే కాక భారత ప్రభుత్వానికి చెందిన భూ వనరుల శాఖ నుండి ప్రశంసలు పొందింది. రిజిస్ట్రేషన్ శాఖ వారి వెబ్సైట్ ద్వారా పౌరులు తమ ఆస్తిపాస్తులను ఆన్లైన్ ద్వారా పరిశీలించుకోవచ్చును. ఇవి కాక రాష్ట్రంలో ఆస్తిపాస్తులకు సంబంధించిన లావాదేవీలను రాష్ట్రంలోని ఏ రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసు ద్వారానైనా రిజిస్టరు చేసుకోగల అవకాశం కూడా కల్పించబడింది. స్థాంపు డ్యూటీలను ఆన్లైన్ ద్వారా, ఆఫ్లైన్ ద్వారా కూడా చెల్లించే వద్దతి ప్రారంభించబడింది. తద్వారా స్థాంపు డ్యూటీల చెల్లింపులో పారదర్శకత రావడమే కాక స్థాంపు కాగితాలను వినియోగించవలసిన భారం కూడా తగ్గింది. వీటితోపాటు సబ్రిజిస్ట్రార్లు, పౌరులు కూడా పెద్ద ఎత్తున నగదు చెల్లింపులు చేపట్టవలసిన అవసరం లేకుండా పోయింది.

మధ్యనిషేదం, ఎక్సైజ్

135. అక్రమ మద్య తయారీని నిర్మూలించే ఉద్దేశ్యంతో 2016 ఫిబ్రవరిలో 'సవోదయం' పేరుతో చేపట్టిన కొత్త కార్యక్రమానికి అపూర్వ స్పందన లభించింది. ఇప్పటికే 10 జిల్లాలు అక్రమ మద్య తయారీ రహిత జిల్లాలుగా ప్రకటించబడ్డాయి. మొత్తం రాష్ట్రాన్నే అక్రమ మద్య తయారీ రహిత రాష్ట్రంగా రూపొందించే దాకా ఈ స్ఫూర్తిని ఇట్లానే కొనసాగుతుంది. రాష్ట్రంలో మద్యం, బీరు పంపిణీ వ్యవస్థను ఆద్యంతం పర్యవేక్షించడానికి వీలుగా హెచ్ఎఫ్ఎస్, ఐటి ఆధారిత 'ట్రాక్ & ట్రేస్ సిస్టమ్' ను అమలు చేస్తున్నాం. శాసనసభ ఈ సమావేశాల్లోనే కొత్త ఎక్సైజ్ విధానానికి సవరణలు ప్రతిపాదించబోతున్నాం.

(ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు బెల్టు షాపుల మయం అని అన్నారు)

శాంతి భద్రతలు

136. ఏ సమాజమైనా సుస్థిరంగాను, సురక్షితంగా, భద్రంగాను ఉండాలంటే శాంతి భద్రతల నిర్వహణ అత్యంత అవసరం. ఏ ప్రభుత్వానికైనా అది ఒక ప్రాథమిక బాధ్యత. మన రాష్ట్రాన్ని పునర్నిర్మించుకుంటున్న క్రమంలో మన

పోలీసు బలగాల్ని కూడా ఆధునికరించవలసిన అవసరాన్ని మేం దృష్టిలో పెట్టుకున్నాం. పోలీసు సమాచార నెట్వర్క్ను డిజిటైజ్ చేయడంతోపాటు డయల్-100 వ్యవస్థతో దాన్ని అనుసంధానించాం. అందరూ పోలీసులూ, అధికారులతో పాటు హోంగార్డులందర్నీ కూడా గ్రూప్ వర్సనల్ ఆక్సిడంట్ ఇన్సూరెన్స్ పథకం కిందకు తీసుకురావడం జరిగింది. పెట్టుబడులు పెట్టడం ద్వారానూ, వాణిజ్య సంస్థలు నెలకొల్పడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని తమ స్వంత రాష్ట్రంగా భావించునున్న పెట్టుబడిదారులకు రాష్ట్రంలోని సుస్థిర శాంతిభద్రతలు ధైర్యాన్నివ్వగలవు కాబట్టి మన రాష్ట్రంలోని పోలీసు బలగాలను ఆధునికరించడానికి, వారు ప్రజావసరాల పట్ల మరింత బాధ్యతతో మెరిగే విధంగా తీర్చిదిద్దడానికి మన కృషి కొనసాగవలసి ఉంటుంది. పోలీస్ శాఖకు 2017-18 సంవత్సరానికి గాను రూ.5,221 కోట్లు కేటాయించడమైనది.

2015-16 ఖాతాలు

137. ఆంధ్రప్రదేశ్ అకౌంటెంట్ జనరల్ పరిష్కరించిన ఆర్థిక ఖాతాల ప్రకారం 2015 ఏప్రిల్ 1 నుండి 2016 మార్చి 31 మధ్య కాలానికి రూ.7,302 కోట్ల రెవెన్యూ లోటు, రూ. 21,863 కోట్ల ఆర్థిక లోటు కనిపిస్తున్నది. 2015 ఏప్రిల్ 1 నుండి 2016 మార్చి 31 మధ్య కాలానికి రెవెన్యూ లోటు, ఆర్థిక లోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో వరుసగా 1.20 శాతం 3.58 శాతంగా ఉన్నాయి.

సవరించిన అంచనాలు 2016-17

138. 2016-17కు సవరించిన అంచనాలు 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మన పనితీరు అద్భుతంగా ఉందని తెలియజేస్తున్నాయి. అవి బడ్జెటు అంచనాలకు అత్యంత చేరువగా ఉన్నాయి. ప్రణాళికేతర పద్ధతి కింద సవరించిన అంచనాలు రూ.82,101 కోట్లు కాగా, ప్రణాళిక పద్ధతి కింద సవరించిన అంచనాలు రూ.50,663 కోట్లు ఉన్నాయి. ప్రణాళిక బడ్జెటు అంచనాల మీద, సవరించిన ప్రణాళిక వ్యయం అంచనాలు 103.11 శాతం కాగా, బడ్జెటు అంచనాల మీద ప్రణాళికేతర వ్యయం 94.85 ఉంది. ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని ఎంతో శ్రద్ధతోనూ, పెద్దగా కోతలు విధించకుండానూ నిర్వహించుకోగలిగాం. 2016-17కు గాను రెవెన్యూ లోటు రూ.4,597 కోట్లు కాగా, ఆర్థిక లోటు రూ.19,163 కోట్లు. ఇవి రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో వరుసగా 0.73 శాతం, 3.06 శాతంగా ఉన్నాయి.

బడ్జెటు అంచనాలు 2017-18

139. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను రూ.1,56,999 కోట్ల వ్యయాన్ని నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఇందులో రెవెన్యూ వ్యయం రూ.1,25,912 కోట్ల మేరకు అంచనా వేయబడగా, క్యాపిటల్ వ్యయం రూ.31,087 కోట్లకు అంచనా వేయబడింది (ఇందులో ప్రజా రుణముల క్రింద అసలు చెల్లింపుల కోసం కేటాయించిన రూ.8,009 కోట్లు కలిసి ఉంది.) 2016-17 బడ్జెటు అంచనాల కన్నా 2017-18 బడ్జెటు అంచనాలు మొత్తం మీద 15.70 శాతం పెరుగుదలను చూపిస్తున్నాయి. రెవెన్యూ వ్యయం సుమారు 10.28 శాతం పెరగనుండగా, క్యాపిటల్ వ్యయం 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరం కన్నా 44.54 శాతం ఎక్కువ కానుంది. రెవెన్యూ లోటు రూ.416 కోట్ల మేరకు ఉండగలదని అంచనా వేయగా, ఆర్థిక లోటు సుమారు రూ.23,054 కోట్ల మేరకు ఉండగలదని అంచనా. ఆర్థిక లోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 3 శాతం ఉండగా, రెవెన్యూ లోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 0.05 శాతం ఉండగలదు.

(ఈ సందర్భంలో ట్రెజరీ బెంచెస్ బల్లలు చరుస్తూ తమ హర్షాన్ని వ్యక్తం చేశారు)

ముగింపు

140. మన రాష్ట్రం అభివృద్ధి పయనంలో చూపిస్తున్న ఈ స్ఫూర్తిని 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో కూడా ఇదే విధంగా కొనసాగించగలదని నేను నమ్ముతున్నాను. స్వామి వివేకానందుల స్ఫూర్తిదాయకమైన మాటలతో నా ప్రసంగాన్ని ముగించబోతున్నాను. స్వామి వివేకానందులు ఇలా అన్నారు-

‘మనమిలా ఉంటున్నామంటే అందుకు, మనమెట్లా రూపొందాలనుకుంటున్నామో

అందుకు కూడా మనమే బాధ్యులం. మనల్ని తీర్చిదిద్దుకునే శక్తి మన చేతుల్లోనే ఉంది.

ఇప్పుడు మనమిట్లా ఉన్నదానికి గతంలో మనం చేపట్టిన పనులే కారణం. కాబట్టి మనం

మన భవిష్యత్తులో ఎలా ఉండబోతామో మన ప్రస్తుత ప్రణాళికలే నిర్ణయిస్తాయి. అందువల్ల

మనమెట్లాంటి కృషి చేపట్టాలో మనం తెలుసుకొని తీరాలి.’

ఈ మాటలతో నేను ఈ బడ్జెట్‌ను గౌరవ సభ ఆమోదం కోసం సమర్పిస్తున్నాను.

-జై హింద్ -

జై ఆంధ్రప్రదేశ్.

SECTOR WISE ALLOCATION B.E 2017-18 (Rs. in Crores)

S. no.	Sector	Budget Estimates 2017-18		
		Revenue	Capital	Total
A	ECONOMIC SERVICES	39218.16	17357.37	56575.53
I	Agriculture and Allied Services	8790.36	300.55	9090.91
II	Rural Development	18343.04	1222.40	19565.44
IV	Irrigation and Flood Control	701.88	12068.38	12770.26
V	Energy	3737.91	536.84	4274.75
VI	Industry Minerals	1665.98	419.98	2085.96
VII	Transport	1677.67	2268.52	3946.19
IX	Science Tech, Environment	28.73	0.00	28.73
X	General Eco Services	4272.59	540.70	4813.29
B	SOCIAL SERVICES	47130.37	4138.54	51268.91
XI	General education	19897.78	486.94	20384.72
XII	Sports and Youth Services	810.19	195.00	1005.19
XIII	Technical Education	728.13	36.87	765.00
XIV	Art and Culture	78.27	0.00	78.27
XV	Medical	6574.26	446.38	7020.64
XVI	Water Supply, Sanitation	1049.03	526.31	1575.34
XVII	Housing	1326.81	129.74	1456.55
XVIII	Urban Development	4216.05	991.40	5207.45
XIX	I & P	152.97	3.00	155.97
XX	Welfare	10234.60	1126.92	11361.52
XXI	Labour and Employment	425.29	43.51	468.80
XXII	Social Security & Welfare	1636.99	152.47	1789.46
C	GENERAL SERVICES	39563.09	9591.87	49154.96
XXIV	General Services	39563.09	9591.87	49154.96
	Grand Total	125911.62	* 31087.78	156999.40

* Includes Rs.8,009 crore towards principal repayment of public debt.

(Presentation of Budget was completed at 12.23 P.M.)

MR. SPEAKER : Now, presentation of Agriculture and allied sector Budget for 2017-18 by Minister for Agriculture.

శ్రీ ప్రత్తిపాటి పుల్లారావు(వ్యవసాయం, మార్కెటింగ్ మరియు గిడ్డంగులు, వశునంవర్ధక, మత్స్య శాఖ)
గారిచే మధ్యాహ్నం 12.24ని.లకు 'వ్యవసాయ బడ్జెట్ 2017-18' సభలో ప్రవేశపెట్టబడింది.

2017-18 వ్యవసాయ బడ్జెట్ ప్రసంగం

గౌరవ అధ్యక్షుల గారికి మరియు గౌరవ సభ్యులకు

2017-18 సంవత్సరానికి నేను ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ బడ్జెట్ను ప్రవేశపెడుతున్నాను. ఈ సందర్భంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారికి ఈ పవిత్ర శాసనసభకు వరుసగా 4వ సంవత్సరం కూడా వ్యవసాయము మరియు అనుబంధ రంగాలకు సంబంధించిన 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సర బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టే భాగ్యము కల్పించినందుకు నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. మన నూతన రాజధాని అమరావతిలో నిర్మించిన శాసనసభలో మొట్టమొదటిసారిగా వ్యవసాయ బడ్జెట్ ప్రవేశపెడుతున్నందుకు గర్విస్తున్నాను.

ఇది రైతు రక్షణ ప్రభుత్వం

ఇది రైతు శ్రేయోదాయక ప్రభుత్వం

ఇది భారతదేశ చరిత్రలో తొలిసారిగా

వ్యవసాయ బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్టిన ప్రభుత్వం

రైతన్న సంక్షేమమే మన శ్వాస.... ధ్యాన.... ఆశ

ఆ రైతును రాజుగా చేసే సదాశయంతో....

సత్సంకల్పంతో.... సవినయంగా

వ్యవసాయ బడ్జెట్ను మీ ముందు సమర్పిస్తున్నాను.

ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతులు గడ్డుకాలంలో కూడా సమస్యలను అధిగమించే విషయంలో తమ నిబద్ధత చూపారు. 2016 ఖరీఫ్ సమయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వ్యవసాయరంగం పని విధానము ప్రశంసించదగినది. అనావృష్టి మరియు వర్షాభావ పరిస్థితులలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుల సామర్థ్యము మరియు నిర్వహణ గణనీయమైనది.

ముందుస్తు అంచనాల ప్రకారము వ్యవసాయము మరియు అనుబంధ రంగాలు 2016-17 సంవత్సరములో 14 శాతము వృద్ధి సాధిస్తున్నాయని తెలియజేయుటకు సంతోషిస్తున్నాను. వ్యవసాయ రంగాన్ని అభివృద్ధి చేయడం

ఈ ప్రభుత్వ ప్రధాన కర్తవ్యం. నిబద్ధతలో మరియు సమర్థవంతముగా పనిచేయుటకు వ్యవసాయము మరియు అనుబంధ రంగాలను ఒకే గొడుగు క్రిందికి తీసుకొని వచ్చుటకు మా ప్రభుత్వము కట్టుబడి ఉన్నది.

ఋతుపవనాల వైఫల్యం వలన రైతులు తమ ఆదాయాన్ని కోల్పోయి ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో వ్యవసాయానికి పునరుజ్జీవము కలిగించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. వ్యవసాయము ఒక ఆదాయ వనరుగా, ఖర్చులు తగ్గించే విధంగా, వాతావరణ ఒడిదుడుకుల పరిస్థితిని తట్టుకొనే విధంగా శక్తినిచ్చు సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులు అవసరమై ఉన్నవి. వ్యవసాయ సమస్యలు అధిగమించుటకు ఈ ప్రభుత్వం వినూత్నమైన విధానాలను మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అమలు చేయుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ కనబరుస్తుంది.

వ్యవసాయశాఖ

28.5% తక్కువ వర్షపాతం మరియు దీర్ఘకాల వర్షాభావ పరిస్థితులు ఉన్నప్పటికీ 2016-17లో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి అంచనా 156.85 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు కాగా, ఇది 2015-16లో సాధించిన 143.78 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల కంటే 9.2 శాతం అధికం. 2016-17లో పప్పుధాన్యాల ఉత్పత్తి 2015-16లో సాధించిన 12.29 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల కంటే 2.85% పెరుగుదలతో 12.64 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులుగా అంచనా వేయబడినది. వేనవి అపరాల ఉత్పత్తితో 2016-17లో పప్పుధాన్యాల ఉత్పత్తి మరింత పెరుగుతుంది. ఖరీఫ్లో వరి హెక్టారుకు 5200 కేజీల రికార్డు ఉత్పాదకత సాధించింది. అదేవిధంగా మొక్కజొన్న మరియు ప్రత్తి ఉత్పాదకత కూడా అత్యధికంగానే ఉన్నవి. తక్కువ ఉత్పత్తి గల అత్యధిక ప్రాంతాలలో ప్రాధాన్యత చూపడం, తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన సాంకేతికత మరియు అధిక ఉత్పాదకత పద్ధతులను రైతుల పొలాల్లో ప్రదర్శించడం ద్వారా ఈ ఫలితాలు సాధించగలిగాము. ప్రస్తుతము ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము, మొక్కజొన్న మరియు మినుము ఉత్పాదకతలో దేశంలోనే ప్రథమ స్థానము మరియు వరి ఉత్పాదకతలో 3వ స్థానములో ఉన్నది. పంటల వారిగా దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికల ద్వారా దేశంలోనే ప్రథమ స్థాయికి చేరుటకు మరియు భవిష్యత్తులో ప్రపంచ స్థాయికి చేరుటకు కార్యాచరణ రూపొందించడమైనది.

పట్టిసీమ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా కృష్ణాడెల్టాను స్థిరీకరించుట

గోదావరి-కృష్ణానదుల అనుసంధానము ద్వారా దేశంలోనే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నదుల అనుసంధానానికి ప్రప్రథమంగా శ్రీకారం చుట్టడం జరిగింది. ఈ నదుల అనుసంధానంతో కృష్ణా డెల్టాలో 10 లక్షల ఎకరాలను స్థిరీకరించుట ద్వారా మన రాష్ట్ర గౌరవ ముఖ్యమంత్రి పట్టిసీమ ప్రాజెక్టుకు వాస్తవ రూపం కల్పించారు. తద్వారా 2016 ఖరీఫ్ పంటలలో అత్యధిక దిగుబడులకు కారణమైంది. ఇక్కడ పాదుపు చేసిన సీటిన్ శ్రీశైలం రిజర్వాయరు J. No. 11/17 F 18

ద్వారా వర్షాభావమునకు గురౌతున్న రాయలసీమ ప్రాంతానికి మళ్ళించడం జరిగింది. ఈ సీజన్లో నికర ఆదాయం ఆర్జించిన రైతుల కళ్ళలో నంతోషాన్ని చూడగలుగుతున్నాము. రైతు నేస్తమైన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి క్రియాశీల నాయకత్వం క్రింద ఇది సాధించినందుకు మా ప్రభుత్వం ఎంతో గర్విస్తున్నది.

(ఈ సమయంలో అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

ఎండకు ఎండుతూ.... వానకు తడుస్తూ....

చుక్కపొద్దున లేచి నడిరాత్రి వరకు

ఆరుగాలం శ్రమిస్తూ గడియారం ముల్లుతో పోటిపడి

తన చెమట చుక్కలతో భూమిని తడిపి

పంటను పండించే నిరంతర శ్రామికుడు కర్షకుడు

వర్షాధార ప్రాంతాలలో కరవు నివారణ

వర్షాధార ప్రాంతాలు ప్రత్యేకించి రాయలసీమ మరియు ప్రకాశం జిల్లాల్లో కరవు నివారణ పద్ధతులు అమలు చేయుట ద్వారా రైతులలో మనోధైర్యము కల్పించబడినది. 13,334 రెయిన్ గన్లు, అదే సంఖ్యలో స్ప్రింకర్లు, 3.5 లక్షల నీటి సరఫరా పైపులు, 8560 అయిల్ ఇంజన్లు ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా 6.27 లక్షల ఎకరాలలో రక్షిత తడులను ఇవ్వడం జరిగింది. దీని వలన 538 కోట్ల రూపాయల విలువ గల 15.19 లక్షల క్వింటాళ్ళ ఉత్పత్తిని కాపాడగలిగాం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కరవు నివారణ ప్రాజెక్టు

ద్వీర్వకాలంగా వర్షాభావంతో దెబ్బతింటున్న అనంతపురం, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలలోని రైతుల సంక్షేమానికి మరియు కరవు నివారణకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కరవు నివారణ ప్రాజెక్టును (APDMP) ఈ ప్రభుత్వం ఆమోదించినది. ఈ ప్రాజెక్టు 1.65 లక్షల రైతు కుటుంబాలను కరవు బారి నుండి విముక్తి చేయుటకు మరియు వారి ఆదాయమును మెరుగుపరుచుటకు ఉద్దేశించబడినది. ఈ ప్రాజెక్టుకు ప్రతిపాదన సుమారు రూ.1100 కోట్లు కాగా, అందులో రూ.500 కోట్లు అంతర్జాతీయ వ్యవసాయాభివృద్ధి నిధి (IFAD) నుండి సమకూర్చబడతాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమగ్ర సాగునీటి మరియు వ్యవసాయ రూపాంతరీకరణ ప్రాజెక్టు

మన ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ సమగ్ర సాగునీటి మరియు వ్యవసాయ రూపాంతరీకరణ ప్రాజెక్టును ప్రతిపాదించినది. ఈ పథకము ప్రపంచ బ్యాంకు నిధుల ద్వారా 6 సంవత్సరాలపాటు అమలు చేయబడుతుంది. దీని ద్వారా 1,211 చెరువుల ఆయకట్టు ప్రాంతాలలో 1.47 లక్షల హెక్టార్ల వ్యవసాయ భూమి కలిగిన 2 లక్షల వ్యవసాయ కుటుంబాలకు లబ్ధిచేకూరుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు అంచనా మొత్తము రూ.1,600 కోట్లు.

భూసార పరీక్షా పత్రములు

భూసార పరీక్ష ఆధారిత సిఫారసులతో 42 లక్షల మంది రైతులకు భూసార పరీక్షా పత్రములు పంపిణీ చేయుట ద్వారా దేశంలోనే వరుసగా రెండవ సంవత్సరం కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది. అంతేగాక 2017 జూన్ నెలాఖరుకు రాష్ట్రంలోని రైతులకందరికి భూసార పరీక్షా పత్రములను అందచేయడం జరుగుతుంది. ఇప్పటి వరకు 17.62 లక్షల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో అవసరమైన నూళ్ళ పోషకాల లోపాలను చక్కదిద్దుటకు, అధిక ఉత్పాదకతను సాధించుటకు సంపూర్ణ స్థాయిలో అవసరమైన నూళ్ళ పోషకాలను 50 శాతం రాయితీపై మా ప్రభుత్వము సరఫరా చేస్తున్నది. ఈ విధముగా అవసరమైన నూళ్ళపోషకాలను సరఫరా చేయుటకు ప్రత్యేకంగా బడ్జెటు కేటాయింపు చేసిన ఏకైక ప్రభుత్వము మదేనని తెలియచేయటానికి సంతోషిస్తున్నాను.

వెబ్‌ల్యాండ్ ఆధారిత మరియు ఆధార్‌కార్డు అనుసంధానముతో బయోమెట్రిక్ వద్దతిద్వారా విత్తనాల పంపిణీ

ముందస్తు సేకరణ ద్వారా రైతులకు సకాలంలో నాణ్యమైన విత్తనాలు సరఫరా చేయడం సులభమైంది. 2016 ఖరీఫ్‌లో వేరుశనగ విత్తనాలు మరియు రబీలో శనగ విత్తనాలు వెబ్‌ల్యాండ్ ఆధారిత బయో మెట్రిక్ వద్దతిద్వారా ఆధార్‌కార్డు అనుసంధానంతో దేశంలోనే ప్రప్రథమంగా పంపిణీ చేయడమైనది. దీనివలన విత్తన పంపిణీలో పారదర్శకత మరియు క్షేత్రస్థాయి అవకతవకలను నివారించడం సులభమైంది. రైతులు పెద్దపెద్ద క్యూలలో నిలబడి అసౌకర్యానికి గురికావడం మరియు విత్తన లభ్యతపై హామీ లేకపోవుట అనేది గత చరిత్ర. రాష్ట్రమంతటా 2017-18లో అన్నిరకాల విత్తనాల పంపిణీ ఇదేవిధంగా చేయుటకు అన్ని చర్యలు తీసుకొనబడతాయి. నాణ్యమైన విత్తనాలు సరఫరా చేయుట మాత్రమే కాక వ్యవసాయదారుల ప్రయోజనాలను కాపాడుటకు కొత్త “విత్తన చట్టము”ను తీసుకొని రావటానికి మా ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టింది. నాణ్యత గల విత్తనాల మరియు సరఫరా కొరకు ప్రత్యేక మార్గదర్శకాలు కూడా జారీ చేయబడినాయి.

కమ్యూనిటీ మేనేజ్ నీడ్ సిస్టం

అనంతపురం జిల్లాలో ప్రారంభించిన గ్రామ స్థాయి రైతు పొలాలలో విత్తనాల ఉత్పత్తిని, ప్రభుత్వేతర సంస్థల (NGO) సహకారంతో నాణ్యమైన విత్తనాలు సకాలంలో స్థానికంగా సరఫరా చేయడం మంచి ఫలితాలనిచ్చింది. ఈ వద్దతిలో 2017 ఖరీఫ్ లో లక్ష క్వింటాళ్ళ వేరుశనగ విత్తన పంపిణీ రాయలసీమ జిల్లాలో అమలుపరచుటకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేయబడినవి.

మెగాసీడ్ పార్క్

ఆచార్య యన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, అమెరికాలోని అయోవా (ఐగిల) విశ్వవిద్యాలయం మరియు వ్యవసాయ శాఖ సహకారంతో కర్నూలు జిల్లాలో 'మెగా సీడ్ పార్క్' ప్రారంభించుటకు మా ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకోవడం జరిగింది.

వరిచేల గట్లపైన కందిపంట పెంపకమును ప్రోత్సహించటం

వరిచేల గట్లపైన కందిపంట 2.43 లక్షల ఎకరాలలో, వేరుశనగ, వ్రత్తి మరియు ఇతర తృణ దాన్యాల పంటలలో అంతర పంటగా 11.4 లక్షల ఎకరాలలో పండించుట వలన నత్తలితాలు సాధించడం ద్వారా రైతులకు హెక్టారుకు రూ.10,000/-ల అదనపు ఆదాయం వచ్చింది.

ఖరీఫ్ కు ముందు మరియు వేసవిలో వప్పుధాన్యాల సాగు ప్రోత్సాహం

గుంటూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాల్లోని నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు వరిధిలో 1.42 లక్షల ఎకరాలలో ఖరీఫ్ కు ముందు వప్పుధాన్యాల సాగువలన రైతులకు మంచి రాబడి వచ్చింది. వచ్చే సీజన్ లో కూడా 3 లక్షల ఎకరాలలో ఈ రీతిగా పండించుటకు ప్రణాళికలు తయారు చేయబడినవి. గోదావరి జిల్లాల్లో కూడా సిటి పాదుపుతోపాటు పంటల క్రమబద్ధీకరణ ద్వారా 5 లక్షల ఎకరాలలో వేసవి వప్పుధాన్యాలను మూడవ పంటగా పండించడం జరుగుచున్నది. దీనివలన రైతులకు అదనపు ఆదాయం నమకూరుతుంది.

వ్యవసాయ యాంత్రీకీకరణ

వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ మా ప్రభుత్వానికి మరో ప్రధాన అంశము. రైతులకు వ్యవసాయ యంత్రాలను 50% నుంచి 70% వరకు రాయితీపై సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది. 'కస్టం హైరింగ్ సెంటర్స్' (CHC) ను అభివృద్ధి చేయడంపై ప్రభుత్వం ఎక్కువగా దృష్టి సారించింది. తద్వారా చిన్న, సన్నకారు మరియు కౌలు రైతులు ఎక్కువ ఖరీదైన యంత్రాలను ఉపయోగించుకొనే అవకాశం కలుగుతుంది. ప్రభుత్వ ప్రభుత్వేతర భాగస్వామ్యంతో

(పిపిపి) యంత్రాల తయారీదార్ల సహకారంతో అన్ని జిల్లాల్లో 200 కస్టం హైరింగ్ కేంద్రాలు (CHC) ఏర్పాటుచేయనున్నది. 2016-17లో వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ క్రింది రూ.286 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. సమగ్రమైన జీవనోపాధి మెరుగుపరుచుట కొరకు జపాన్ ఇంటర్నేషనల్ కో-ఆపరేషన్ ఏజెన్సీ (JICA) సహకారంతో రాష్ట్రంలో రెండు వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ శిక్షణా కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ శిక్షణా కేంద్రాల ద్వారా గ్రామీణ యువత మరియు రైతులకు అన్ని రకాల వ్యవసాయ యంత్రాల నిర్వహణ మరియు ఉపయోగించుకొనే విధానంపై శిక్షణ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలో 20 రైతు ఉత్పత్తి సంఘాలను (ఎఫ్పిఓ) మరియు 921 గ్రామ రైతు సమాఖ్యలను ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది.

పాలం పిలుస్తోంది

2016-17లో కూడా పాలం పిలుస్తోంది కార్షక్రమం కొనసాగివబడి 64,979 గ్రామ సందర్శనలు చేయడం జరిగింది. వాటిలో ఇచ్చిన సూచనలు మరియు సలహాల ద్వారా 16.92 లక్షల రైతులను చైతన్యపరచడం జరిగింది.

చంద్రన్న రైతు క్షేత్రాలు

51260 హెక్టార్లలో చంద్రన్న రైతు క్షేత్రాలలో ఉత్తమ పంట యాజమాన్య పద్ధతుల ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేయడమైంది. దీనివలన అన్ని పంటల దిగుబడులలో 5% నుండి 20% పెరుగుదల గమనించడమైనది.

ఇంటర్నెట్ ఆఫ్ థింగ్స్

వ్యవసాయంలో సమర్థవంతమైన సాంకేతికతను ఉపయోగించుట కొరకు క్షేత్రస్థాయి విస్తరణ నిర్వాహకులకు టాబ్స్ ఇవ్వబడినవి. టాబ్స్ ఉపయోగించి రైతుల వారిగా, సర్వే నెంబరు వారిగా ఖరీఫ్ మరియు రబీ పంటల సమోదర్చు -క్రాప్ ద్వారా విజయవంతంగా పూర్తి చేయడం జరిగింది.

ఈ విధానము మన దేశంలోనే ప్రప్రథమం. క్షేత్రస్థాయిలో తెగుళ్ళు మరియు డలను గుర్తించి తక్షణ నివారణ చర్యల కొరకు పెస్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ ఐ.ఖీ అనే అప్లికేషన్ అభివృద్ధి చేయబడినది. భారత వాతావరణ శాఖ మరియు వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం సాంకేతిక సహకారంతో వాతావరణ ఆధారిత పంటల సలహాలు రైతులందరికీ తెలుగులో ఖిఖిలు పంపబడుచున్నవి. కేటగిరి వారిగా వివిధ స్కీముల పనివిధాన సూచికలు, వాస్తవ సమయాధారిత గ్రోత్ ఇంజన్లు అజమాయిషీ కొరకు వ్యవసాయ డాష్ బోర్డు ఏర్పాటు చేయబడినది. రాష్ట్రంలో J. No. 11/17 F 19

ప్రతీ రైతుకు అందించబడిన అన్ని విధాల ప్రయోజనాల కూర్పు కొరకు ఫార్మర్ బుక్ అనే సాఫ్ట్‌వేర్ అభివృద్ధి చేయబడుతుంది. అంతర్జాతీయ వరి పరిశోధన స్థానం (IRRI), వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయము (ANGRAU), ఆంధ్రప్రదేశ్ స్పేస్ అప్లికేషన్ సెంటర్ మరియు వ్యవసాయ శాఖ సంయుక్త సహకారంతో ఉపగ్రహ ఆధారిత వరి వంట పర్యవేక్షణ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేస్తున్నాము. వంటల బీమా అమలులో ఎదురయ్యే సహజావస్థలను అధిగమించడానికి ఉపగ్రహ ఆధారిత వంట దిగుబడి అంచనా ఉపయోగపడుతుంది.

వ్యవసాయ ఋణం

రైతులు సకాలంలో పెట్టుబడులను సమకూర్చుకొనుటకు 2016-17లో రూ.45,512 కోట్లు వంట ఋణాలుగా మరియు రూ.13,018 కోట్లు దీర్ఘకాలిక ఋణాలుగా బ్యాంకులు ఋణమిచ్చి సహకరించాయి.

ఋణ అర్హత పత్రాలు

కౌలు రైతులకు వంట ఋణాలు అందించుటకు గాను మా ప్రభుత్వము ఋణ అర్హత పత్రములను జారీ చేసినది. 2016-17లో 80,082 మంది రైతులకు రూ.202.22 కోట్లు పంపిణీ చేయడం జరిగింది. ఋణ అర్హత పత్రములను పొందలేని వారికి వంట ఋణాలు పొందే సౌకర్యం కల్పిస్తూ వ్యవసాయ శాఖ వంట సాగు ధృవపత్రాలను (నర్టిఫికేట్ ఆఫ్ కల్టివేషన్) జారీ చేస్తున్నది. మా ప్రభుత్వం కౌలు రైతులకు అధిక ప్రధాన్యత కల్పిస్తూ వారికి ఋణ సౌకర్యము పెంచేందుకు చర్యలు చేపట్టుచున్నది.

ఋణ ఉపశమనము

వ్యవసాయ ఋణ ఉపశమన పథకము క్రింద రెండవ విడతగా 10 శాతము వడ్డీతో కలిపి ఇప్పటివరకు రూ.3024 కోట్లు విడుదల చేయడమైనది. అంతేకాకుండా ఇప్పటి వరకు 8.57 లక్షల రైతుల ఫిర్యాదులు పరిష్కరించడమైనది. 2016-17లో 2.23 లక్షల ఉద్యానవన రైతుల ఖాతాలలో రూ.384.47 కోట్లు జమ చేయడమైనది.

సేంద్రియ వ్యవసాయం / పెట్టుబడి లేని ప్రకృతి వ్యవసాయం

మా ప్రభుత్వం చేసిన మరొక మంచి కార్యక్రమము సేంద్రియ వ్యవసాయం / పెట్టుబడి లేని ప్రకృతి వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడం, వ్యవసాయంలో పెట్టుబడులను తగ్గించుకుంటూ, ఒడిదుడుకులను తట్టుకుంటూ అధిక ఉత్పాదకతను సాధిస్తూ నికరాదాయాన్ని పెంచుటకు ఇది తోడ్పడుతుంది. ఈ విధానం రాష్ట్రమంతటా 704 గ్రామాలలో 131 క్లస్టర్లలోని 1.25 లక్షల హెక్టార్లలో, 1.25 లక్షల రైతులకు లబ్ధి చేకూర్చేవిధంగా అమలు

చేయబడుతుంది. ప్రతి క్లస్టరు నందు ఒక రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘం ఏర్పాటు చేయటం జరుగుతుంది. 2017-18లో మరో 100 క్లస్టర్ల ఏర్పాటుకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేయబడినవి.

వ్యవసాయ శాఖ, రైతు సాధికార సంస్థ మరియు ‘అజిం ప్రేమ్ జీ ఫిలాంట్రఫిక్ ఇనిషియేటివ్స్’ (APPI) వారితో త్రిపాక్షిక అవగాహన ఒప్పందము జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రకృతి వ్యవసాయమును ప్రోత్సహించుటకు గాను రూ.100 కోట్లు ఇచ్చుటకు అక్రూఢ సమ్మతించినది.

ఉద్యానవన శాఖ, పశుసంవర్ధక, గ్రామీణాభివృద్ధి, విద్యుత్ మరియు ఇతర అనుబంధ శాఖల సమన్వయంతో రైతుల జీవనోపాధి కల్పన ద్వారా ఆదాయ పెంపుదలపై మా ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టింది. పంట సాంద్రతను మరియు ఉత్పాదకతను పెంచుటకు వ్యవసాయశాఖ సీటి యాజమాన్యము మరియు సమర్థవంతమైన సీటి వనరుల వినియోగం కొరకు సీటి పారుదల శాఖ సమన్వయంతో ముందుకు సాగుతుంది.

గౌరవ సభాపతి వర్యా!

మా ప్రభుత్వం వ్యవసాయ ఫలాలు అభివృద్ధి ముఖ్యముగా చిన్న, సన్నకారు మరియు కౌలు రైతులకు చేరేటట్లు మరిన్ని చర్యలు చేపడుతుంది. వ్యవసాయంలో రెండంకెల అభివృద్ధి సాధించుటకు ఈ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉన్నది.

“రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంకల్పం - లాభసాటిగా వ్యవసాయం - రైతు సంక్షేమము”

2017-18లో వ్యవసాయానికి ప్రణాళిక వ్యయము రూ.1170 కోట్లు మరియు ప్రణాళికేతర వ్యయము రూ.4355 కోట్లుగా ప్రతిపాదించడమైనది.

పంట దిగుబడి పెంచుటకు, నూత్నపాషక లోపాలను సవరించుటకు, సమగ్ర పాషక యాజమాన్య వధకము ద్వారా నూత్నపాషకాలను సరఫరా చేయటం జరుగుతుంది. ఈ వధకము కొరకు రూ.61 కోట్లు కేటాయించడమైనది. పంటలలో సుస్థిర దిగుబడి సాధించుటకు, వివిధ సీటి సంరక్షణ వద్దతులను అమలు చేయటం జరుగుతుంది. ఇందు కోసం రూ.10 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

వ్యవసాయ వ్యయమును తగ్గించుటకు, సుస్థిర జీవనోపాధి కల్పనకు సేంద్రియ మరియు ప్రకృతి వ్యవసాయమును మా ప్రభుత్వము ప్రోత్సహిస్తున్నది. దీనికొరకు బడ్జెట్ లో రూ.25 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

పెరుగుతున్న వ్యవసాయ యంత్రాల అవసరాన్ని తీర్చేందుకు రూ.147 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. దీని ద్వారా సకాలంలో భూమిని దున్నకోవటం, విత్తుకోవటం, నాట్లు వేసుకోవడం మరియు వంట కోతలను చేపట్టుకొని ఆశించిన, నాణ్యమైన దిగుబడులను పొందవచ్చును.

క్షేత్రస్థాయి సామర్థ్యపు వెంపు కొనసాగింపుపై మా ప్రభుత్వం దృష్టిపెట్టటం జరిగింది. ఇందుకొరకు రూ.62 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

“పాలం పిలుస్తోంది” మరియు “చంద్రన్నరైతు క్షేత్రాల” నిర్వహణ కొరకు రూ.17 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినవి.

వ్యవసాయంలో ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ ద్వారా క్రాప్ బుకింగ్, వంటలు మరియు వాతావరణ సలహాలు, మార్కెటింగ్ అనుసంధానము కొరకు ప్రభుత్వం అధిక ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నది. ఇందుకుగాను రూ.5 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ మార్కెట్ డ్వారా ఎరువులను నిల్వ చేస్తూ వంట సమయంలో అవసరమైన మొత్తంలో ఎరువులను సకాలంలో సరఫరా చేయుటకు, రూ.5 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. మండల, జిల్లా స్థాయిల్లో కార్యాలయ భవనముల ఏర్పాటుకు రూ.5 కోట్లు ప్రతిపాదించబడింది.

సకాలంలో నాణ్యమైన విత్తనాల సరఫరాకు మరియు వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయ సహకారంతో వ్యవసారు విత్తనోత్పత్తి క్షేత్రాలలో మూల విత్తన ఉత్పత్తి కొరకు గాను రూ.220 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

వడ్డీలేని ఋణాలు

లక్ష రూపాయల వరకు తీసుకున్న వంట ఋణము సకాలంలో తిరిగి చెల్లించినట్లయితే రైతులకు వడ్డీలేని వంట ఋణాల సౌకర్యము కల్పించడమైనది. దీనికొరకు రూ.172 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినది.

పావలా వడ్డీ

లక్ష రూపాయల నుంచి 3 లక్షల రూపాయల వరకు వంట ఋణాలు పొందిన రైతులు సకాలంలో చెల్లించినట్లయితే పావలా వడ్డీతో వంట ఋణాలు పొందే సౌకర్యం కల్పించబడింది. దీనికొరకు రూ.5 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినది.

పంటల బీమా పథకమును ఎక్కువమంది రైతులకు వర్తించుటకు విధి విధానాలను తదనుగుణంగా మార్పు చేస్తూ కనీసం 50% రైతులకు చేరే విధంగా “ప్రధానమంత్రి ఫసల్ బీమా యోజన” (PMFBY) పథకము అమలు చేయబడుతుంది. దీనికొరకు రూ.269 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినది.

కేంద్ర సహాయంతో చేపట్టే అభివృద్ధి పథకాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటా 40% క్రింద రూ.301 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినది.

ఋణ ఉపశమనము

ప్రభుత్వ వాగ్దానానికి అనుగుణంగా రైతుల ఋణ ఉపశమనానికి మరియు వారిని కష్టాల నుండి గట్టెక్కించుటకు మూడవ విడతగా రూ.3600 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

(ఈ సందర్భంలో అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

వ్యవసాయంలో రెండంకెల అభివృద్ధి సాధించుటకు మా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. దీనికొరకు ఆధునిక సాంకేతికత మరియు పరిశోధనను ఉపయోగిస్తూ వ్యవసాయ వ్యయాన్ని తగ్గిస్తూ, అధికోత్పత్తిని సాధించి రైతుల నికరాదాయం పెంచుటకు ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది.

ఆచార్య ఎన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం

పరిశోధన, బోధన మరియు విస్తరణ ముఖ్య విధులుగా, వ్యవసాయ, వ్యవసాయ ఇంజనీరింగ్ మరియు టెక్నాలజీ, గృహ విజ్ఞానం మరియు సంబంధిత రంగాలలో, లాభసాటి మరియు సుస్థిర వ్యవసాయం కోసం ఆచార్య ఎన్.జి.రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం నిరంతరం కృషి చేస్తున్నది. లాం, గుంటూరులో వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేసేందుకుగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు 123 కోట్ల రూపాయలను విడుదల చేశారు. లాం లోని కొత్త క్యాంపస్ ఫ్యాకల్టీ బ్లాక్ కింద మొదటి భవనం 2017, మార్చిలో ప్రారంభించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. రాబోయే కాలంలో వ్యవసాయ మరియు నెవుణ్స అభివృద్ధిలో సమన్వయ మరియు సవాళ్ళను అధిగమించి, లాభసాటి వ్యవసాయం కొరకు, వ్యవసాయ కోర్సుల పట్ల పెరుగుతున్న డిమాండ్ మరియు మానవ వనరుల అవసరం నేపథ్యంలో, 2016-17 విద్యా సంవత్సరం నుండి అన్ని డిగ్రీ కోర్సులలో 25% సీట్లు పెంచడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం రెండు క్రొత్త ప్రభుత్వ వ్యవసాయ పాలిటెక్నిక్లను కృష్ణా జిల్లాలోని ఘంటశాల మరియు అనంతపురం జిల్లాలోని J. No. 11/17 F 20

రామగిరిలో ప్రారంభించడం జరిగింది. ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, చింతపల్లిలో సేంద్రియ వ్యవసాయ డిప్లొమాను ప్రవేశపెట్టారు. 2016-17 సంవత్సరంలో ప్రైవేటు రంగంలో 6 వ్యవసాయ కళాశాలలు మరియు 19 పాలిటెక్నిక్లను స్థాపించడం జరిగింది. కళాశాలల మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయుటకు రూ.175 కోట్లు, పరిశోధన సంస్థల మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయుటకు రూ.86 కోట్లు మరియు కృషి విజ్ఞాన కేంద్రాల మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయుటకు రూ.23 కోట్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేయటం జరిగినది.

వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం వారు, ఈ సంవత్సరంలో వరి, మినుము, శనగ, వేరుశనగ మరియు ప్రొద్దుతిరుగుడులో 7 కొత్త వంగడాలను విడుదల చేయడం జరిగింది. ముఖ్యమైన పంటలలో నాణ్యమైన విత్తనాన్ని అందించే ఉద్దేశ్యంతో వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం వారు 11,923 క్వింటాళ్ళ బ్రీడర్ విత్తనం మరియు 14,430 క్వింటాళ్ళ మూల విత్తనాన్ని అభివృద్ధి పరచి, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విత్తన కార్పొరేషన్, జాతీయ విత్తన కార్పొరేషన్, ప్రైవేటు విత్తన కంపెనీలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు మరియు రైతులకు అందించడం జరిగినది.

లాం (గుంటూరు), ఘంటశాల (కృష్ణ), ఆముదాలవలస (శ్రీకాకుళం) మరియు తంగడంచ (కర్నూలు) పరిశోధన స్థానాలను అవరాల విత్తన హబ్లుగా అభివృద్ధి పరచడం జరిగినది. దేశంలో అవరాల ఉత్పత్తిని దేశీయంగా పెంచడానికి అవరాల విత్తన హబ్లుగా మూడు కె.వి.కె.లను (రెడ్డిపల్లి, ఘంటశాల మరియు ఆముదాలవలస) గుర్తించారు. టోల్ ఫ్రీ నెంబరు ద్వారా రైతులకు వ్యవసాయ సలహాలను ఇవ్వడానికి ఫార్మర్స్ కాలే సెంటర్ను ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, లాం లో ప్రారంభించారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని విజయరాయ్లో నూతన మొక్కజొన్న పరిశోధన స్థానం స్థాపించుటకు చర్యలు తీసుకొనబడుచున్నవి. కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, కడప 'మహేంద్ర సమృద్ధి ఇండియా అగ్రి అవార్డ్ 2016'ను జాతీయ స్థాయిలో "ఉత్తమ కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం సమ్మాన్" ను అందుకున్నారు. అంతేకాకుండా, ఐదవ జోన్లో కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం, ఆముదాలవలసకు "ఐ.సి.ఎ.ఆర్.జోనల్ ఉత్తమ కె.వి.కె 2015" అవార్డు వచ్చింది. భారత వ్యవసాయ పరిశోధన మండలి 16 పోస్ట్లతో అదనంగా కొత్త కృషి విజ్ఞాన కేంద్రంను కొండెంపూడి (విశాఖపట్నం)లో మంజూరు చేశారు. వ్యవసాయంలో యువతను ప్రోత్సహించడానికి కొత్త స్కీమ్ "అట్రాక్టింగ్ అండ్ రిటైనింగ్ యూత్ ఇన్ అగ్రికల్చర్" (APRYA-ఆర్య) ను ఆంధ్రప్రదేశ్లోని కె.వి.కె. నెల్లూరుకు మంజూరు చేయడం జరిగినది.

నైపుణ్య అభివృద్ధి శిక్షణ పథకం కొరకు వృత్తి శిక్షణను ఇవ్వటానికి 6 కృషి విజ్ఞాన కేంద్రాలను ఎంపిక చేశారు.

వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని బలోపేతం చేయుటకు మరియు పరిశోధన కార్యక్రమ నిర్వహణ కొరకు 2017-18 సంవత్సరానికి రూ.308 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

ఉద్యానవనశాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉద్యానవన రంగానికి అనుకూల పరిస్థితులు ఉండడం వలన మన రాష్ట్రం దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉన్న రాష్ట్రాలలో ఒకటిగా ఉన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆయిల్ పామ్, బొప్పాయి, కొబ్బరి మరియు మిరప ఉత్పత్తిలో ప్రథమ స్థానంలోను, మామిడి, టమోటా ఉత్పత్తిలో ద్వితీయ స్థానంలో ఉన్నది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి వర్యులు రాష్ట్రాన్ని “హార్టికల్చర్ హబ్”గా అభివృద్ధి పరచి తద్వారా ఉద్యానవన వంటల విస్తీర్ణాన్ని ప్రస్తుతం ఉన్న 20 శాతం నుండి రాబోవు 3 సంవత్సరాలలో 35 శాతానికి పెంచడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకొన్నారు. ‘ప్రాథమిక రంగ మిషన్’ ద్వారా స్థూల ఆదాయ విలువలో రెండంకెల వృద్ధి సాధించుటకు ఉద్యానవన రంగాన్ని ఒక ముఖ్యమైన గ్రోత్ ఇంజిన్ గా గుర్తించడం జరిగింది. 2015-16 ఆర్థిక సంవత్సరం స్థూల ఆదాయ విలువలో 9.95 శాతంగా ఉన్న ఉద్యానవనరంగ వాటా 2016-17 సంవత్సరంలో ముందస్తు అంచనాల ప్రకారం 16.79 శాతం వృద్ధి అంచనా పేయబడినది. రాష్ట్రస్థూల ఆదాయ విలువలో ఉద్యానవనరంగ వాటాను రూ.49.845 కోట్లు ప్రస్తుత ధరల ప్రాతిపదికన 2016-17 సంవత్సరానికి 20.17 శాతం వృద్ధి లక్ష్యంగా నిర్దేశించబడింది. అలాగే 2017-18 సంవత్సరానికి గాను 25 శాతం వృద్ధి రేటును లక్ష్యంగా సూచించడమైనది.

ప్రధానమంత్రి కృషి శింఛాయి యోజన పథకము క్రింద నిర్దేశించిన 1,50,000 హెక్టార్ల లక్ష్యానికి గాను ఫిబ్రవరి మాసాంతానికి 1,15,000 హెక్టార్లలో బిందు మరియు తుంపర సేద్యమును అమలు పరచటం జరిగింది. 2017-18 సంవత్సరమనకు గాను 2 లక్షల హెక్టార్లు లక్ష్యంగా నిర్దేశించడం జరిగింది. సూక్ష్మ సేద్యం ద్వారా 21 నుండి 29 శాతం వరకు అధిక ఉత్పత్తిని పొందడం ద్వారా రైతుల ఆదాయం 22 నుండి 64 శాతం వరకు పెరిగింది.

రాష్ట్రప్రభుత్వం “ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘం పాలిసీ - 2016” తయారుచేసి, కార్యాచరణ మార్గదర్శకాలను కూడ విడుదల చేయడం ద్వారా రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘ కార్యకలాపాలను సంఘమే నిర్వహించుకొనుటకు చేయూతనిచ్చింది. వ్యవసాయ మరియు అనుబంధ రంగాలలో రాబోవు 3 సంవత్సరాలలో 1000 రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాల ఏర్పాటును లక్ష్యంగా నిర్దేశించబడినది. రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాల ఏర్పాటుపై అవగాహన కల్పించుటయే గాక సామూహికంగా ఎరువులు, పురుగు మందుల కొనుగోలు మరియు సంఘ సభ్యుల ఉత్పత్తుల సంగ్రహణ, మార్కెటింగ్ మొదలగు కార్యక్రమాలు చేయుటకు రైతులను రైతు ఉత్పత్తి సమాఖ్య (ఎఫ్పిఓ) లేక రైతు ఉత్పత్తి కంపెనీ (ఎఫ్పిసి) గా ఏర్పాటు అయ్యేవిధంగా ప్రోత్సహించి తద్వారా వంట ఉత్పత్తి ఖర్చును తగ్గించుటకు, రైతు నికర ఆదాయాన్ని పెంచుటకు ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 6 ఆగస్ట్ 2016 తేదీన ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు రంగ భాగస్వామ్య ప్రతిపాదికన రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాల ఏర్పాటు ప్రారంభించినది. ఈ పథకం ద్వారా రైతులకు రెండింతల లబ్ధి పొందేందుకు కోత అనంతర యాజమాన్యము, ప్రాసెసింగ్ మరియు

వాల్యూ అడిషన్ మొదలగు చర్యలకు మౌళిక వసతుల ఏర్పాటు చేయుటకు 18 కార్పొరేట్ సంస్థలతో ప్రభుత్వం ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది.

నూతన సాంకేతిక పద్ధతులైన రక్షిత సేద్యంతో పువ్వులు మరియు కూరగాయల సాగు (పాలీ హౌస్ - షేడ్ నెట్ హౌస్), పందిర్లపై తీగజాతి కూరగాయల సాగు, బ్రెల్లీస్ తో టమోటా సాగు, మల్చింగ్ తో తీగజాతి కూరగాయల సాగు, సూక్ష్మ సేద్యం ద్వారా సీటిని సమర్థవంతంగా వినియోగించుకుంటూ, సీటిలో కరిగే ఎరువులను కూడా ఈ విధానంలో అందించడం ద్వారా ఉత్పత్తి 30 శాతం మరియు రైతు నికర ఆదాయం 35 శాతం పెరిగింది.

కరవు వీడితే ప్రాంతాలలో సేద్యపు సీటి నద్వినియోగం కొరకు, కరవు కాలంలో పంటలను సంరక్షించేందుకు 23 సామాజిక పంట కుంటలు మరియు 1587 వ్యక్తిగత పంట కుంటల ఏర్పాటును ప్రోత్సహించి సీటి ఎద్దడి ఏర్పడినప్పుడు రక్షిత తడులను అందించడం జరిగినది.

దేశ విదేశాలకు ఎగుమతులను ప్రోత్సహించుటకు అవసరమయ్యే ఉద్యానవన ఉత్పత్తుల నాణ్యతను పెంచుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏపిఇడిఏ మరియు కార్పొరేట్ సంస్థలతో ఒప్పందం చేసుకుంది. అదేవిధంగా సేంద్రియ వ్యవసాయ అభివృద్ధి మరియు ధృవీకరణ ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉత్పత్తి చేయబడిన టమోటా, కూరగాయలు, మామిడి మరియు పసుపు మొదలగు పంటలకు అంతర్జాతీయ గుర్తింపు సాధించుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఐకోవా మరియు సిమ్ ఫెడ్ సంస్థలతో ఒప్పందం చేసుకుంది. అలాగే మామిడి, టామోటా, కొబ్బరి, మిరప పంటలకు వాల్యూ చైన అభివృద్ధి కొరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జైకా (జెఐసిఎ) సంస్థకు ప్రతిపాదనలు సమర్పించడమైనది.

మా ప్రభుత్వం కృష్ణా జిల్లా గన్నవరం వద్ద “ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫ్లాంటేషన్ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్” మంజూరు చేయడమైనది. దీని ఏర్పాటుకు అవసరమగు మొత్తం నిధులు రూ.23 కోట్లు మంజూరు చేయడం జరిగింది.

ప్రాథమిక రంగ మిషన్ (రైతుకోసం) ద్వారా రెండంకెల వృద్ధి రేటు సాధించుటలో ఒక ముఖ్యమైన గ్రోత్ ఇంజిన్ గా ఉద్యానవన శాఖను గుర్తించి ప్రాముఖ్యతను కల్పించటమైనది. రాష్ట్ర అభివృద్ధి ప్రణాళిక పథకం ద్వారా రూ.102 కోట్లు ప్రతిపాదించి పంట విస్తరణ, రక్షిత సేద్యం, మల్చీ క్రాపింగ్ సిస్టం, ఉద్యాన యాంత్రికరణ, పంట కుంటలు, సమగ్రకోత అనంతర యాజమాన్యం మొదలగు నూతన సాంకేతిక పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం జరిగినది.

అదేవిధంగా “సమీకృత ఉద్యానవన అభివృద్ధి మిషన్” పథకం ద్వారా ఉద్యాన వంటల సమగ్ర అభివృద్ధికి రూ.96 కోట్లు కేంద్ర ప్రయోజిత రాష్ట్ర పథకాల కింద మా ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

రాష్ట్రప్రభుత్వం ఎంతో ప్రతిష్టాత్మకంగా అమలు పరుస్తున్న నూతన్ సేద్య పథకానికి ప్రధానమంత్రి కృషిశించాయి యోజన పథకం ద్వారా రూ.717 కోట్లు ప్రతిపాదించి పెద్దఎత్తున బిందు మరియు తుంపర్ల సేద్య పరికరాలను 2017-18 సంవత్సరంలో రైతులకు అందిస్తుంది.

రాష్ట్రీయ కృషి వికాస్ యోజన పథకం ద్వారా కూరగాయల ఉత్పత్తి, నాణ్యత పెంచుటకు కూరగాయల పందిర్లు, ట్రెల్లిస్, నంకర జాతి కూరగాయల విత్తనాలు, ప్లాస్టిక్ క్రేట్స్ రైతులకు రాయితీపై అందజేయటము మరియు పండ్ల తోటల విస్తరణ, జిల్లా కేంద్రాలు మరియు చిన్న నగరాల దగ్గర ఉన్న రైతులను సమూహాలుగా ఏర్పరచి కూరగాయల పెంపకమును ప్రోత్సహించటము జరిగినది.

నేషనల్ మిషన్ ఫర్ ఆయిల్ సీడ్ మరియు ఆయిల్ పామ్ మిసీ మిషన్ - 2 పథకం ద్వారా పామాయిల్ తోటల సాగు ప్రోత్సహించుటకు గాను రూ.55 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగినది.

పట్టు పరిశ్రమ

పట్టు పరిశ్రమ వ్యవసాయ ఆధారిత పరిశ్రమగా ఎంతో మంది గ్రామీణ ప్రజలకు, ముఖ్యంగా మహిళలకు ఉపాధి కల్పిస్తూ గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నదన్నుగా వుంటున్నది. పట్టుపరిశ్రమ ద్వారా రైతులకు సాలీనా సగటు ఎకరాకు రూ.95,000/- నికర ఆదాయము లభిస్తున్నది. పట్టుపరిశ్రమలో ఎకరము మల్చరీ తోటను పెంచడం వలన సుమారు ఆరు మందికి సంవత్సరం పొడవునా ఉపాధి అవకాశము కలుగుచున్నది.

దేశములో ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టు ఉత్పత్తి చేసే రాష్ట్రాలలో కర్ణాటక తరువాత రెండవ స్థానములో ఉన్నది. పట్టు గూళ్ళ నాణ్యత విషయంలో దేశంలో మొదటి స్థానంలో వుంది.

2016-17 సంవత్సరములో 8134 ఎకరాల మల్చరీ తోటలను కొత్తగా నాటి, మల్చరీ విస్తీర్ణమును 11 శాతము వృద్ధి రేటుతో 82707 ఎకరాలకు పెంచడం జరిగినది. 43 శాతం వృద్ధి రేటుతో 5654 మెట్రిక్ టన్నుల బైవోటైన్ పట్టు గూళ్ళ ఉత్పత్తి చేయడం జరిగింది. 49 శాతము వృద్ధి రేటుతో 905 మెట్రిక్ టన్నుల బైవోటైన్ ముడి పట్టు దారము ఉత్పత్తి చేయడం జరిగినది.
J. No. 11/17 F 2I

ప్రస్తుతము నెలకొన్న అనుకూల వ్యవసాయ పరిస్థితులలో రైతులకు నికరమైన జీవనోపాధి కల్పించుట మరియు అంతర్జాతీయ స్థాయి నాణ్యతతో బైవోటైన్ పట్టు దారము ఉత్పత్తి చేయుట లక్ష్యాలుగా పట్టు పరిశ్రమ శాఖ పనిచేయుచున్నది.

పట్టు పరిశ్రమ శాఖ నాణ్యత మరియు అధిక దిగుబడితో పట్టుగూళ్లు ఉత్పత్తి చేయడంలో రైతులకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి యంజిఎన్ఆర్ఐజిపి పథకాలను ఉపయోగించుకోవడం జరుగుతోంది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలను కూడా అనుసంధానించడం జరుగుచున్నది.

పట్టు చేనేత కార్మికులకు చేయూత నివ్వడానికి ముడి పట్టు దారమునకు మద్దతు ధర కల్పించే పథకము క్రింద ప్రతి 4 కేజీల పట్టు దారమునకు ఇస్తున్న ఆర్థిక సహాయము రూ.600/- నుండి రూ.1000/-లకు పెంచి రూ.250/- ప్రతి కేజీకి / కుటుంబానికి, 35069 మంది పట్టు, చేనేత కార్మిక కుటుంబాలకు ఈ పథకం ద్వారా 2016-17 సంవత్సరంలో రూ.43 కోట్ల ఆర్థిక సహాయం అందించడం జరిగినది.

బైవోటైన్ పట్టు గూళ్లు ఉత్పత్తి పెంచడానికి, తద్వారా రైతుకు ఆదాయం పెంచడానికి కేజీ ఒక్కొక్కటి రూ.50/- చొప్పున ప్రోత్సాహకం చెల్లించడం జరుగుతుంది. దీనికి గాను 2016-17 సంవత్సరంలో పట్టుగూళ్లు ప్రోత్సాహకం క్రింద రూ.17 కోట్లు మంజూరు చేయడమైంది.

2017-18 సంవత్సరంలో పట్టుపరిశ్రమ క్రింద వివిధ పథకములు అమలు చేయుటకు గాను రూ.26 కోట్లు రాష్ట్ర అభివృద్ధి ప్రణాళిక క్రింద మరియు రూ.134 కోట్లు ప్రణాళికేతర వద్దు క్రింద ప్రతిపాదించడమైనది.

హార్టికల్చర్ విశ్వవిద్యాలయం

విస్తరణ ద్వారా అవసర ఆధారిత పరిశోధన మరియు ప్రచారము మరియు నిరూపించబడిన సాంకేతికత విద్య ద్వారా మానవ వనరుల అభివృద్ధి కొరకు విశ్వవిద్యాలయం పనిచేయుచున్నది. ఈ విశ్వవిద్యాలయం క్రింద 3 హార్టికల్చరల్ కళాశాలలు, 17 పరిశోధన కేంద్రాలు, 4 హార్టికల్చరల్ పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలు, 2 కృషి విజ్ఞాన కేంద్రాలు, 5 ప్రైవేటు హార్టికల్చర్ పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలు పనిచేయుచున్నవి. వ్యవసాయంలో వనరుల యొక్క కన్సర్వేషన్ సదుపాయం విశ్వవిద్యాలయ సిబ్బందికి, విద్యార్థులకు అందుబాటులోకి తీబడినది. డిజిటలైజేషన్లో భాగంగా విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయంలో స్వయంచలన ఓపెన్ లైబ్రరీ కోహ్ సాఫ్ట్వేర్ ముందుగా ఇన్స్టాల్ చేయబడినది.

2016-17లో ఒక ప్రైవేటు హార్టికల్చర్ కళాశాల అనంతపురం జిల్లాలో మంజూరు కాబడి 60 మంది విద్యార్థులకు (Hons) హార్టికల్చర్లో ప్రవేశం కల్పించబడింది. నాబార్డు RIDF క్రింద విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర స్థానం వెంకట రామన్న గూడెంలో “సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్ ఫర్ ప్రాటెక్టెడ్ కల్టివేషన్ అండ్ సెంటర్ ఫర్ రీసర్చ్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ నండ్” స్థాపించబడినది. దీని ద్వారా పుష్పాలు మరియు కూరగాయల ఉత్పత్తికి నాణ్యమైన మొక్కలు సామగ్రి లభించును. ట్యూబర్ క్రాప్స్ వధకం (AICRP) ఆల్ ఇండియా కో-ఆర్డినేటెడ్ రీసర్చ్ ప్రాజెక్టు క్రింద కర్ర పెండలం మరియు చిలగడదుంపపై పరిశోధన నిమిత్తమై తూర్పుగోదావరి జిల్లా పెద్దాపురంలో హార్టికల్చరల్ పరిశోధన కేంద్రం స్థాపించబడినది. రెండు కొత్త కృషి విజ్ఞాన కేంద్రాలు (KVK) శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లాలోని పెరియవరం, వెంకటగిరి మరియు కడప జిల్లాలోని వనిపెంట, మైదుకూరులో ICAR మంజూరు చేసినది.

“సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్ ఆఫ్ ఆర్కిడ్స్” క్రింద ఆర్కిడోరియం ఏర్పాటు చేయడానికి ఎత్తైన ప్రాంతంలో స్థాపించబడినది. ఇక్కడ గిరిజన రైతులకు ఆర్కిడ్స్ పెంచడంలో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ప్రకాశం జిల్లాలో మరొక ప్రభుత్వ హార్టికల్చర్ కళాశాల మరియు మూడు ప్రైవేటు హార్టికల్చర్ కళాశాలలు మరియు పరిశోధన కేంద్రాలు ప్రారంభించుటకు ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవి.

2017-18లో విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధన కార్యక్రమాలకు మౌలిక వసతుల బలోపేతానికి రూ.51 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినది.

వశు సంవర్ధక రంగం

మన రాష్ట్రంలో 62.54 లక్షల రైతు కుటుంబాలు వశు పోషణను చేపట్టి జీవనోపాధిని పొందుచున్నారు. జాతీయ స్థాయిలో మన రాష్ట్రం గొర్రెల సంఖ్యలో 2వ స్థానం, కోళ్ల సంఖ్యలో 3వ స్థానం, గేదెల సంఖ్యలో 5వ స్థానం మరియు ఆవుల సంఖ్యలో 15వ స్థానంలో ఉన్నది.

12 శాతము వృద్ధి రేటుతో 122 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పాల ఉత్పత్తితో దేశంలో 2వ స్థానంలోను, 11.99 శాతం వృద్ధి రేటుతో 1650 కోట్ల గుడ్ల ఉత్పత్తితో దేశంలో 2వ స్థానంలోను, 10.94 శాతము రేటుతో 6.00 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల మాంస ఉత్పత్తితో దేశంలో ఇతర అధిక ఉత్పత్తి రాష్ట్రాలలో ఒకటై ఉంది. 2022 సంవత్సరం నాటికి దేశంలో పాలు, మాంసం, గుడ్ల ఉత్పత్తితో మొదటి మూడు రాష్ట్రాలలో ఒకటిగా ఉండడానికి లక్ష్యంగా చేసుకొని ముందుకు వెళుతున్నాం.

2016-17 సంవత్సరంలో పశుగణ ఉత్పత్తుల విలువ 60 వేల కోట్ల రూపాయలుగా, రాష్ట్రస్థూల ఆదాయంలో సుమారు 9 శాతముగా అంచనా వేయబడింది.

“చిన్న జీవాల అభివృద్ధి విధానం” అమలు కోసం 584 కోట్ల రూపాయలు, “కోళ్ల అభివృద్ధి విధానం” అమలు కోసం 575 కోట్ల రూపాయల విలువైన అభివృద్ధి పనులు రానున్న 5 సంవత్సరాల వ్యవధిలో ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

ఎన్సీడిసి ద్వారా మంజూరు కాబడిన ఋణానికి సంబంధించి 60 శాతము ఋణ మొత్తానికి సరిసమానమైన రూ.275 కోట్ల రూపాయల ఋణముపై వడ్డీ రాయితీ (పావలా వడ్డీ) రానున్న 3 సంవత్సరాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించడానికి అనుమతించడం జరిగింది.

11-11-2016న విజయవాడలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి చేతుల మీదుగా ఐవిఎఫ్ టెక్నాలజీ, జెకె బ్రస్ట్ వారి సమన్వయంతో ప్రారంభించుకొని, త్వరితగతిన ఉత్తమ జన్యు నిర్మాణం గల పశు జాతిని విస్తరింపజేయడానికి, భారతీయ ఆగ్రో ఇండస్ట్రీస్ ఫౌండేషన్ (బిఎఐఎఫ్) ద్వారా ఇతర దేశాల నుండి 5000 డోనుల సెక్స్డ్ సెమెన్ సమకూర్చుకోవడం జరిగింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం “గాలికుంటు వ్యాధిరహిత రాష్ట్రంగా” ప్రకటించడం వలన రాష్ట్రపశు ఉత్పత్తుల ఎగుమతుల విలువ భవిష్యత్తులో పెరుగుటకు దోహదపడుతుంది. అంతేకాకుండా దేశంలోనే మొదటిసారిగా పశువులకు గాలికుంటు వ్యాధి నివారణ కోసం సామూహిక టీకాల కార్యక్రమాన్ని చేపట్టటం, మొత్తం కార్యక్రమ వివరాలను అంతర్జాలంలో వుంచుటలో తీసుకొన్న చొరవకు దక్షిణ ఆసియా దేశాలకు ప్రధానం చేసే “మంథన్ అవార్డు” ను మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అందుకోవడం జరిగింది.

మానవ వనరుల నిర్మాణంలో భాగంగా పశుసంవర్ధక శాఖను పునర్వ్యవస్థీకరించి 195 పోస్టుల స్థాయిని పెంచి, కొత్తగా 430 పోస్టులను మంజూరు చేయడం జరిగింది. 303 వెటర్నరీ అసిస్టెంట్ సర్జన్ ఖాళీలను భర్తీ చేయడం జరిగింది. పరిపాలనను వికేంద్రీకరించడంలో భాగంగా 323 ఏరియా వెటర్నరీ ఆసుపత్రులను ఫాకల్ యూనిట్లుగా నిర్దేశించడమైనది.

ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ ద్వారా మెరుగైన సేవలను అందించడానికి గాను 15 ఆండ్రాయిడ్/వెబ్ అప్లికేషన్లను అభివృద్ధి పరచడం జరిగినది.

గిరిజన ప్రాంతాలలో 240 ఐఎల్డి కేంద్రాలను మరియు మైదాన ప్రాంతాలలో 156 ఐఎల్డి కేంద్రాలను జెకే బ్రస్ట్ సహకారంతో ఏర్పాటు చేసి పశు జాతుల నాణ్యతను పెంచుటకు చర్యలు తీసుకోవడమైనది.

ప్రపంచ ప్రసిద్ధి గాంచిన, దేశీయ పశుజాతులైన ఒంగోలు, పుంగనూరు, గిర్ మరియు సాహివాల్లను పరిరక్షించడానికి తగిన సంరక్షణ పథకాలను అమలు చేస్తున్నాము.

ప్రాథమిక రంగ లక్ష్య సాధనలో భాగంగా 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ రంగంలో 15 శాతము వృద్ధిని సాధించాలని లక్ష్యంగా నిర్దేశించుకోవడమైనది.

2016-17 సంవత్సరంలో పశు సంవర్ధక శాఖ చేపట్టిన పథకాలు, సంక్షేమ కార్యక్రమాలు రెండంకెల వృద్ధి సాధించుటకు దోహదపడినందువలన, 2017-18 సంవత్సరంలో కూడా అవే కార్యక్రమాలను కొనసాగించుటకు నిర్ణయించడమైనది. అయినప్పటికీ పునరుత్పత్తి, పశు ఆరోగ్య మరియు విస్తరణ రంగాలలోని లోపాలను సవరించడానికి ఈ క్రింది కార్యక్రమాలను ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

పునరుత్పత్తి

ఐఎంఫ్ టెక్నాలజీని జె.కె.బ్రస్ట్ వారి సమన్వయంతో అమలు చేసి, అత్యున్నత జన్మ నిర్మాణము కలిగిన పశు జాతులను ఉత్పత్తి చేయడానికి కొత్త ఐఎల్డి కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడానికి నిర్ణయించడమైనది.

ఆరోగ్య సంరక్షణ

పశు వైద్య సేవలు అందుబాటులోకి వచ్చే విధంగా, అదనంగా 810 గ్రామాలలో 45 సంచార పశు వైద్య సేవా కేంద్రాలను ప్రభుత్వ-ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంలో ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం జరిగింది.

“కుటుంబ భద్రత” అమలులో భాగంగా పశు సంవర్ధన రంగంలో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న రైతులకు సుస్థిరమైన పాల దిగుబడికి, తద్వారా నికూదాయము పొందడానికి పశుగ్రాన భద్రతతో పాటు అవసరమైన పశుదాణాను (ఇన్పుట్) 50 నుండి 75 శాతము సబ్సిడీపై నిరంతరం గ్రామస్థాయిలో ‘పశుమిత్ర’ల ద్వారా సరఫరా చేయడానికి నిర్ణయించడం జరిగింది.

‘రాష్ట్రీయ కృషి వికాస్ యోజన’ (ఆర్ కె వి పై) పథకంలో భాగంగా పశుగణ ఉత్పాదకత పెంపుకోసం పశుగణ అభివృద్ధి పథకాలను అమలుచేయడం కోసం ప్రతిపాదించడమైనది.

పశు సంవర్ధక రంగంలో ఔత్సాహికులను ప్రోత్సహించడం కోసం ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్య విధానంలో ఇంక్యుబేషన్ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉన్నది.

పశు ఉత్పత్తుల ఉత్పత్తి ధరలను తగ్గించే విధానంలో భాగంగా రాష్ట్రంలోని 5 లక్షల పశువులకు ‘సంతులిత ఆహార విధానము’ ను (రేషన్ బ్యాలెన్సింగ్ ప్రోగ్రామ్) అమలు చేయడానికి ప్రతిపాదించడమైనది.

వర్షాభావ పరిస్థితులలో పశుగ్రాన లభ్యత సమస్యను అధిగమించడానికి, మూడు ప్రాంతాలలో పశుగ్రాన నిల్వ గిడ్డంగులను ఏర్పాటు చేయడానికి నిర్ణయించడం జరిగింది.

సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని విస్తరించేయడానికి దేశీయ పాడి పశువుల పెంపకం మరియు సంరక్షణను ప్రోత్సహించుటకు నిర్ణయించడమైనది.

రాష్ట్రంలో నష్టపోయిన ఈము పక్షుల పెంపకందార్లకు నష్టపరిహారం మంజరు చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది.

అదేవిధంగా కోళ్ల పరిశ్రమలో ఉత్పత్తిని పెంచడానికి, కోళ్ల పెంపకందార్లకు క్యాపిటల్ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ మరియు వర్కింగ్ క్యాపిటల్ పై వడ్డీ రాయితీ మంజరు చేయడానికి ప్రతిపాదించడమైనది.

‘గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాలు అభివృద్ధి నిధి’ (ఆర్ ఐ డి ఎఫ్) పథకం అమలు కోసం రూ.25 కోట్లు, రాష్ట్ర అభివృద్ధి పథకాల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాయోజిత పథకాల (సిఎస్ డి) అమలు కోసం రూ.77 కోట్లు, దాణా మరియు పశుగ్రాన అభివృద్ధి పథకాలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ పథకాల అమలు, పశు యాజమాన్య పథకాల అమలు కొరకు రెవెన్యూ పద్దు ఖర్చు కోసం రూ.854 కోట్లు, మొత్తం మీద రూ.956 కోట్లను పశుగణ రంగ అభివృద్ధి కొరకు కేటాయింపులు ప్రతిపాదించడమైనది.

మత్స్య శాఖ

అధ్యక్షా...!

ఆంధ్రప్రదేశ్ 974 కి.మీ తీర ప్రాంతం కలిగి ఉండడం ద్వారా దేశంలోనే మత్స్య రంగం అభివృద్ధిలో ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది. రెండంకెల సమ్మిలిత వృద్ధి సాధించడంలో మత్స్య రంగాన్ని ఒక గ్రోత్ ఇంజన్ గా గుర్తించడం జరిగింది. ఈ రంగం రాష్ట్రము యొక్క సామాజిక, ఆర్థిక అభివృద్ధిలో కీలక పాత్ర పోషించడంతో పాటు ఉపాధి కల్పనలో, పాషకాహార వనరుగా మరియు విదేశీమారక ద్రవ్యం అర్జించడంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించుచూ, రాష్ట్ర జియోస్ డిపిలో 5.4 శాతం వాటా కలిగివున్నది. చేపల మరియు రొయ్యల ఉత్పత్తిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రథమ స్థానంలో ఉంది. 2016-17 సంవత్సరంలో ఫిబ్రవరి 2017 నాటికి రూ.37,109 కోట్ల విలువ గల 25.10 లక్షల టన్నుల చేపల ఉత్పత్తితో 17.81 శాతం ఉత్పత్తి వృద్ధి రేటు మరియు జివిలో 31.22 శాతం వృద్ధిరేటు సాధించడం జరిగింది. 2016-17 నల్లో రూ.43,573 కోట్ల విలువ గల 27.58 లక్షల టన్నుల మత్స్య ఉత్పత్తి లక్ష్యంగా నిర్ణయించడం జరిగినది. భారతదేశం నుండి 2015-16 నల్లనకు రూ.30,420 కోట్ల విలువగల నముద్ర ఉత్పత్తులు ఎగుమతులు జరుగగా అందులో 44 శాతము వాటా అనగా సుమారు రూ.13,500 కోట్లు నముద్ర ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు మన రాష్ట్రం నుండి జరిగినవి.

రాష్ట్రంలో చేపల ఉత్పత్తిని పెంచుటకు మరియు మత్స్యకారుల సంక్షేమం కొరకు ప్రభుత్వం అనేక పథకాలు అమలుపరచుచున్నది. 2016-17 నల్లో నముద్ర వేట నిషిద్ధకాలంలో మత్స్యకారుల సంక్షేమం మరియు సహాయ పథకం క్రింద ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రూ.4వేల చొప్పున మొత్తం రూ.30 కోట్లు ఖర్చు చేయటం ద్వారా 75050 నముద్ర మత్స్యకార కుటుంబాలకు సహాయం అందించటం జరిగినది. నముద్ర మత్స్యకారుల సంక్షేమం కొరకు వారు పడవలకు వాడే డీజిలు ఆయిలుపై అమ్మకపు వన్న మినహాయింపు పథకం క్రింద రూ.12కోట్లు విడుదల చేయటం జరిగినది.

సర్వే మరియు సాంకేతిక - ఆర్థిక సాధ్యత అధ్యయనాలను WAPCOS సంస్థ ద్వారా చేయించి, రాష్ట్రంలో 3 కొత్త ఫిషింగ్ హార్బర్స్ నిర్మాణాల కొరకు మరియు ప్రస్తుతం ఉన్న 2 ఫిషింగ్ హార్బర్స్ ను విస్తరణ చేయుటకు చర్యలు తీసుకొనడం జరుగుతున్నది. విశాఖపట్నం జిల్లాలో 'ఆక్వాటిక్ క్వారంటైన్ ఫెసిలిటీ' (ఏక్వ్యాంప్), 'బ్రూడర్ మల్టిప్లికేషన్ సెంటర్' (బిఎంసి) మరియు గుంటూరు జిల్లా సూర్యలంకలో పండుగొప్ప మరియు బురదవీత పిల్లల ఉత్పత్తి కేంద్రాల నిర్మాణం కొరకు అవసరమైన రూ.106 కోట్ల నిధులు మరియు స్థలములను సమకూర్చుకొనడమైనది.

మత్స్యశాఖలోని వివిధ విభాగాలలో 118 నూతన ఉద్యోగాలను అనుమతించటం ద్వారా ఆక్వాకల్చర్, మెరైన్, మార్కెటింగ్, ప్రణాళిక, ఇంజనీరింగు ప్లానింగు, హెచ్ఆర్డి విభాగాలను బలోపేతం చేయటం కొరకు చర్యలు చేపట్టడమైనది. మా ప్రభుత్వము మత్స్యకారులకు విద్యుత్ రాయితీ కల్పించుచున్నది.

పై ప్రతిపాదనలతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ను దేశానికి 'ఆక్వాహబ్' చేయడమే మా ప్రభుత్వ ముఖ్య ఉద్దేశం.

2017-18కి గాను మత్స్యశాఖ నిర్దేశించిన 30 శాతం వృద్ధి సాధించడానికి రూ.282 కోట్లు ప్రతిపాదించబడ్డాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర పశువైద్య విశ్వవిద్యాలయం

ఈ విశ్వవిద్యాలయము ఏర్పడిన తర్వాత మొట్టమొదటిసారిగా ఫ్రైవేట్ రంగంలో డైరీ టెక్నాలజీ కళాశాల మరియు మత్స్య పాలిటెక్నిక్, పాలవోల, (తూర్పుగోదావరి), నాలుగు పాల ఉత్పత్తుల తయారీ పాలిటెక్నిక్లు, రాచన్నపల్లి (అనంతపురం), కావలి (నెల్లూరు), కడప, గుంటూరు మరియు మూడు పశుసంవర్ధక పాలిటెక్నిక్లు కనుముల (ప్రకాశం), నరసరావుపేట (గుంటూరు) మరియు నాగాయలంక (కృష్ణా) ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వం అనుమతించినది.

కర్నూలు జిల్లా బనవాసి నందు కొత్త పశుసంవర్ధక పాలిటెక్నిక్ ఈ సంవత్సరం నుండి (2016-17) ప్రారంభించడమైనది. విజయనగరం జిల్లా గరివిడి యందు నెలకొల్పబడనున్న కొత్త పశువైద్య కళాశాలకు మౌలిక సదుపాయాల కొరకు ఆర్బిడిఎఫ్ (నాబార్డ్) ద్వారా రూ.82 కోట్లు మంజూరుకు ప్రభుత్వం అనుమతించింది. ఇతర సంస్థల ద్వారా 9 పరిశోధన ప్రాజెక్టులకు రూ.63 లక్షలు విడుదల చేయడమైనది.

ఈ విశ్వవిద్యాలయము జె.కె బ్రహ్మతో కలిసి ఒంగోలు మరియు పుంగనూరు జాతి పశువుల అభివృద్ధికి పరిశోధన చేయుట కొరకు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నది.

2017-18కి గాను విశ్వవిద్యాలయ కార్యకలాపాల కొరకు రూ.153కోట్లు ప్రతిపాదించబడ్డాయి.

వ్యవసాయ మార్కెటింగ్

రైతులు మార్కెట్ యార్డుకు తెచ్చిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల కొనుగోలు, విక్రయాల క్రమబద్ధీకరణ మరియు రైతులు వారి ఉత్పత్తులను లాభదాయకంగా ఉండే ధరకు విక్రయించునట్లుగా చేయటమే వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ శాఖ యొక్క ఉద్దేశ్యము.

మన రాష్ట్రంలో 191 వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ కమిటీలు ఉన్నాయి. ఈ కమిటీల ద్వారా 324 మార్కెట్ యార్డుల నిర్వహణ జరుగుచున్నది. వీటిలో ధాన్యాలు, పప్పులు మరియు వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల మార్కెట్లు, పండ్ల మార్కెట్లు, కూరగాయల మార్కెట్లు, పశు మార్కెట్లు మరియు ప్రత్తి కొనుగోలు కేంద్రాలు ఉన్నాయి.

ఈ శాఖ నిర్వహిస్తున్న 87 రైతు బజార్ల ద్వారా రైతులు పండించిన కూరగాయలు నేరుగా వినియోగదారులకు దళారీలు లేకుండా నరసమైన ధరలకు అందజేయడం జరుగుచున్నది. మరో 33 రైతు బజారులు 2017-18 సంవత్సరములో కొత్తగా ఏర్పాటు చేయుటకు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

ఇప్పటివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీల నందు 8.57 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల సామర్థ్యం గల 1053 గోదాములు కలవు. అంతేకాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ వేర్ హౌసింగ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా 24 లక్షల చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణం గల గిడ్డంగుల నిర్మాణం జరుగుచున్నది.

రాష్ట్రంలో 10 వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీలయందు ఈ-ట్రేడింగ్ విధానం అమలులో ఉంది. ఈ పది మార్కెట్ కమిటీలయందు 1.3లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల పరిమాణము గల వివిధ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల లావాదేవీలు జరిగినవి. వీటి యొక్క విలువ రూ.4217 కోట్లు. భారత ప్రభుత్వము 12 మార్కెట్ల యందు ఈ-నామ్ పథకము మంజూరు చేయడమైనది. ఈ 12 మార్కెట్ల యందు ఈ-నామ్ ద్వారా రూ.22కోట్ల విలువైన 2.75 లక్షల క్వింటాళ్ల వివిధ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల అమ్మకాలు జరిగినవి.

రైతుబంధు పథకం ద్వారా 2016-17 సంవత్సరములో ఇప్పటివరకు 2883 రైతులు రూ.33 కోట్ల ఋణ లబ్ధి పొందారు.

2017-18 సంవత్సరానికి గాను ప్రణాళికేతర వ్యయము క్రింద రూ.18 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

సహకార రంగం

వ్యవసాయ మరియు అనుబంధరంగాల అభివృద్ధికి సహకార రంగం చాలా కీలకమైన పాత్ర పోషించుచున్నది.

అప్పాబ్ 2016-17 సంవత్సరానికి గాను రూ.4952 కోట్లు స్వల్పకాలిక ఋణాల క్రింద మరియు రూ.577 కోట్ల దీర్ఘకాలిక వ్యవసాయ ఋణాలను 15.85 లక్షల రైతులకు, ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘాలు J. No. 11/17 F 23

మరియు జిల్లా సహకార బ్యాంకుల ద్వారా పంపిణీ చేయడమైనది. 'సమీకృత సహకార అభివృద్ధి వధకము' కేంద్ర సహాయ వధకము క్రింద 'జాతీయ సహకార అభివృద్ధి సంస్థ' వారి ఆర్థిక సహాయముతో ఫేజ్-1 క్రింద రాష్ట్రంలోని 13 జిల్లాల్లో అమలు చేయడం జరిగింది.

'జాతీయ సహకార అభివృద్ధి సంస్థ' వారు నూత్రప్రాయంగా 'సమీకృత సహకార అభివృద్ధి వధకము' ఫేజ్-2 క్రింద తూర్పుగోదావరి, చిత్తూరు మరియు కర్నూలు జిల్లాల్లో మంజూరునకు అనుమతించారు. ఈ ప్రతిపాదిత వధకము 4 సంవత్సరాల కాలపరిమితితో (2016-17 నుండి 2019-20) రూ.630 కోట్ల అంచనాలతో అమలు పరచడం జరుగుతుంది. ఈ వధకము అమలు ద్వారా 1761 ప్రాథమిక పరపతి సంఘములు మరియు ఇతర సహకార సంఘములు అభివృద్ధి చెందుటకు అవకాశము కలుగుతుంది. వివరణాత్మక ప్రాజెక్టు అంచనాల ఆధారంగా రూ.17 కోట్లు బడ్జెట్ 2017-18 సంవత్సరములో 380 ప్రాథమిక పరపతి సంఘములు మరియు ఇతర సహకార సంఘముల అభివృద్ధి కొరకు ప్రతిపాదించడమైనది.

2017-18 సంవత్సరానికి గాను ప్రణాళిక మరియు ప్రణాళికేతర పద్దు క్రింద మొత్తం రూ.174 కోట్లు ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

విద్యుత్ రంగం

మా ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి నాణ్యత కలిగిన నమృతమైన 7 గంటల విద్యుత్తు సరఫరా ఉచితంగా ఇచ్చుటకు శ్రమిశ్చయంతో ఉన్నది. రాష్ట్రంలో మొత్తం 16.39లక్షల వ్యవసాయ సర్వీసు కనెక్షన్లు ఉన్నాయి.

రాష్ట్రంలోని 7 జిల్లాలలో 56,699 వ్యవసాయ సర్వీసు కనెక్షన్లు ఏర్పాటు చేయుటకు హై వోల్టేజీ పంపిణీ వ్యవస్థ (HVDS) వధకమును రూ.295 కోట్ల వ్యయంతో చేపట్టడం జరిగినది. ఈ వధకమునకు JICA రూ.252.80 కోట్ల ఋణ రూపంలో సహాయం మంజూరు చేసినది.

మా ప్రభుత్వం ఎనర్జీ ఎఫిషియెంట్ సర్వీసెస్ లిమిటెడ్ (EESL) సహాయంతో 1 లక్ష ISI మార్కులైన పంపుసెట్లను సామర్థ్యం గల ISI మార్కు కలిగిన పంపుసెట్లతో మార్పు చేయుటకు చర్యలు చేపట్టినది.

రైతులకు విద్యుత్తు నబ్బీడి కల్పించుటకు 2017-18 బడ్జెట్లో రూ.3300 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

వ్యవసాయమునకు **MGNREGA** అనుసంధానం

నిస్సహాయత కలిగిన కుటుంబాలకు చెందిన వ్యవసాయ భూములలో ఉత్పాదకతను పెంచుతూ వారికి జీవనభృతి కల్పించే పనులు చేపట్టుటకు ఈ చట్టము వెనులుబాటు కల్పించింది. ఈ పథకము క్రింద భూమిని అభివృద్ధి పరచుట, బీడు భూములు వ్యవసాయ యోగ్యమైన భూములుగా మార్చడానికి, ఉద్యానవన సేద్యము ద్వారా మొక్కల పెంపకము, పొలంగట్లపై మొక్కల పెంపకం, మరియు పశువులమేత పెంపకం మొదలైన పనులు ఎక్కువగా చేపట్టడం జరుగుతుంది.

అంతేగాక భూసార మరియు సీటి సంరక్షణ పనులు, భూగర్భ జలాల మట్టాన్ని పెంపొందించు పనులు, చిన్నతరహా సాగుసీటి చెరువు మరమ్మత్తులు, అనుసంధాన కాలువలు, సీటిసరఫరా కాలువలు, పొలంలో కాలువలు, వాటి పూర్వ సామర్థ్యమును తిరిగి తెచ్చు పనులను చేపట్టడం జరుగుతుంది.

MGNREGA క్రింద చేపట్టే పనులలో కనీసం 60 శాతం పనులు జిల్లాల్లో వ్యవసాయ భూములను అభివృద్ధి చేయుటకు మద్దతుగా భారత ప్రభుత్వము కట్టుబడి ఉంది. వ్యవసాయ మరియు దాని అనుబంధరంగాల అభివృద్ధి భూమి, సీరు మరియు వృక్షముల సంరక్షణపై ఆధారపడియున్నది.

దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకొని **MGNREGA**ను వ్యవసాయం దాని అనుబంధ రంగాల అనుసంధానంతో వ్యవసాయ రంగాన్ని సుస్థిర పరిచే విధంగా నిధులు వినియోగమునకు మా ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన “పంట సంజీవని” కార్యక్రమం క్రింద పొలాలలో పంట కుంటల నిర్మాణ కార్యక్రమం చేపట్టడం జరిగింది. ఇప్పటికే కరువు నిరోధక కార్యక్రమాలైన “సీరు-చెట్టు” “సీరు-ప్రగతి” కార్యక్రమాలకు అదనంగా ఈ కార్యక్రమం అమలు చేయడం జరుగుతుంది. తక్కువ వర్షపాతంతో, దీర్ఘకాలంపాటు వర్షంలేని కారణంగా సుదీర్ఘ సీటి ఎద్దడి పరిస్థితుల ద్వారా పంట ఎండిపోవడం వంటి పరిస్థితుల నుండి సన్న, చిన్నకారు రైతులను ఆదుకోవడానికి ఈ కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరుగుతుంది.

వర్షాకాలంలో సీటిని నిలువచేయుట, ఆ సీటిని పెరుగుతున్న పంట పొలాలకు రక్షిత తడులుగా ఉపయోగించుట ద్వారా పంటలను రక్షించుటకు ‘పంట సంజీవని’ కార్యక్రమం చేపట్టబడింది. ఇప్పటివరకు 5.21 లక్షల పంట కుంటలు మంజూర చేయబడగా 4.03 లక్షల పంట కుంటలు మొదలుపెట్టడమైంది. వాటిలో 2.63 లక్షల పంట కుంటలు పూర్తి చేయడం జరిగింది.

2017-18లో MGNREGA క్రింద రూ.6040 కోట్లు ప్రతిపాదించబడినవి.

మా ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ మహించి 2017-18 సంవత్సరానికి రూ.18,214 కోట్ల రూపాయలతో వ్యవసాయ బడ్జెటు ప్రవేశపెడుతున్నాము.

(ఈ సందర్భంలో అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

గత కాలపు చీకటి చెదిరి పోయింది.

మంచి కాలం మళ్ళీ వచ్చింది.

చీకటిని చీల్చుతూ స్వర్ణ కిరణాల విజృంభణతో

రైతన్నల జీవితాలను స్వర్ణమయం చేస్తూ,

వెలుగులు నింపుతూ, విరజిమ్ముతూ,

రైతు కష్టాలను కడతీర్చుతూ,

రైతుల స్వప్నాలను సాకారం చేస్తూ,

రైతుల బతుకుల్లో తిమిరాన్ని (చీకటిని) తరుముతున్నాడు చంద్రన్న

గత చీకటి కాలపు రుణభారాన్ని రద్దు చేస్తూ,

రైతుని రాజుని, రారాజుని చేశాడు చంద్రన్న.

రైతన్న జీవితాలను స్వర్ణమయం చేయటమే మా ఆశయం.

* * *

జైహింద్

జై ఆంధ్రప్రదేశ్

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

(Presentation of Agriculture Budget was completed at 1.20 P.M)

MR.SPEAKER : The House stands adjourned to meet again tomorrow at 9.00 a.m.

**(The House then adjourned at 1.20 P.M. to meet again at 9.00 AM
on Thursday, the 16th of March 2017)**

**“Published under Rule 347 of the Rules of Procedure and
Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative
Assembly and printed at the AP Legislative Assembly
Press, Velagapudi, Amaravati.”**